

Technická univerzita v Liberci

Hospodářská fakulta

Studijní program: 6202- Hospodářská politika a správa

Studijní obor: Pojišťovnictví

Analýza rizik neživotního pojištění se zaměřením na rizika zemědělského podniku

Analysis of non-life insurance risks focused on farming business

DP-PO-KPO-2008 10

JANA KOLÁŘOVÁ

Vedoucí práce: Ing. Radek Moc, Ph.D., KPO

Konzultant: Ing. Tomáš Němeček, Česká pojišťovna, a.s.

Počet stran: 70

Počet příloh: 9

Datum odevzdání: 9.5.2008

PROHLÁŠENÍ

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/200 Sb. o právu autorském, zejména §60 – školní dílo

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum:.....

Podpis:

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala Ing. Radku Moci, Ph.D. Za vedení práce a poskytnutí odborných konzultací při zpracování diplomové práce.

Ráda bych také poděkovala svému konzultantovi Ing. Tomáši Němečkovi, za poskytnuté cenné informace a za strávený čas, který mi věnoval při konzultacích.

RESUMÉ

Diplomová práce je zaměřena na rizika, která nejvíce ohrožují zemědělskou výrobu. Cílem předkládané práce je především využít teoretických znalostí na konkrétním příkladu zemědělského podniku a jeho pojištění. Součástí práce je dále zhodnocení současného stavu a budoucího vývoje zemědělského pojištění v České republice s nástinem aktuální situace zemědělského pojištění v Evropské unii.

První kapitola se podrobně zabývá jednotlivými druhy pojistitelných rizik a jejich nástroji, jejichž pomocí lze snížit důsledky uvedených rizik. Ve druhé kapitole je stručně charakterizováno neživotní pojištění, zejména pojištění podnikatelů. Třetí kapitola se věnuje stručné historii a vývoji zemědělského pojištění, dále je podrobně rozebrána situace na českém trhu zemědělského pojištění. Čtvrtá a pátá kapitola je věnována podpoře zemědělského pojištění ze strany státu a ze strany Evropské unie. Poslední kapitola je zaměřena na vybraný zemědělský podnik a jeho pojištění, které je propočítáno v několika variantách.

SUMMARY

The diploma thesis is focused on risks which most threaten the agricultural production. The aim of thesis is using the theoretical knowledge and demonstrates them to the practical example of farming business and its insurance. Part of the thesis is description of the contemporary situation and future evolution of agricultural insurance in the Czech Republic and also there is mentioned the actual situation of agricultural insurance in the European Union.

First chapter deals with several kinds of insurable risks and tools which reduce the consequences of mentioned risks. Second chapter describes non-life insurance especially insurance of the entrepreneurial risks. Third chapter is engaged in the history and development of agricultural insurance and the actual situation on the market with agricultural insurance. Next two chapters deal with the state and European subsidies of the insurance. Last chapter is focused on the concrete farming business and its agricultural insurance which is calculated in several options.

KLÍČOVÁ SLOVA

Rizika

Neživotní pojištění

Pojišťovna

Pojistná částka

Pojistná smlouva

Pojistné plnění

Zemědělské pojištění

Pojištění plodin

Pojištění hospodářských zvířat

Dotace

Zemědělská produkce

KEY WORDS

Risks

Non-life insurance

Insurance company

Insured amount

Insurance contract

Insurance payment

Agricultural insurance

Crop insurance

Livestock insurance

Subsidies

Agricultural production

OBSAH

ÚVOD	11
1 RIZIKO, POJISTITELNOST RIZIK V RÁMCI SOUKROMÉHO POJIŠTĚNÍ	12
1.1 RIZIKO	12
1.2 POJISTITELNOST RIZIK	14
1.3 ZEMĚDĚLSTVÍ A ZEMĚDĚLSKÁ RIZIKA	14
1.4 RISK MANAGEMENT	16
1.4.1 Risk management v zemědělství	17
1.4.2 Nástroje řízení rizik v zemědělství	18
1.4.3 Diverzifikace	18
1.4.4 Pojištění	19
1.4.5 Výrobní postupy	19
1.4.6 Uzavírání smluv na dodávky	20
1.4.7 Termínové obchody	20
2 CHARAKTERISTIKA NEŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	22
2.1 POJIŠTĚNÍ MAJETKU	22
2.1.1 Pojištění podnikatelských a průmyslových rizik	24
2.1.2 Pojištění zemědělských rizik	26
2.1.3 Pojištění odpovědnosti za škody	26
3 CHARAKTERISTIKA TRHU ZEMĚDĚLSKÉHO POJIŠTĚNÍ	28
3.1 VÝVOJ POJIŠŤOVEN ZAMĚŘENÝCH NA ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ (19.-20.STOL.)	28
3.2 ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ V ČR PŘED ROKEM 1989	29
3.3 ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ PO ROCE 1989	30
3.4 SOUČASNÁ SITUACE V ZEMĚDĚLSKÉM POJIŠTĚNÍ V ČR	30
3.5 TRH ZEMĚDĚLSKÉHO POJIŠTĚNÍ V ČESKÉ REPUBLICE	33
3.5.1 Česká pojišťovna, a.s.	34
3.5.2 Generali pojišťovna, a.s.	37
3.5.3 Hasičská vzájemná pojišťovna	38
3.5.4 Agra pojišťovna	39
3.6 SROVNÁNÍ POJIŠŤOVEN	40
3.7 RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZEMĚDĚLSKOU VÝROBU V ČR	41
4 ROLE STÁTU V SEKTORU ZEMĚDĚLSKÉHO POJIŠTĚNÍ	42
4.1 PODPŮRNÝ A GARANČNÍ ROLNICKÝ A LESNICKÝ FOND, A.S.	43
4.1.1 Program Podpora pojištění	43
4.2 SYSTÉMOVÉ ŘÍZENÍ ELIMINACE RIZIK V ZEMĚDĚLSKÉM PODNIKÁNÍ	46
4.3 FOND PODPOR	46
5 ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ V EVROPSKÉ UNII	48
5.1 ŘÍZENÍ RIZIK PODLE KOMISE EU	48
5.1.1 Kalamitní fondy	49
5.1.2 Vzájemné fondy	49
5.1.3 Pojištění	50
5.2 DALŠÍ ZPŮSOBY ŘÍZENÍ RIZIK V ZEMĚDĚLSTVÍ	51
5.2.1 Databáze	52
5.2.2 Právní rámec	53

5.3	PODPORA ZEMĚDĚLSKÉHO SEKTORU ZE STRANY EVROPSKÉ KOMISE	54
5.4	ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ VE VYBRANÝCH STÁTECH EU	55
6	ZEMĚDĚLSKÉ DRUŽSTVO LUŠTĚNICE	58
6.1	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O FIRMĚ	58
6.2	ANALÝZA POJIŠTĚNÍ ZD LUŠTĚNICE	59
6.3	MODELOVÝ PŘÍKLAD	62
	ZÁVĚR	68
	LITERATURA	71
	SEZNAM PŘÍLOH	74

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ

aj.	a jiné
atd.	a tak dále
BSE	bovinní spongiformní encefalopatie
CC	křížová shoda (cross compliance)
ČP	Česká pojišťovna
ČR	Česká republika
€	Euro
EAGGF	Evropský řídicí a garanční fond
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
FADN	Zemědělská účetní datová síť
ha	hektar
HV	hospodářský výsledek
IACS	Integrovaný administrativní a kontrolní systém
KBP	Komoditní burza Praha
Kč	koruna česká
LPIS	Registr půdy
mil.	milion
mld.	miliarda
např.	například
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
PBB	Plodinová burza Brno
PGRLF	Podpůrný a garanční lesnický fond
popř.	popřípadě
SAPS	Zjednodušený systém plateb (Single Area Payment Scheme)
SZP	Společná zemědělská politika
t	tuna
tj.	to je
TOP UP	Národní doplňkové platby k jednotné platbě na plochu
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaně
USA	Spojené státy americké
WTO	Světová obchodní organizace
ZD	zemědělské družstvo

ÚVOD

Podnikání a práce v zemědělství jak v rostlinné, tak i živočišné výrobě je spojeno s celou řadou rizik, proto je nezbytné, aby podnikatel dobře zvážil všechna možná rizika.

Působení a vývoj současných klimatických podmínek, jako je globální oteplování nebo znečištění životního prostředí, mají významný vliv na průběh počasí a stále častěji způsobují takové živelné pohromy, které ve svých důsledcích mají katastrofické dopady nejen na oblast zemědělství. V posledních letech jsou stále více zaznamenávány výskyty krupobití, povodní, vichřic a déletrvající sucha, proto je velmi důležité, aby zemědělci přistupovali k těmto rizikům zodpovědně a pokud je to možné, přenesli daná rizika na pojistitele.

Cílem předkládané diplomové práce je analyzovat rizika, která mají největší dopad na zemědělství. V práci jsou uvedeny formy podpory ze strany státu a Evropské unie. Získané teoretické znalosti jsou aplikovány v praktickém příkladě – pojištění zemědělského družstva.

Předkládaná práce je rozdělena do šesti kapitol, kdy v úvodní části je popsáno riziko, jeho pojistitelnost a způsoby řízení rizik především v zemědělské činnosti. Součástí kapitoly je také přenos rizika a způsoby jeho diverzifikace.

Druhá kapitola je věnována stručnému přehledu neživotního pojištění, který v sobě zahrnuje pojištění majetku, podnikatelských rizik a pojištění odpovědnosti. Jedna z podkapitol je zaměřena na základní charakteristiku zemědělského pojištění.

Navazující kapitola se zabývá stručným historickým vývojem zemědělského pojištění na území českého státu během 19. a 20. století, s detailnějším popisem vývoje pojištění před a po roce 1989, kdy česká ekonomika prošla významnou restrukturalizací. Součástí této kapitoly je rovněž přehled a porovnání pojišťoven, které v současnosti nabízejí zemědělské pojištění.

Čtvrtá kapitola se zabývá jednotlivými způsoby podpory pojištění ze strany státu. Rovněž je zde nastíněn plánovaný a budoucí vývoj této problematiky.

Předposlední kapitola přináší přehled možných způsobů v oblasti řízení rizik v zemědělství, které navrhuje Evropská unie. V závěru této kapitoly jsou popsány způsoby a systémy zemědělského pojištění ve vybraných státech EU.

V závěrečné části se zaměřím na pojištění vybraného zemědělského podniku. V modelovém příkladu bude dokázáno, jak je důležité, při nastání nějaké živelné pohromy, mít sjednané zemědělské pojištění.

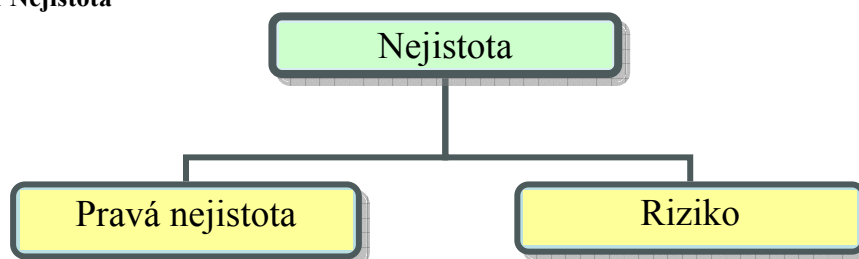
1 Riziko, pojistitelnost rizik v rámci soukromého pojištění

1.1 Riziko

Oblast financí, pojištění a pojišťovnictví se v posledních letech dynamicky rozvíjí stejně jako se neustále vyvíjí celá společnost. Díky přeměnám a inovacím v ekonomických, technických a sociálních oblastech dochází ke zvyšování životní úrovně na jedné straně, ale na druhé straně všechny tyto změny sebou přináší nová a větší nebezpečí. Je tedy potřebné, co nejvíce všechna nová nebezpečí předvídat, eliminovat a zmírňovat jejich důsledky.

Každý, například podnikatelský subjekt, je neustále vystaven nebezpečí nastání nějaké škody. Pokud nemůžeme pomocí pravděpodobností vyjádřit vznik nějaké škody, mluvíme o nejistotě. Nejistotu můžeme rozdělit na nejistotu pravou, která není měřitelná a na riziko, které se dá měřit pomocí počtu pravděpodobností.

Schéma č. 1 Nejistota

Zdroj: Ducháčková, E. Principy pojištění a praxe

Existence rizika v průběhu života daného subjektu je spojena s nejednoznačností výsledků ekonomických jevů a procesů, což neznamená nic jiného než možnost vzniku události s výsledkem odchylným od cíle (s určitou objektivní pravděpodobností).

Rizika můžeme rozdělit podle povahy příslušného jevu nebo procesu na:

- čistá rizika – v tomto případě vznikají převážně negativní odchylky od cíle,
- **subjektivní** - existuje v závislosti na činnosti lidí, bez ohledu na to, zda se jedná o vědomé či nevědomé jednání, rizikové momenty závisí na duševních a charakterových vlastnostech lidí (neopatrnost, schopnosti a charakterové vlastnosti). Do subjektivního rizika patří tzv. **morální riziko**, které se vztahuje na změnu v pravděpodobnosti realizace rizika po sjednání pojištění (riziko pojistných podvodů), např. při žhářství atd.,
- **objektivní** - je dáno nezávisle na lidech, tj. na základě objektivně daných skutečnostech (např. přírodní katastrofa, blesk),

- záměrná (spekulativní) rizika – v tomto případě vznikají záporné i kladné odchylky od cíle; riziko je příslušným subjektem dobrovolně podstupováno (např. hraní hazardních her, spekulace na burze apod.)

Rizika se dále mohou dělit na

- rizika přírodní,
- rizika vyvolaná lidským faktorem:
 - a) rizika technická (technické prostředky jsou dílem lidské činnosti)
 - b) rizika vyvolaná lidmi

Pojišťovnictví se zabývá pouze riziky čistými, jejichž realizací vznikají náhodné potřeby. Pro komplexní přehled a další úvahy je nezbytné určení rozměrů rizik z hlediska vzniku náhodných potřeb. Z tohoto pohledu mají všechna rizika svůj **okamžik realizace**. Okamžikem realizace se myslí, že vznik náhodné události je spojen s určitým časovým okamžikem (např. požár, smrt), nebo trvá určité období (nemoc, přerušení provozu). Pouze u rizik s absolutní nahodilostí lze sledovat **výskyt realizace rizika** (realizovat se mohou, ale nemusí). U rizik, která se mohou realizovat nejen plně, ale i částečně je podstatným pojmem **rozsah realizace rizika**.

Realizace rizika znamená nastání určité události, která vede ke vzniku škody. Škoda může nabývat podob:

- **materiální** – způsobí ztrátu majetkové hodnoty, ztrátu nebo úbytek příjmů či další neplánované výdaje (př. autonehoda - placení odškodného nebo léčebných výloh)
- **nemateriální** – nepůsobí přímo na majetek, ale způsobuje např. bolest po úrazu, ztráta blízkého příbuzného, atd.
- **na osobách** – zranění, nemoc, úmrtí
- **věcné škody** – vedou ke ztrátě, poškození nebo zničení věci
- **majetkové** – ztráty a zásah do majetku jako takového

Velikost rizika ovlivňuje zejména četnost (častost) výskytu a závažnost výskytu (velikost škody).

Existují různé metody, jak se s rizikem vypořádat. Nejjednodušší možností je rizika vyloučit popř. minimalizovat (toho se dá docílit pomocí např. preventivních opatření). Nicméně odvrácení rizika zcela ze života není možné, proto je nutné řešit otázku, jak se s nastalou

situaci vypořádat, pokud k realizaci rizika dojde. Možné následky se mohou krýt z vlastních rezerv, prostřednictvím státu, jedná-li se o celospolečenské ohrožení nebo pojištěním (sociálním či komerčním), tj. přenesením rizika na specializovanou instituci.[3]

1.2 Pojistitelnost rizik

Pojistitel se v rámci soukromého a sociálního pojištění rozhoduje, která rizika a za jakou cenu převezme. Faktory, které ho při rozhodování ovlivňují jsou:

- cíle pojistitele a jeho subjektivní rizikové chování,
- jeho riziková situace (velikost jeho rezerv, druhy rizik a jejich rozsah)
- dosažitelné pojistné,
- vlastnosti rizika (náhodných proměnných ovlivňující dané riziko).

Obecně udávanými kritérii pojistitelnosti rizik jsou:

- kritéria nahodilosti - pojištěné události nejsou závislé na vůli osob a zároveň se jedná o události nahodilého charakteru, tzn. že nedochází k jejich opakovanému výskytu.
- jednoznačnosti - rizika jsou definovaná, jednoznačně prokazatelná a dané pojištěné riziko nemůže být zaměněno s jinými druhy rizika
- nezávislosti - rizika jsou vzájemně nezávislá
- velikosti – pojistitel musí být schopen riziko unést, při přebírání rizika do pojištění se bere v potaz velikost daného rizika (při velkém rozsahu pojistitelé využívají možnosti zajištění)
- morální zásady [3]

Nepříjemná jsou pochopitelně rizika, u nichž je příliš vysoká pravděpodobnost jejich realizace, případně ta, při jejichž realizaci je možnost vzniku příliš velkých škod. Důležitým hlediskem při stanovení ceny pojištění je rovněž střet poptávky s nabídkou na trhu konkrétního rizika.

1.3 Zemědělství a zemědělská rizika

Zemědělská odvětví mají některé odlišnosti, jimiž se liší od ostatních odvětví v národním hospodářství. K základním specifikům zemědělství dle Peterové (2000) patří následující:

- Výroba je závislá na půdě, rostlinná výroba má plošný charakter. Odvětví tím ztrácí část výhod plynoucích z koncentrace výroby na jednom místě. Základním dopadem do ekonomiky jsou hlavně zvýšené náklady na technologickou přepravu.

- Rozdílná kvalita půdy je příčinou její rozdílné úrodnosti a z ní plynoucí rozdílné konkurenceschopnosti na trhu především u produktů, které lze s ohledem na půdní a klimatické podmínky obecně vyrábět plošně.
- Reprodukční proces má biologický charakter, probíhající ve víceméně neměnných cyklech. Tím klesá jeho schopnost plynule se přizpůsobovat podmínkám trhu.
- Výrobní cykly mají spíše dlouhodobý charakter, který nelze libovolně ani měnit, ani přerušovat. Tím vznikají vysoké požadavky na vázanost kapitálu v odvětví po celou dobu výrobního cyklu.
- Výroba je sezónní. Tato vlastnost s sebou kromě dopadu do kolísání cen přináší i nerovnoměrné požadavky na potřebu oběžného kapitálu, ale především na pracovní síly.
- Momentální průběh klimatických podmínek může oběma směry podstatně modifikovat naturální výsledek výroby i jeho kvalitu a tím podstatně ovlivnit ekonomický vztah input – output v hodnotovém vyjádření.
- I přes pokračující proces koncentrace a specializace výroby zůstává zemědělský podnik víceodvětvový a jako takový je zpravidla účastníkem více vertikál.
- Výrobní toky zemědělských vertikál jsou tvořeny velkým počtem prvků.
- Existuje bezprostřední závislost na oblasti spotřeby. I když je velmi odlišná pro jednotlivé výrobky resp. jejich skupiny, reaguje spotřeba okamžitě a často i velmi pružně na nejrůznější, často i předem těžko předvídatelné podněty. [6]

Existuje velká řada rizik, která ovlivňují rozvoj zemědělství. Management řízení rizik je směřován především k pokrytí následků rizik, která jsou způsobena klimatickými faktory a jejich projevy.

Zemědělství jako samostatná činnost je velmi riskantní způsob podnikání, protože jeho výroba je přímo závislá na klimatických projevech. Postoj zemědělského podnikatele k riziku a k rozhodování o jeho snížení závisí na mnoha činitelích, zejména na velikosti a pravděpodobnosti vzniku rizika a na nabídce a ceně produktů.

Hlavní rizika, která určují rozhodování a hospodaření v zemědělství jsou: [7]

- **Rizika klimatická** – rizika projevů a dopadů klimatických jevů a událostí, která mají dopad na zemědělskou výrobu.
- **Výrobní rizika** – tato rizika můžeme dále členit na pojistitelná a nepojistitelná. Do pojistitelných se zahrnují rizika extrémních dešťů, teplot vzduchu, krupobití, vichřice,

sesuvy půdy, hromadné onemocnění zvířat, apod. Do nepojistitelných patří např. nadměrný výskyt hrabošů, onemocnění plodin chorobami či napadení plodin škůdci.

- **Majetková rizika** – rizika, která jsou spojena se škodami na majetku, jako jsou např. krádeže, požáry, či další znehodnocení staveb a vybavení.
- **Rizika personální** – tato rizika se vyskytují u všech druhů podnikání, jsou jimi selhání managementu a jednotlivých zaměstnanců, smrt či zranění pracovníků. Daná rizika lze odstraňovat efektivním řízením lidských zdrojů.
- **Ekonomická rizika** – rizika, která vyplývají z pohybů cen na trhu a nepředvídatelných tendencí trhu, a to jak u vstupů (zvýšení cen vstupů do výroby), tak i u výstupů (pokles cen výstupů) zemědělské produkce.
- **Komerční a finanční rizika** – zde působí vliv dalších výrobních a nevýrobních sektorů, jako například u finančních rizik rostoucí náklady, změny měnových kurzů, pokles hodnoty majetku atd.
- **Rizika institucionální** – souvisí se změnami politik a zákonů, která mají dopad na regulaci výroby nebo obchodu,
- **Rizika environmentální** – vznikající z nepříznivých vlivů zvláštních forem hospodaření na životní prostředí a z dopadu hospodaření dalších hospodářských sektorů na zemědělství.

Jednotlivé kategorie uvedených rizik se vzájemně prolínají a ovlivňují se.

1.4 Risk management

Risk management je dynamicky se rozvíjející vědní disciplína, která umožňuje tržní ekonomice zahrnout projevy rizika do rozhodování o hospodářských záležitostech.

Jeho podstata spočívá v soustavné analýze ekonomické činnosti z hlediska zřetelných, potenciálních i skrytých rizik. Cílem je dosažení bezpečné činnosti při co nejnižších nákladech na zajištění bezpečnosti a ochrany životů, majetku a životního prostředí.

Risk management se skládá ze 3 fází. Tou první je **identifikace rizika**, která znamená schopnost zhodnotit situaci podnikatelského subjektu s ohledem na rizikovost, zjistit stav aktiv podniku a zanalyzovat, která rizika mohou potenciálně podnikatelský subjekt ohrožovat. Z tohoto pohledu je rizika možno členit do skupin například dle kontrolovatelnosti (některá rizika jsou dobře kontrolovatelná, jiná jsou kontrolovatelná v omezeném rozsahu, popř.

vůbec). V potaz se musí brát všechna analyzovatelná rizika bez ohledu na fakt, zda by mohla být škoda způsobena na osobách, majetku či finančního charakteru.

Druhou fází risk managementu bývá zpravidla **ocenění a kvantifikace rizik**. V tomto stadiu je nutné zjistit, jakou váhu mají jednotlivá rizika a jaký dopad může mít jejich realizace na finanční situaci subjektu (hodnocení pravděpodobnosti vzniku škody a velikosti rizika). V zájmu subjektu, pro který se ocenění realizuje, je nutné kalkulovat s maximálně možnou škodou, která může vzniknout.

Závěrečnou fází celého procesu je **kontrola a financování rizik**. V té dochází k celkovému zhodnocení fází předchozích, přičemž její součástí by mělo být i rozhodování o finanční eliminaci důsledků negativních nahodilých událostí. Výsledkem by mělo být přijímání jak strategických, tak i fyzických opatření v rámci předcházení realizace rizik a dále potom řešení finanční eliminace rizik. V tomto směru je dobré zdůraznit, že ekonomický subjekt může krýt rizika jednak ze zdrojů vlastních nebo využít institutu pojištění. [3]

1.4.1 Risk management v zemědělství

Risk management v zemědělství má mnoho různých stránek, počínaje správnou agrotechnikou (např. výběr druhů a odrůd vyhovující místním klimatickým podmínkám), diverzifikováním výroby do jiného výrobního zaměření a konče využitím schémat, založených na finančním řízení nebo pojišťovacím postupu.

Jedním z uplatňovaných nástrojů jsou fondy na pokrytí katastrofálních následků živelných pohrom založené některými zeměmi EU. Tyto fondy bývají velmi často kritizovány, pro jejich zdoluhavý a byrokratický způsob výplaty náhrad a kompenzací.

Dalším klasickým postupem pro řízení rizik, vyzkoušeným a zavedeným v zemích OECD během několika posledních let, je využití konkrétních finančních nástrojů, např. fondu získaného formou rezervy ze zisku vytvořeného v hospodářsky úspěšných letech. Aby systém finančních nástrojů fungoval, jsou nutné dostatečné startovací finanční prostředky k pokrytí budoucích ztrát. [7]

1.4.2 Nástroje řízení rizik v zemědělství

Zemědělci stejně jako ostatní podnikatelé se mohou bránit rizikům buď samostatně nebo sdílením rizik s ostatními subjekty na trhu. Cílem celého řízení je zejména zvýšení a neustálý růst příjmů zemědělců.

Pokud si podnikatelé zvolí první variantu, pak do této skupiny můžeme jako nástroje zařadit například metody finančního managementu, které se snaží o udržení optimální kombinace mezi rentabilitou, zadlužeností a likviditou. Kromě finančního managementu lze využívat i další metody, kterými jsou diverzifikace, volba vhodných výrobních postupů, pěstování méně rizikových plodin, atd.

Pokud si zemědělec vybere druhou skupinu nástrojů, pak může volit mezi pojištěním, účastí ve vzájemných fondech, volným sdružením několika firem, uzavřením společného podniku nebo obchodováním na trzích futures a opcí.

1.4.3 Diverzifikace

Dle Smejkal (2006) je diverzifikace metoda, kterou se ve firmách snižují nepříznivé důsledky rizika. Základním cílem je rozložit riziko na co největší základnu. [8]

Hlavní myšlenka diverzifikace spočívá v tom, že některé podnikatelské aktivity nejsou navzájem závislé. Proto je z hlediska diverzifikace podnikové aktivity důležité najít takové portfolio, které při výpadku jedné nebo více aktivit nezpůsobí velký kolaps v rámci celého podniku.

Při zemědělské činnosti je možné se kromě základních výrobních aktivit a programů věnovat i jiným nezemědělským činnostem u jedné firmy.

Proto u zemědělské činnosti můžeme rozlišovat pojmy specializace a diverzifikace.

Jak ve své studii uvádí Špička (2006), specializace umožňuje dosáhnout vyššího příjmu ředěním, případně redukcí fixních nákladů a lepším využitím nových technologií a manažerské kvalifikace, ale na druhou stranu zvyšuje riziko variability příjmů.

Diverzifikace u zemědělských činností spočívá ve využití různých druhů plodin, v kombinacích rostlinné a živočišné výroby, v chovu zvířat s lepším genetickým potenciálem, ve zlepšení tržní úpravy finálních výrobků, atd.

Důležité pro zachování celoročních tržeb je taková diverzifikace, kdy zemědělec kombinuje živočišnou výrobu, která zaručuje pravidelný příjem (např. produkce vajec, výroba mléka, aj.), s pěstováním plodin, které mají různou délku produkčního cyklu.

Diverzifikace se v největší míře uplatňuje u malých podniků a rodinných farem. Do výrobního procesu může být zapojena celá rodina a farmář si díky diverzifikaci udrží stabilní příjem během celého roku. Kromě zemědělských aktivit se malé a rodinné farmy mohou angažovat například v agroturistice, tzn. ubytování na statku, jízda na koních, provozování rekreačních činností.

Pro velká družstva a firmy je vhodnější výrobní specializace, která povede k zvyšování kvality a snížení nákladů. [10]

1.4.4 Pojištění

Dalším a nejvíce preferovaným způsobem řízení a přenosu rizik je pojištění. Pojištění je založeno na přesunu rizika na pojistitele za úplatu. Pojišťovny shromažďují finanční prostředky, které se později vyplácejí jako kompenzace u vzniklých škod.

Rizika musí splňovat určitá kritéria k tomu, aby byla pojistitelná. Kromě obecně uvedených podmínek pojistitelnosti rizik (viz. podkapitola 1.2.) si dále pojišťovny stanovují své vlastní pojistné podmínky, kde jsou pojistitelná rizika vyjmenována.

Zemědělskému pojištění je vyhrazena zvláštní kapitola.

1.4.5 Výrobní postupy

Výrobní postupy ovlivňují zemědělské výnosy stejně jako přírodní a půdní podmínky. Technologický pokrok zlepšil kontrolu nad produkčním procesem, díky kterému je možné vyrábět v extrémnějších podmínkách. Tento pokrok ale na druhé straně přinesl nová rizika. Například zvířata jsou při velmi intenzivním a koncentrovaném chovu náchylná na infekce a nemoci a škody na zemřelých kusech jsou tím pádem mnohem rozsáhlejší. Zemědělec si tedy kromě vhodného zaměření výroby musí zvolit i adekvátní postup výroby. [10]

Problematikou výrobních postupů také velmi úzce souvisí pojem *cross compliance* (CC), který se do češtiny nejčastěji překládá jako *křížový soulad* a je součástí Společné zemědělské politiky (SZP).

Obecně se jedná o politický nástroj pro zavedení minimálních standardů v oblastech ochrany veřejného zdraví (bezpečnost potravin), zdraví a pohody zvířat, zdraví rostlin a v oblasti životního prostředí (ochrana půdy, vod, biodiverzity apod.). Tímto nástrojem je plněn závazek Evropské komise, směřující k začleňování ekologických principů do SZP. Zemědělec, který bude chtít čerpat přímé platby ze společných zdrojů EU bude muset CC dodržovat. [23]

Od 1.1.2009 musí všichni podnikatelé, kteří budou žádat o dotaci ze SZP, dodržovat úplný systém stanovených standardů cross-compliance. Pokud nebudou dodrženy všechny předepsané normy, připraví se tím farmář o snížení či vyloučení ze systému poskytovaných podpor.

Do roku 2009 by se tedy čeští zemědělci měli řádně s danými podmínkami seznámit a připravit se na jejich plnění, aby mohli předcházet případným sankcím za nedodržení.

1.4.6 Uzavírání smluv na dodávky

Dalšími způsoby řízení rizik v zemědělství mohou být:

- Marketingové kontrakty – jedná se o smlouvu mezi výrobcem a odběratelem, ve které je určena cena dodávky, kvalita a rámcový termín dodání. Zemědělec si sám určuje výrobní postup, celý výrobní proces má pod kontrolou a zároveň přebírá všechna produkční rizika. Ceny v těchto smlouvách mohou být pevné nebo v sobě mohou odrážet pohyb cen na komoditních burzách. Nejvíce se tento způsob řízení rizik využívá v USA.
- Produkční kontrakty – v tomto případě výrobní proces určuje a kontroluje odběratel. Jednotlivé kontrakty se liší v závislosti na úrovni kontroly ze strany odběratele, který zároveň určuje vstupy do výroby, které farmář dodá za sjednanou cenu. Hlavní nevýhodou těchto smluv je vysoká závislost výrobce na odběrateli a zemědělec tak čelí velkému riziku ztráty dalších odbytových příležitostí. Stejně jako předchozí způsob řízení rizik jsou produkční kontrakty hojně využívány v USA, především v chovu drůbežích brojlerů. [10]

1.4.7 Termínové obchody

Termínové obchody se využívají především u rizik cenových výkyvů a se zemědělskými produkty se obchoduje na komoditních burzách.

Futures – představuje závazek obou smluvních stran (nakupující a prodávající) dostát všem smluvním závazkům. Futures jsou standardizované termínové operace, tzn. že je pevně daný druh, cena a množství obchodované komodity a dále datum, způsob a místo vypořádání obchodu. Díky clearingovému centru je téměř vyloučeno úvěrové riziko.

Opce – standardizovaný termínový obchod, který nepřestavuje závazek, ale právo majitele kontraktu ho využít/uplatnit. Rozlišujeme dva druhy opcí:

- a) Kupní opce – kde majitel má právo koupit sjednané podkladové aktivum, ve sjednaný čas, za sjednanou cenu a vypisovatel opce má povinnost prodat sjednané podkladové aktivum za dohodnutých podmínek.
- b) Prodejní opce – kde majitel má právo prodat sjednané podkladové aktivum, ve sjednaný čas, za sjednanou cenu a vypisovatel opce má povinnost koupit podkladové aktivum za předem dohodnutých podmínek. [4]

V České republice se termínové obchody uskutečňují na následujících burzách:

Plodinová burza Brno, která byla založena v roce 1992, předmětem burzovního obchodu jsou komodity a komoditní deriváty, produkty rostlinné a živočišné výroby a výrobky vzniklé jejich zpracováním, jakož i výrobky používané v souvislosti s jejich výrobou, přemísťováním zpracováním nebo prodejem.

Předmětem obchodování je v současnosti (březen 2008) pšenice potravinářská a krmná, ječmen sladovnický a krmný, žito, kukuřice, hrách krmný a řepka ozimá.

Obchodní burza Hradec Králové byla založena v roce 1995. Na této burze se obchoduje pouze prostřednictvím internetové sítě, a sice se semenem řepky, řepkovými výlisky, řepkovým extrahovaným šrotem, potravinářskou a krmnou pšenicí, sladovnickým ječmenem a s jatečnými prasaty.

Komoditní burza Praha byla založena v roce 2002. Od roku 2002-2005 bylo možno na Komoditní burze Praha obchodovat s komoditami rozdělenými to sekcí živočišné, rostlinné a sekce dříví. Od 1.1.2005 je možné obchodovat jen s komoditami tvořícími sekci - Dříví a dřevní hmota.

Termínové obchody a obchodování na nich je spíše záležitostí trhu v USA. V EU především díky cenové stabilitě, která je výsledkem SZP se této možnosti řízení rizik příliš nevyužívá. Přesto se ale do budoucna plánuje její hojnější využívání a to zejména z důvodu předpokládané cenové volatility vyvolané pokračující liberalizací agrárního zahraničního obchodu. [10]

2 Charakteristika neživotního pojištění

Neživotní pojištění kryje širokou škálu rizik neživotního charakteru. Jsou jimi rizika, která jednak ohrožují zdraví a životy osob, dále pak rizika, která vyvolávají přímé věcné škody a rizika, která způsobují finanční ztráty.

Neživotní pojištění je velice různorodé a lze ho členit z více pohledů. Například na pojištění osob, majetku a odpovědnosti. V současné době se jednotlivé druhy neživotního pojištění vzájemně spojují a prolínají.

2.1 Pojištění majetku

Pojištění majetku kryje taková rizika, díky kterým dochází ke škodám na majetku.

V pojištění majetku se dají rizika charakterizovat následujícími skupinami:

- rizika, při jejichž vzniku dochází ke vzniku přímých věcných škod
- rizika, při jejichž vzniku dochází ke vzniku finančních ztrát.

Do první skupiny patří následující rizika:

- živelní rizika – jsou zahrnuty v určité podobě do téměř každého pojištění majetku. Škody jsou způsobeny živelními událostmi jako například požár, blesk, vichřice, povodeň, záplava, krupobití, zemětřesení, pád stromů a stožárů, sesuv lavin, tíha sněhu, námrazy, zřícení letadla;
- vodovodní rizika – do této skupiny patří škody, které byly způsobeny vodou vytékající z vodovodních zařízení, kanalizace nebo topení;
- rizika havarijní – jedná se o rizika vzniku majetkových škod na dopravních prostředcích a na dopravovaném zboží v důsledku nárazu nebo střetu dopravního prostředku;
- rizika odcizení a vandalství – škody na majetku způsobené přičiněním třetí osoby;
- strojní rizika – jsou ta rizika škod, která v souvislosti s havárií nebo poruchou strojního zařízení v důsledku chybné technologie, špatného zacházení, zkratu elektrického proudu, vadného materiálu, atd.

Jednotlivá živelná rizika můžeme charakterizovat následovně:

Požár = oheň, který opustí své určené nebo obvyklé ohniště nebo který takové ohniště opustil a vlastní silou se rozšířil na okolní předměty. Požárem ale není žhnutí nebo doutnání s omezeným přístupem kyslíku, jakož i působení užitkového ohně a jeho tepla. Požárem také

není působení tepla při zkratu v elektrickém vedení, pokud se plamen vzniklý zkratem dále nerozšířil.

Výbuch = náhle probíhající projev sil, který spočívá v rozpínavosti plynů nebo par, je doprovázen zvukovým projevem a tlakovou vlnou s ničivým destrukčním účinkem na okolí.

Úder blesku = bezprostřední přechod blesku (atmosférického výboje) na pojištěnou věc.

Vichřice = dynamické působení hmoty vzduch (vítr), který dosahuje v místě pojištění rychlosti minimálně 75km/hod.

Povodeň = zaplavení větších či menších územních celků vodou, která se vylila z břehů vodních toků nebo nádrží, nebo tyto břehy a hráze protrhla, nebo byla způsobena náhlým a neočekávaným zmenšením průtočného profilu toku.

Záplava = vytvoření souvislé vodní plochy, na které bude voda delší dobu stát, případně po ní proudit.

Krupobití = přírodní jev, při kterém kousky ledu vytvořené v atmosféře dopadají na předměty. [3]

Do druhé skupiny patří:

- rizika přerušení provozu – tzn. škody vzniklé v důsledku živelní události, havárie, výpadku dodávky energie, aj., která vedou k přerušení výroby či provozu;
- rizika úvěrová – rizika škod, která souvisejí s nesplacením úvěru a to především z důvodu nesolventnosti dlužníka, z důvodu platební nevůle a nebo z důvodu vnějších podmínek.

Jednotlivé druhy pojištění majetku vznikly podle pojištěných rizik nebo podle pojištěných majetkových předmětů nebo zájmů.

Konstrukce pojištění specifikuje, jak velký rozsah bude dané pojištění majetku kryt. Pojištění se může vztahovat pouze na jednotlivé určité riziko, nebo kryje několik vyjmenovaných rizik, jedná se o tzv. sdružená pojištění a v neposlední řadě se může pojištění uzavírat jako pojištění All Risks, čili pojištění proti všem rizikům, které kryje všechna rizika, která by mohla mít dopad na pojištěný objekt.

Pojištění majetku využívá v konstrukci jednotlivých druhů produktů škodové formy pojištění.

U majetkových produktů pojištění se uplatňuje:

- pojištění na časovou hodnotu = pojištěnému je vyplaceno pojistné plnění ve výši odpovídající hodnotě pojištěného poškozeného majetku těsně před pojistnou událostí (s ohledem na opotřebení),

- pojištění na novou hodnotu = pojištěnému je vyplaceno pojistné plnění, které nahrazuje pořizovací cenu nového předmětu umožňující obnovu majetku nebo cenu opravy, pomocí které se uvádí majetek do původního stavu,
- kombinace pojištění na časovou hodnotu a pojištění na novou hodnotu. [3]

Pojištění majetku můžeme dále rozčlenit do několika podskupin pojistných produktů:

- pojištění majetku obyvatelstva
- pojištění průmyslových a podnikatelských rizik
- pojištění zemědělských rizik

Pojištění majetku obyvatelstva není součástí předkládané práce, proto zde nebude dále podrobněji charakterizováno.

2.1.1 Pojištění podnikatelských a průmyslových rizik

Do celé této skupiny patří velké množství druhů pojištění. K nejdůležitějším pojištěním patří živelní, technická, dopravní, havarijní, proti odcizení, úvěrové, pro případ přerušení provozu, atd.

Živelní pojištění

Kryje škody na majetku, které jsou způsobeny realizací živelního rizika, jako např. požár, výbuch, blesk, vichřice, povodeň, pád stromů, krupobití, zemětřesení, apod.

Riziko, které by mohlo ohrozit podnikatelský subjekt je dále přesně vymezeno v pojistných podmínkách.

Živelní pojištění je obvykle sestavováno na principu nové hodnoty, tzn. pojistné plnění pokryje náklady na rekonstrukci nebo na znovuzřízení pojištěného majetku.

Velikost pojistného záleží na hodnotě pojištěného majetku, dále na rizikové situaci daného subjektu a také na velikosti spoluúčasti.

Pojištění technická

Tato skupina pojištění se dále rozčleňuje na několik dalších specifických druhů pojištění.

- a) Strojní pojištění – kryje škody na strojích a strojních zařízeních, které jsou způsobeny jejich provozem. Pojistitel obvykle hradí škody vzniklé nesprávnou obsluhou, nedbalostí, materiální nebo výrobní vadou po skončení záruční doby, selháním zabezpečovacích zařízení, atd. Pro výpočet pojistného je důležitá hodnota zadaná pojistníkem. Dále se pojistitel snaží ohodnotit možná rizika a pojistné se snižuje velikostí spoluúčasti či integrální frančizy.

- b) Pojištění montážních a stavebních rizik – toto pojištění kryje všechna rizika, která mohou vzniknout při montáži strojů a strojních zařízení a škody, které mohou vzniknout na stavebních dílech a materiálech. Daná pojištění se velmi často spojují v rámci jednoho produktu, jako např. stavebně-montážní pojištění.

Pojištění pro případ přerušení provozu

Šomázní pojištění kryje tzv. následné škody, které vzniknou v důsledku přerušení provozu, kdy podnikatelských subjektům vzniká finanční ztráta z nemožnosti provozovat svou činnost.

Pojištěná částka se stanovuje z hrubého zisku, který obsahuje ušlý zisk a fixní náklady.

Pojistné plnění se vyplácí po dobu sjednanou v pojistné smlouvě, nejdéle však v délce jednoho roku.

Pojištění úvěru

Smyslem pojištění úvěru je finanční krytí ztrát při nesplacení poskytnutého úvěru. Úvěrová rizika lze dělit na komerční a politická rizika. Při hodnocení rizika pojistitelé vychází především z minulých úvěrových smluv, ale zároveň berou v potaz budoucí vývoj solventnosti dlužníka.

Pro poskytování zahraničních záruk byla založena specializovaná instituce, Exportní a garanční pojišťovací společnost, která vytváří dobré obchodní podmínky pro export.

Pojištění proti odcizení

Toto pojištění kryje poškození, zničení či odcizení majetku podnikatelského subjektu, způsobené krádeží nebo loupežným přepadením. K tomu aby bylo pojistné plnění vyplaceno musí být doloženo, že pachatel překonal překážky a opatření, která chránila majetek. Podle stupně ochrany bývá stanovena i výše pojistného.

Pojištění dopravní

Dopravní pojištění kryje škody při poškození, zničení nebo ztráty věci při dopravě. Kromě základního rizika, rizika havárie, obsahuje dopravní pojištění krytí dalších rizik, jako riziko živelní nebo riziko odcizení. Dále se do dopravního pojištění zahrnuje i tzv. kasko a kargo pojištění.

Výše pojistného je především závislá na ceně přepravovaného zboží a hodnotě dopravního prostředku. [3]

2.1.2 Pojištění zemědělských rizik

Kromě standardních pojištění podnikatelských subjektů se v tomto druhu pojištění vyskytují ještě další specifická pojištění, a sice pojištění plodin a pojištění hospodářských zvířat.

Pojištění plodin

Pojištění plodin kryje rizika majetkových škod na rostlinné produkci.

- **Krupobitní pojištění** je nejčastějším druhem pojištění. Kryje riziko zničení nebo poškození pojištěných plodin krupobitím. Krupobití je pro pojistitele snadno prokazatelné a s jiným rizikem nezaměnitelné.
- **Pojištění proti vybraným rizikům** je jedním z dalších druhů pojištění. Kryje rizika spojená s povodněmi, vichřicemi, jarním mrazem nebo škůdci. [3]
- **Pojištění úrody plodin** představuje pojištění finančního výsledku pěstování plodin. Odškodňuje se nedosažení dohodnutého standardního hektarového výnosu, který je konstruován nejčastěji jako vylepšený průměrný výnos posledních let. Nepojišťuje se jen celková úroda, ale úroda ve skupinách, které jsou rozlišovány podle kritéria pracnosti, přičemž zvláště pracné rostliny (chmel, len apod.) jsou vyčleňovány zvláště. Toto pojištění je sestavováno s velkou spoluúčástí zemědělského podniku (až 50%) z toho důvodu, aby zemědělec projevoval péči o rostliny.[2]

Pojištění hospodářských zvířat

Pojištění se většinou sjednává na soubory krav, plemenných prasat, plemenných ovcí a koní, případně drůbeže. Kryje rizika živelní, infekční nemoci, úrazu a neinfekční nemoci. Pojištění je sjednáváno pro případ uhynutí, utracení, nutné porážky z důvodu nemoci, poranění, operace, porodu nebo potratu. V pojištění se využívají frančízy a slevy na pojistném za lepší než stanovaný škodní průběh.

Kromě souboru zvířat se dají pojistit i jednotlivá zvířata chovaná ke speciálním účelům. Takové pojištění je sjednáváno na plnou hodnotu a daná zvířata se oceňují individuálními pojistnými částkami.[2]

2.1.3 Pojištění odpovědnosti za škody

Zvláštní roli v odvětví neživotního pojištění hraje pojištění odpovědnosti.

Pojištění odpovědnosti za škody v sobě zahrnuje krytí takových rizik, kdy pojištěný může svou činností způsobit škody jinému subjektu, za které poškozenému odpovídá. Škodami mohou být škody na majetku, zdraví a životě nebo finanční škody.

Předmětem pojištění se stává právní vztah a pojišťovna vyplácí pojistné plnění na základě rozhodnutí o povinnosti uhradit škodu. Plnění není vypláceno pojištěnému, nýbrž poškozenému, který má nárok na náhradu škody.

Plnění v rámci tohoto druhu pojištění zahrnuje náhradu škody (škody na zdraví, na věcech, finanční ztráty), náklady na obhajobu pojištěného, náklady na soudní řízení.

Pokud je způsobena škoda na zdraví, poskytují se náhrady, které jsou určitou nadstavbou nad sociálním pojištěním. Jsou jimi:

- Náhrada za ztrátu na výděлку po dobu pracovní neschopnosti
- Náhrada za ztrátu na důchodu
- Bolestné a tzv. tížení společenského uplatnění
- Náhrada za náklady na léčení
- Náhrada za věcnou škodu
- Náklady pohřbu
- Jednorázové odškodnění pozůstalých

Podle druhů rizik můžeme pojištění odpovědnosti rozdělit do několika skupin:

- Odpovědnostní pojištění vozidel – povinné pojištění; pojišťovna hradí škodu, kterou pojištěný způsobí provozem pojištěného motorového vozidla, ale nehradí škody, které utrpěl pojištěný
- Odpovědnostní pojištění při pracovních úrazech a nemocech z povolání – zákonné pojištění; vztahuje se na všechny zaměstnavatele, kteří mají alespoň jednoho zaměstnance. Pojišťovna hradí za zaměstnavatele škodu, která vznikla zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.
- Profesní odpovědnostní pojištění – zahrnuje mnoho druhů pojištění odpovědnosti za škody, které jsou členěny podle jednotlivých druhů profesí a kdy osoby vykonávající jmenované profese jsou ze zákona odpovědné za profesionální chyby a omyly (advokáti, lékaři, notáři, auditoři, aj.)
- Obecné odpovědnostní pojištění – zahrnuje řadu druhů pojištění odpovědnosti za škody nejen pro jednotlivce, ale i pro podnikatelské subjekty (např. pojištění odpovědnosti za škody v běžném občanském životě, obecné odpovědnostní pojištění podniků, pojištění odpovědnosti za výrobek, aj.). [3]

3 Charakteristika trhu zemědělského pojištění

3.1 Vývoj pojišťoven zaměřených na zemědělské pojištění (19.-20.stol.)

První zmínky o zemědělském pojištění na území tehdejšího Československého státu pocházejí z 19. stol. V tomto období (přesněji v roce 1827) byla založena *První česká vzájemná pojišťovna v Praze*, díky které vzniká tradice česko-slovenského pojišťovnictví. Původně První česká vzájemná pojišťovna zaměřovala svou činnost pouze na požární pojištění nemovitostí, ale již v roce 1865 rozšířila svůj okruh působení i na krupobitní pojištění.

Další pojišťovna, která zaměřovala svou činnost na velkostatkáře z Moravy a Slezska byla *Moravsko-slezská vzájemná pojišťovna v Brně*.

Asekurační spolek průmyslu cukrovarnického v Praze se specializoval především na případné škody v cukrovarnickém průmyslu, ale zároveň hradil škody na cukrové řepě.

Vzájemný pojišťovací spolek statkářů a nájemců proti krupobití, Praha, zaměřoval svou činnost, jak je již z názvu patrné, na škody způsobené krupobitím.

Od roku 1910 měl významnou roli v oblasti pojištění hospodářských zvířat *Zajišťovací svaz českých spolků*. I přesto, že tento druh pojištění nevykazoval podle přijatého pojistného vysoký zisk, ale kvůli bezproblémovému chodu zemědělské výroby nemohl být opomíjen. V roce 1918 došlo ke změně názvu na *Zajišťovací svaz dobytčích pojišťoven v Praze*. Zajišťovací svaz byl pod silným vlivem agrární strany, která chtěla ovládnout pojistný trh venkova a vytvořit si monopolistické postavení u některých druhů pojištění. Jejich plán nevyšel z důvodu podcenění obchodních náležitostí důležitých pro vytvoření dobře fungující společnosti. Navíc řada velkostatkářů dávala přednost nestranickým pojišťovnám.

Zajišťovací svaz začal provozovat i některé druhy přímého pojištění hospodářských zvířat, a sice kastrovní pojištění, přímé pojištění koní, pojištění hospodářských zvířat při dopravě a na výstavách a pojištění plemenných zvířat. Zemědělské pojištění stále nepatřilo mezi ziskové obchodování, a proto peněžní schodky, ke kterým docházelo v průběhu nepříznivých let, se po usnesení valné hromady doplácely zvýšenými sazbami pojistného a doplatky. Pojistné se nemohlo zvyšovat donekonečna a proto Zajišťovací svaz spoléhal na státní dotace.

Na Moravě od roku 1902 působil specializovaný zemský pojišťovací ústav, který se 1918 přejmenoval na *Zemskou dobytčí pojišťovnu v Brně*. Zemská pojišťovna provozovala pouze přímé pojištění a vzhledem k tomu, že i zde docházelo k finančním ztrátám měla zajištěné dotace od Zemského výboru. Přijaté dotace se používaly na doplacení provozní režie a částečně také na vyrovnání bilančních schodků.

Další pojišťovny, které se zabývaly především krupobitním pojištěním byly: *Hasičská vzájemná pojišťovna, Brno*; *Merkur, akciová pojišťovna Praha*; *Moldavia-Generali, akciová společnost*; *Slovanská pojišťovna, akciová společnost v Praze*; *Národní pojišťovna, akciová společnost*, která se zabývala tzv. pojištěním proti pádu dobytka, čili pojištěním hospodářských zvířat. *Plaňanská vzájemná pojišťovna v Plaňanech* obstarávala především region střední Čechy. *Republikánská lidová pojišťovna, akciová společnost* provozovala v té době nepříliš obvyklé pojištění koní a současně pojištění hospodářských zvířat.

V období mezi první a druhou světovou válkou se velice rozvíjel průmysl, zemědělství, doprava a obchod a tak pro podnikatele bylo důležité pojištění ušlého zisku neboli šomážního pojištění.

Krupobitní pojištění v období let 1924-1929 zaznamenalo velice nepříznivý průběh.

Nepříznivé události první poloviny 20. století způsobily nejen ztráty samotných pojištěných, ale i snížené přijaté pojistné. Později musely být i samotné pojistné kmeny předány především německým pojišťovnám. Do roku 1945 provozovalo svou činnost více než 700 pojišťoven ovšem po vydání dekretu prezidenta republiky došlo ke znárodnění všech pojišťovacích spolků. V roce 1948 tak na našem území vzniká jediný pojišťovací ústav, a to Československá pojišťovna se sídlem v Praze a s druhým ředitelstvím v Bratislavě.

Až v roce 1969 došlo k rozdělení Československé pojišťovny na dvě samostatné instituce a sice na Českou státní pojišťovnu, stále se sídlem v Praze, a Slovenskou státní pojišťovnu se sídlem v Bratislavě. Obě pojišťovny se dohodly na tom, že budou působit každá ve své zemi.

Touto monopolní nadvládou byl na téměř padesát let pozastaven tržní vývoj celého pojišťovacího trhu. [5]

3.2 Zemědělské pojištění v ČR před rokem 1989

Do roku 1989 fungovalo na našem území v oblasti zemědělství zákonné pojištění. Toto pojištění zajišťovalo stabilní vývoj podniků, ale zároveň je zatěžovalo velmi vysokým pojistným i přesto, že případná vyplacená pojistná plnění zaplacené náklady na pojištění převyšovala. Současně zemědělství v této době bylo podporováno státem formou dotací a udržováním netržních cen. Vlivem klimatických výkyvů dochází v průběhu let k nevyrovnané výrobě, která je dotována z výše zmiňovaného zákonného pojištění. [1]

3.3 Zemědělské pojištění po roce 1989

Rokem 1991 bylo zrušeno zákonné pojištění a došlo i ke snížení dotací do zemědělství. Velký podíl v bývalém zákonném pojištění mělo komplexní pojištění úrody, které krylo riziko, že zemědělci nedosáhnou plánovaný výtěžek. Pojistné činilo 2/3 celkového pojistného v zemědělském pojištění. Pojištění hospodářských zvířat bylo sjednáváno na uhynutí, utracení nebo nutnou porážku z téměř stejných důvodů, jaké se stanovují v současnosti.

Důsledky ekonomické reformy zemědělci pocítili záhy po revoluci. Došlo k výraznému snížení dotací a ceny se již stanovovaly tržně. Zároveň se začíná projevovat trend zdravého životního stylu, který mění jídelníček většiny obyvatel a tím se snižuje spotřeba mnohých druhů potravin, které se dříve vyráběly ve velkém. [1]

3.4 Současná situace v zemědělském pojištění v ČR

Vlivem vývoje ekonomických ztrát dochází v zemědělství ke změnám organizačních a podnikových struktur. V souladu s Obchodním zákoníkem dochází k přechodu z družstev na jiné právní formy zejména z důvodů privatizací a majetkových vypořádání.

Pojištění se řídí příslušnými ustanoveními Občanského zákoníku a dále je upravováno pojistnými podmínkami jednotlivých pojišťoven. V roce 1990 skončilo období povinného zákonného pojištění zemědělských organizací. Až nové zákony z roku 1991 týkající se pojišťovnictví umožnily vznik nových komerčních pojišťoven a zároveň příchod zahraničních institucí.

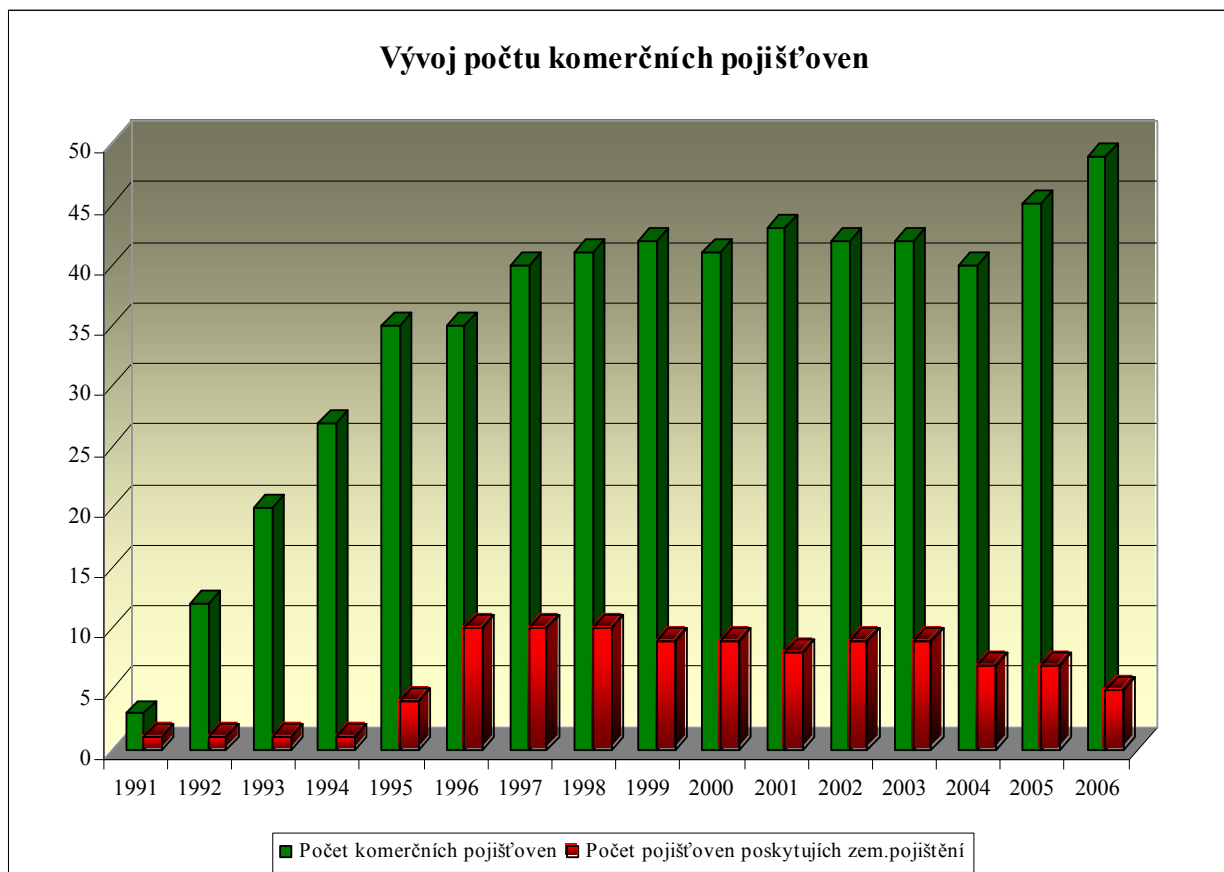
Tabulka č. 1 Vývoj počtu komerčních pojišťoven

Rok	Počet komerčních pojišťoven	Počet pojišťoven poskytujících zemědělské pojištění
1991	3	1
1992	12	1
1993	20	1
1994	27	1
1995	35	4
1996	35	10
1997	40	10
1998	41	10
1999	42	9
2000	41	9
2001	43	8
2002	42	9
2003	42	9
2004	40	7
2005	45	7
2006	49	5

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 1995-2006

V tabulce č.1 a zároveň v grafu č.1 je přehledně znázorněn vývoj počtu komerčních pojišťoven, které se na českém trhu začaly po roce 1991 prosazovat a rozdělovat si trh. Z tabulky nebo případně ještě lépe z grafu je evidentní, že oblast zemědělského pojištění zaznamenala největší rozmach v letech 1996-1998, kdy na našem trhu zemědělské pojištění nabízelo deset komerčních pojišťoven z celkového počtu 35 pojišťoven.

Graf č. 1 Vývoj počtu komerčních pojišťoven

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 1995-2006

I přes skončení zákonné povinnosti zemědělského pojištění si své dominantní postavení na českém trhu stále udržuje Česká pojišťovna, která se ale po roce 1989 musela ze státního podniku přetřansformovat na soukromou akciovou společnost.

Do roku 1995 zemědělské pojištění sice nabízela pouze Česká pojišťovna a.s., ale v tomto roce se k ní připojila Pojišťovna Morava, a.s., Česká Kooperativa, a.s. V následujícím roce vznikla Chmelařská pojišťovna, kde měl 32% podíl PGRLF, který za výrazného přispění státu měl zemědělcům zjednodušit cestu k zemědělskému pojištění. Zároveň Agrární komora ČR vypomáhala finanční podporou v podobě slevy na zemědělské pojištění pro své členy.

Celkovou situaci v zemědělském pojištění, které zahrnuje pojištění plodin a pojištění hospodářských zvířat přehledně zobrazuje tabulka č. 2.

Tabulka č. 2 Zemědělské pojištění za ČR celkem (1990-2006)

Rok	Předepsané pojistné (mil. Kč)	Vyplacené plnění (mil.Kč)	Škodní průběh ¹⁾ (%)
1990	5588	6561	117,4
1991	3017	2858	94,7
1992	2340	1848	79,0
1993	1685	1239	73,5
1994	985	617	62,6
1995	894	615	68,8
1996	928	840	90,5
1997	998	1331	133,4
1998	1066	1007	94,4
1999	968	804	83,1
2000	862	947	110,0
2001	953	842	88,4
2002	993	869	87,5
2003	916	538	58,7
2004	908	398	43,8
2005	945	438	46,3
2006	912	603	66,1

¹⁾ Škodní průběh = vyplacené plnění / přijaté pojistné * 100

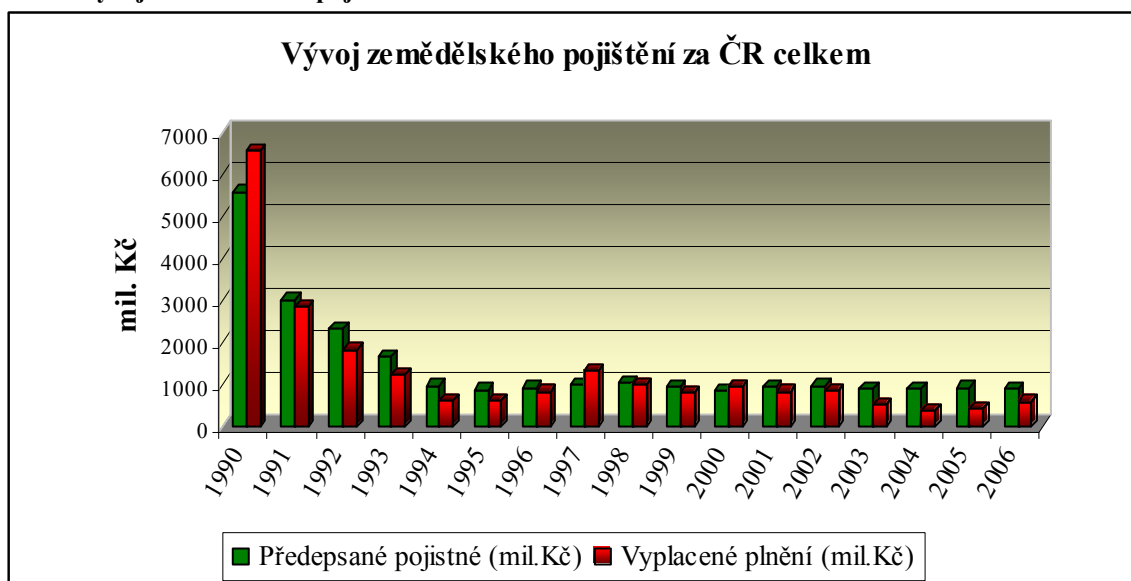
Zdroj: Výroční zprávy ČAP 1995-2006

Z vývoje předepsaného pojistného vyplývá, že od doby, kdy bylo zrušeno zákonné pojištění jeho výše klesá. Srovnáním výše předepsaného pojistného z roku 2006 k roku 1990 vychází, že je o 84 % nižší než ve výchozím roce. To se může jevit jako velmi vysoké číslo, ale je nutné si uvědomit, že výchozí údaj roku 1990 v sobě zahrnuje ještě zákonné pojištění. V průběhu sledovaných let dochází k restrukturalizaci celé české ekonomiky, která zasáhla i oblast zemědělství. Až do roku 1995 se výše předepsaného pojistného neustále snižovala. Docházelo k rozpadu stávajících zemědělských družstev a noví majitelé neměli povinnost v zemědělské činnosti nadále pokračovat. K nárůstu pojistného došlo poprvé po povodních v roce 1997 a další nárůst je spojován s rokem 2001, kdy se poprvé projeví účinky státní podpory pojištění v rámci dotačních titulů.

Na škodní průběh v zemědělském pojištění má významný vliv průběh počasí. Ve sledovaném období (1990-2006) byl průběh velmi kolísavý, s hodnotami od 43 % do 133 %, kdy tato extrémní hodnota byla způsobena povodněmi v roce 1997. Kolísavost škodního průběhu zemědělského pojištění a s tím spojené požadavky na risk management jsou jedním z hlavních důvodů malého počtu pojistitelů aktivních na daném trhu.

Pro lepší přehlednost je vývoj zemědělského pojištění v letech 1990-2006 zobrazen v grafu č.2.

Graf č. 2 Vývoj zemědělského pojištění za ČR celkem v letech 1990-2006

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 1998-2006

Vysoká rizikovost a nízká rentabilita jsou hlavní důvody, proč komerční pojišťovny nechtějí nabízet zemědělské pojištění. V současné době si trh zemědělského pojištění mezi sebe rozdělily čtyři pojišťovny, a sice Česká pojišťovna, Hasičská vzájemná pojišťovna, Generali pojišťovna a rakouská Agra pojišťovna.

3.5 Trh zemědělského pojištění v České republice

Počet pojišťoven, které nabízejí zemědělské pojištění je v dnešní době již velmi malý a nadále se snižuje. Zemědělské podnikání je podnikání s vysokou rizikovostí a rozměr českého zemědělství je relativně malý a pojišťovnám tak není umožněno větší rozproštění rizika.

Tabulka č. 3 Přehled nabízených produktů zem.pojištění u jednotlivých pojišťoven

Pojišťovny	Nabídka pojistných produktů ¹															
	Plodiny				Zvířata				Nákazy				Lesy			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
ČP	X	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
ČPP	X				x				x				x			
ČSOB	X				x				x				x	x	x	x
Generali	X	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
HVP	X	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kooperativa									x	x	x		x	x	x	
Slavia					x	x	x									
Uniqua				x									x	x	x	x

1) Stav k 30.6.2004, 30.6.2005, 30.6.2006, 30.6.2007

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2003, 2004, 2005, 2006

Tabulka č.3 ukazuje vývoj nabízených produktů jednotlivých pojišťoven v letech 2004-2007. Z tabulky je patrné, že stálou nabídku zemědělského pojištění si udržují Česká pojišťovna, Generali pojišťovna a Hasičská vzájemná pojišťovna.

Nejčastěji pojišťovny nabízely v uvedených letech produkty pojištění lesů a rizika nákaz, pak následovalo pojištění zvířat a nejmenší zastoupení mělo pojištění plodin. Důvodem proč pojišťovny opouštějí trh zemědělského pojištění je nízká míra zájmu ze strany zemědělských podniků a nedostatečná rentabilita.

Tabulka č. 4 Podíl zemědělského pojištění na pojištění za ČR celkem

Ukazatel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Pojištění v ČR celkem (mil.Kč)	69 285	79 197	88 473	104 636	111 550	115 711	120 149
Z toho zem. pojištění (mil.Kč)	875	939	862	919	732	760	802
Podíl zem. pojištění (%)	1,26	1,19	0,97	0,88	0,66	0,66	0,67

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

V tabulce č. 4 je evidentní, že v posledních letech klesá podíl zemědělského pojištění na celkovém pojištění v ČR. V roce 2000 byl podíl 1,26 % a v roce 2006 je podíl téměř poloviční, tedy 0,67 %. Tento trend se projevuje již od roku 1991 kdy skončilo zákonné pojištění.

3.5.1 Česká pojišťovna, a.s.

Česká pojišťovna je univerzální pojišťovna s dlouholetou tradicí a s velmi silnou pozicí na českém trhu a to nejen v oblasti zemědělského pojištění. Má nejširší nabídku pojistné ochrany a na našem trhu si i v konkurenčním prostředí udržuje dominantní postavení. Její podíl v pojištění zvířat představuje skoro 88 % a u plodin je její podíl na trhu 85 %.

Nebezpečí, která ohrožují zemědělskou výrobu jsou pro klienty ČP následující:

- krupobití,
- požár
- vichřice
- záplava
- povodeň
- sesuv půdy
- vyzimování
- jarní mráz
- mráz

Pro hospodářská zvířata existují následující nebezpečí:

- nákaza
- jiné hromadné onemocnění infekčního nebo parazitního původu
- přerušení dodávky elektrického proudu
- zasažení zvířete elektrickým proudem
- přehřátí organismu zvířete
- otravu exogenními jedovatými látkami
- živelní událost

Kromě pojištění plodin, hospodářských zvířat a koní, nabízí ČP zemědělcům i pojištění lesů. A sice pojištění lesních porostů pro případ poškození nebo zničení požárem a pojištění lesních školek pro případ poškození nebo zničení požárem nebo krupobitím. Pojistná ochrana se dá dále rozšířit o možné škody způsobené vichřicí, záplavou, povodní nebo sesuvem půdy.

Výklad vybraných pojmů podle Všeobecných pojistných podmínek zemědělského pojištění VPPZP 2005, které nejčastěji ohrožují zemědělskou výrobu (další pojmy jako např. požár, výbuch, úder blesku, záplava, povodeň byly charakterizovány v podkapitole 2.1.):

Krupobití = meteorologický jev, při kterém se kousky ledu různého tvaru, velikosti, hmotnosti a hustoty vytvořené v atmosféře dopadají k povrchu země.

Vyzimování = poškození porostů vybraných plodin v období od zasetí v roce výsevu do 30.dubna roku následujícího v důsledku působení sněhu a mrazu včetně s tím souvisejícím rozšířením chorob a živočišných škůdců, nadměrným mokrem nebo suchem, nebo prudkými rozdíly teplot.

Jarní mráz = mráz v období od 21.března do 20. června

V Doplnkových pojistných podmínkách pojištění plodin (viz. Příloha č.2) jsou dále jednotlivé druhy plodin zařazeny do příslušných skupin. Pojištění se vždy vztahuje pouze na plodinu, která je přesně uvedena v pojistné smlouvě.

Česká pojišťovna pojištění plodin rozděluje do několika typů pojištění:

- a) Typ pojištění A – tento druh pojištění je sjednáván pro případ poškození nebo zničení krupobitím nebo požárem
- b) Typ pojištění B – v typu B jsou plodiny pojištěny pro případy poškození nebo zničení vichřicí, záplavou, povodní, sesuvem půdy nebo vyzimováním u vybraných plodin.

- c) Typ pojištění C – se vztahuje na poškození nebo zničení plodin jarním mrazem
- d) Typ pojištění D – tento druh pojištění se vztahuje na vinnou révu a případy jejího poškození či zničení.

Česká pojišťovna má speciální výluky pojištění, pojištění se tedy nevztahuje na polehnutí plodin a na přezimovanou konzumní zeleninu.

Dále je v pojistné smlouvě v procentech uvedena spoluúčast na pojistném plnění z každé pojistné události. Platí, že čím vyšší je procento spoluúčasti, tím nižší potom podnikatel platí pojistné.

Pojistné se u ČP počítá jako výtěžek pojištěné plodiny, který je součinem plochy pojištěného výnosu a pojištěné ceny. Daná plocha a její výměra je uvedena v každé pojistné smlouvě. Pojištěný výnos znamená návrh pojistníka o hektarovém výnosu pojištěné plodiny a pojištěnou cenou je opět návrh pojistníka za jednotku množství pojištěné plodiny.

Jednotlivé sazby pro pojištění plodin jsou uvedeny v pojistných smlouvách zároveň je v nich sjednaná i pojistná doba.

Pojišťovna poskytuje slevy na pojistném za strukturu plodin na orné půdě, kde výše této slevy může dosahovat 10% z pojistného. Dále je poskytována bonifikace formou slevy za bezeškový průběh ve třech po sobě jdoucích kalendářních letech při nezměněné skladbě pojištěných plodin a velikosti ploch. Výše slevy může dosáhnout při škodném průběhu 0 % až 40 % z pojistného.

Hospodářská zvířata jsou u České pojišťovny pojištěna proti nákazám, nemocem a jiným druhům rizik, kterými jsou hospodářská zvířata nejčastěji ohrožována. Jednotlivé skupiny a typy pojištění jsou uvedeny v Doplnkových pojistných podmínkách pojištění hospodářských zvířat (viz. Příloha č. 3).

Pojistnou událostí v pojištění zvířat se rozumí uhynutí, utracení nebo nutná porážka.

Kromě klasických hospodářských zvířat (krávy, prasata, drůbež) ČP pojišťovna nabízí pojištění koní, koček, psů a exotických druhů zvířat, jako např. koi-kapry, antilopy losí, lamy, krokodýly apod.

V současné době se Česká pojišťovna snaží rozšířit povědomí zemědělských podnikatelů o významu pojištění akcí nazvanou „Náš venkov“. Pojišťovna vychází vstříc praktickým

požadavkům zemědělských klientů. Tato časově omezená akce (podzim 2007-jaro 2008) je komplexní balíček služeb, který zajišťuje ochranu celého zemědělského podnikání. V tomto kompletu lze sjednat pojištění plodin, hospodářských zvířat, lesů, pojištění majetku (nemovitosti, stroje, věci movité), pojištění odpovědnosti, pojištění motorových vozidel. Každý podnikatel si může vybrat a sestavit pro jeho firmu nejlepší pojistnou ochranu. Díky sjednání více druhů pojištění v rámci tohoto balíčku mohou klienti dosáhnout vyšších slev. [15]

3.5.2 Generali pojišťovna, a.s.

Generali Pojišťovna a.s. byla založena přeměnou organizační složky EA Versicherungs-Aktiengesellschaft, Vídeň a zapsána do obchodního rejstříku dne 1. ledna 1995. Konečnou mateřskou společností je Assicurazioni Generali S.p.A., která má sídlo v Itálii.

Předmětem činnosti společnosti je pojišťovací činnost v oblasti životního a neživotního pojištění a činnosti související a likvidace nahlášených pojistných událostí.

Povolení k provozování pojišťovací činnosti Společnost získala dne 26. října 1994 a specializuje se na odvětví životního i neživotního pojištění.

Zemědělské pojištění

Skupina zemědělského pojištění pojišťovny Generali nabízí komplexní pojištění, jak pro drobné chovatele a pěstitele, tak i pro velké zemědělské podniky. Produkty zemědělského pojištění kryjí veškeré požadavky zemědělské veřejnosti a jsou srovnatelné s ostatními produkty v České republice.

Pojišťovna Generali poskytuje pojištění plodin, pěstovaných za účelem získání hospodářského výnosu. U plodin jsou kryta rizika poškození nebo zničení krupobitím nebo živelným či katastrofickým nebezpečím.

Další skupinu tvoří pojištění hospodářských zvířat chovaných pro užitek nebo pojištění koní. Zvířata jsou pojišťována proti nebezpečím uhynutí, utracení nebo nutné porážky v důsledku nákaz. Pojišťovna Generali kryje i riziko onemocnění BSE a jiné podobné onemocnění.

Pojištění koní kryje rizika nákaz, živelních rizik či rizika odcizení. Doplnkovým pojištěním může být sjednáno utracení v důsledku úrazu koně při tréninku či závodu nebo při havárii vozidla, v němž je kůň přepravován.

Pojištění lesních dřevinných porostů je kryto proti poškození nebo zničení požárem.

Pojišťovna Generali se snaží o spolupráci s veřejnými institucemi jako je PGRLF, Státní veterinární správa, Agrární komora ČR a jiné a svým klientům chce stále nabízet plnohodnotné zemědělské pojištění srovnatelné ostatními produkty na trhu. [17]

3.5.3 Hasičská vzájemná pojišťovna

Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s. je jedním z nejstarších pojišťovacích ústavů na území ČR, která byla založena roku 1900 v Brně. Činnost Hasičské vzájemné pojišťovny byla obnovena Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska v roce 1992.

Hasičská vzájemná pojišťovna byla do obchodního rejstříku zapsána jako akciová společnost dne 11.listopadu 1992 v Brně. Podniká v oblasti životního i neživotního pojištění.

Zemědělské pojištění

Pro zemědělce nabízí klasické pojištění plodin zejména proti poškození nebo zničení krupobitím a požárem. Klientům nabízí další pojistnou ochranu proti vybraným rizikům jako je např. jarní mraz, vyzimování, povodeň, záplava, vichřice, aj.

Dále zemědělským podnikatelům nabízí pojištění hospodářských zvířat pro případ nález. Pojištění se odlišuje podle jednotlivých druhů zvířat. Do pojištění hospodářských zvířat patří i pojištění koní, kde se dá připojistit pojištění plodu březí klisny.

Jak u pojištění plodin, tak i u pojištění zvířat je požadována určitá finanční spoluúčast podnikatelů.

Do zemědělského pojištění Hasičská vzájemná pojišťovna zahrnuje i pojištění lesních porostů pro případ poškození nebo zničení živelní událostí nebo poškození či zničení požárem.

V rámci komplexnosti služeb pojištění celého podniku, Hasičská pojišťovna zemědělcům dále nabízí:

- pojištění majetku
- pojištění strojů a strojních zařízení
- pojištění motorových vozidel
- pojištění odpovědnosti za škodu
- pojištění úrazu. [18]

3.5.4 Agra pojišťovna

AGRA pojišťovna vstoupila na český trh zemědělského pojištění v roce 2007. Je organizační složkou rakouské pojišťovny Österreichische Hagelversicherung VVaG.

Tato rakouská pojišťovna má již šedesátiletou úspěšně vybudovanou tradici v oblasti zemědělského pojištění. Doma i v ČR nabízí širokou nabídku pojistných produktů proti mnoha rizikům spojených s pojištěním.

V ČR je Agra pojišťovna registrovaná jako český podnikatelský subjekt, a proto se její činnost řídí především právními normami ČR.

Agra pojišťovna nemá zatím vybudovanou vlastní obchodní síť, a proto využívá služeb makléřů přímých a nepřímých zakladatelů – pojišťoven Allianz, ČPP, Kooperativa, UNIQA a Dolnorakouská. Díky této strategii udržuje správné náklady na velmi nízké úrovni. Zároveň pro likvidaci škod má pojišťovna vlastní zaškolené externisty, které jí přinášejí další úsporu nákladů.

Během roku 2007 se do podvědomí českých zemědělců Agra pojišťovna dostala díky zajímavé struktuře pojištění i jeho ceny. Zároveň velice lákavé pro podnikatele je rychlá likvidace škod.

Hlavní nevýhodou pojišťovny Agra je na jednu stranu její vysoká specializace. Nemůže tedy klientům zajistit kompletní servis pojištění v rámci celého podniku. Tento handicap se snaží zmenšovat díky spolupráci s partnerskými pojišťovnami.

Nabídka pojistných produktů

Pojišťovna Agra má jednotlivé druhy pojištění plodin rozdělené do několika skupin. Skupiny se od sebe vzájemně odlišují jednak podle druhů plodin a dále podle druhů pojistných rizik. Speciální skupiny má vytvořené pro cukrovou řepu, mák, ovoce, vinnou révu a chmel.

V oblasti pojištění plodin kryje kromě základních druhů rizik jako je krupobití, mráz, zaplavení/naplavení zeminy či poškození větrem navíc např. poškození škůdci, porůstání nebo požerky slimáků.

Porůstání se týká pšenice, žita a pšenice špaldy. U tzv. požerků slimáků se plnění na nové osetí vztahuje na všechny druhy plodin vyjmenované v pojistných podmínkách kromě vinné révy a cukrové řepy.

Nově se věnuje i pojištění zvířat, a sice skotu a prasat. Kromě živelních rizik kryje také rizika nákaz, která rozděluje do dvou skupin. U tzv. skupiny A zahrnuje i riziko onemocnění BSE. Kategorie zvířat rozlišuje podle věku, březosti nebo podle chovu (jedná-li se např. o chovné býky nebo kance). [11]

3.6 Srovnání pojišťoven

Zemědělci si mohou pro pojištění zvířat, plodin a lesních porostů vybrat pojistitele podle konkrétních pojistných podmínek jednotlivých pojišťoven. Všechny současné pojišťovny, které na českém trhu nabízejí zemědělské pojištění se od sebe na první pohled příliš neliší, ale rozdíly se v nich dají nalézt. Podnikatelé by měli velmi dobře zvážit, jaké riziko si dají pojistit. Při uzavírání pojištění by měli přihlédnout k průběhu počasí v minulých letech a k pojištěnému místu podnikání v rostlinné výrobě a rovněž v živočišné výrobě přihlédnout k aktuální situaci možného výskytu nákaz.

V České republice se nabídka pojištění velmi shoduje s ostatními zeměmi EU. Bohužel stále ještě neexistuje v oblasti pojistitelnosti přírodních rizik ohrožujících rostlinnou výrobu zcela přesná hranice mezi pojistitelnými a nepojistitelnými riziky.

Do nepojistitelných rizik patří zejména sucho, dále škody vzniklé chorobami a škůdci, trvalý déšť při sklizni, rizika spojená s cenovými pohyby rostlinných komodit, vandalismus a krádeže u volně pěstovaných plodin. Příčinou jejich nepojistitelnosti je především nedostatek informací pro kalkulaci míry rizika i nemožnost přesného stanovení výše vzniklé škody. [20]

Souhrnně se dá konstatovat, že pojišťovny z důvodu atraktivnosti nabízejí pojištění v rámci specifických balíčků, do kterých je kromě pojištění plodin a hospodářských zvířat zahrnuto i pojištění hospodářských strojů, majetku či pojištění odpovědnosti. Zároveň všechny pojišťovny oceňují bezeškodný průběh u svých klientů různými bonusy a slevami na pojistném.

Nejčastěji pojišťovny vyplácejí pojistné plnění za škody související s klimatickými projevy. U pojištění plodin dochází tedy nejvíce k náhradám škod způsobených krupobitím, vyzimováním, mrazem a záplavami. U pojištění zvířat požadují zemědělci často pojistné plnění z důvodu infekčních chorob a nákaz BSE.

3.7 Rizika ohrožující zemědělskou výrobu v ČR

Globální oteplování planety se v našich zeměpisných šířkách bude projevovat hlavně častým výskytem a střídáním extrémních výkyvů v počasí (viz povodně v letech 1997 a 2002, které způsobily mnohamiliardové škody nejenom zemědělským podnikatelům). Dalším nepříznivým projevem počasí je v posledních letech velmi častý výskyt krupobití, které se již nevyskytuje pouze v letních měsících, ale dá se říci, že téměř během celého roku. Krupobití je jedno z mála rizik, které všechny tuzemské pojišťovny pojišťují.

Katastrofické důsledky a škody způsobily orkán Kyrill (leden 2007) a vichřice Emma (březen 2008), které měly dopad především na lesní hospodářství, ale také na budovy, stroje, automobily a sklady zemědělských podnikatelů.

V oblasti živočišné výroby, a to nejen v ČR, ale i po celém světě, je zaznamenán v poslední době nárůst nových onemocnění, která představují nové typy rizik, které mohou sehrát významnou roli v přístupu hodnocení při sjednávání nových typů pojištění. Je proto nezbytné z pohledu pojišťoven tyto rizika sledovat, vyhodnocovat a aktualizovat v rámci nabízených produktů.

Aktuálním rizikem ohrožující živočišnou výrobu je katarální horečka ovcí. Jedná se o infekční onemocnění přežvýkavců, které není přenosné na člověka. První případ této nemoci byl zjištěn v Nizozemí v roce 2006 a v roce 2008 se výskyt potvrdil i v ČR.

Další známou chorobou je tzv. ptačí chřipka neboli VIR H5N1. Ptačí chřipka je virové onemocnění postihující ptáky, jak volně žijící, tak i drůbež, jako slepice, krůty, kachny a husy, ale i jiné ptáky chované v zajetí.

Neméně známou a světově rozšířenou nákazou je tzv. nemoc šílených krav neboli BSE. První případ výskytu této nemoci byl zaznamenán ve Velké Británii v roce 1986. V ČR se první výskyt této nemoci datuje k roku 2001. Živočišnou výrobu ohrožuje ještě mnoho dalších nemocí a nákaz.

Dle aktuálního stavu nabízených produktů se zemědělci, kteří mají zemědělské pojištění uzavřeno například u České pojišťovny nemusí obávat, protože všechny výše vyjmenované nákazy a onemocnění jsou u ČP pojišťovány.

4 Role státu v sektoru zemědělského pojištění

Princip podpory spočívá ve vyplacení finančního příspěvku na pojištění, které zemědělci uhradili za zemědělské pojištění proti některým nepříznivým klimatickým jevům a zooveterinárním rizikům. Plní preventivní funkci a současně motivuje zemědělce k uzavírání pojištění proti nepředvídatelným událostem. Tím dochází k eliminaci rizika požadavku nahrazovat vzniklé škody ze státního rozpočtu. Nezanedbatelnou roli hraje podpora pojištění i v rozšiřování propojištěnosti, což v konečném důsledku umožňuje snižovat sazby pojištění. Zemědělské pojištění se tak stává dostupnější většinu počtu zemědělců. [22]

Teprve od roku 2000 začalo Ministerstvo zemědělství ČR poskytovat podporu zemědělského pojištění v rámci dotačních titulů, přesněji v titulu s označením 8.D, podpora nákazového pojištění. Finanční prostředky byly vázány na volné zdroje poskytovatele, čili Ministerstva.

V roce 2001 se podpora pro zemědělské podniky a podnikatele rozšířila i na rostlinnou výrobu. Podpora na uhrazené pojistné z titulu nákaz byla ve výši 35 % a pro plodiny u živelního pojištění činila podpora 10 %. Díky vyplaceným podporám došlo k nárůstu pojistného u pojištění plodin o 11,7 %, u zvířat o 9,2 %. Během následujícího roku byla podpora ještě navýšena u hospodářských zvířat na 30 % uhrazených nákladů na pojistné a dotace byla navýšena i u plodin, a sice na 20 %.

Řešení tohoto typu podpor se bohužel ukázalo jako nesystémové, poněvadž v roce 2003 nedošlo k výplatám dotačních titulů kvůli vyčerpání finančních prostředků z dotačního titulu 8.A a 8.C, které mají upřednostnění v rámci bodu 8. [13]

Od roku 2004 tedy poskytuje stát podporu zemědělského pojištění prostřednictvím Podpůrného garančního rolnického a lesnického fondu, a.s. (PGRLF). V ČR se díky PGRLF zvýšila propojištěnost za poslední tři roky o celá 4 %. Tento způsob stabilizuje podnikání českých zemědělců. Jedná se zároveň o institut, který využívá většina vyspělých zemí EU, a tato podpora se mimo jiné podílí i na vytváření srovnatelných podmínek zemědělců v rámci EU.

V současné době se diskutuje o možnostech sjednocení systému řízení rizik a krizí na celoevropské úrovni, které by mohly eliminovat dopady nepříznivého počasí či přírodních katastrof. Avšak bude velmi těžké dosáhnout jednotné dohody pro všechny členské země EU, a to především z důvodů velkých regionálních, klimatických a geografických rozdílů.

Zemědělské pojištění redukuje rizika spojená se zemědělskou výrobou a zaručuje tím stabilní příjmy zemědělcům. Protože zemědělská výroba se produkuje převážně v agrárních oblastech, pro které je typické venkovské prostředí, znamená to, že tyto příjmy zabezpečují venkovské obyvatelstvo. Proto by se měl stát podílet na dosažení co nejvyšší propojištěnosti především z makroekonomického hlediska.

4.1 Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. (dále jen PGRLF) Byl založen v červnu 1993 a do obchodního rejstříku zapsán 16.zářím 1993. Z pohledu právní formy se jedná o akciovou společnost, která se řídí obchodním zákoníkem. Je ve 100% vlastnictví České republiky, kde jediným akcionářem je Ministerstvo zemědělství ČR a jednatelem je ministr zemědělství.

V roce 2000 se PGRLF personálně i organizačně odtrhnul od Ministerstva zemědělství a nyní je činnost zajišťována vlastním seskupením pracovníků.

Hlavní náplň činnosti PGRLF spočívá ve financování části úroků z úvěrů podnikatelských podniků, které hospodaří v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího zpracováním produkce ze zemědělské výroby a dále se zabývá finanční podporou pojištění.

V současné době má PGRLF více jak 5000 klientů, kterým je poskytována podpora.

Z pohledu podpory pojištění s PGRLF v současné době spolupracují čtyři níže uvedené pojišťovny, které rovněž aktivně nabízejí zemědělské pojištění v ČR.

- Česká pojišťovna, a.s.
- Generali Pojišťovna, a.s.
- Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.
- Agra pojišťovna

4.1.1 Program Podpora pojištění

Finanční podpora je poskytnuta těm podnikům, které mají pojištění sjednané u jedné ze čtyř výše jmenovaných pojišťoven.

Od roku 2007 je podpora pojištění poskytována pouze malým a středním podnikům, resp. prvovýrobcům. Malým a středním podnikatelem se rozumí podnik, který nemá více jak 250

zaměstnanců, eventuálně jeho aktiva nepřesahují 43 mil. € nebo za poslední účetní období nevykázal zisk přesahující 50 mil. €.

Velké podniky mají být schopny náklady spojené s pojištěním pokrýt samy.

Každý žadatel o podporu musí poslat PGRLF vyplněnou žádost od 1.9.-1.11. příslušného roku a splňovat všechny podmínky, který fond požaduje.

Žadatel o podporu musí řádně a úplně vyplnit formuláře žádosti (viz Příloha č. 6). Jedná-li se o právnickou osobu, je povinností přiložit:

- výpis z obchodního rejstříku (ne starší než 3 měsíce);
- výpis z evidence zemědělských podnikatelů dle § 2f zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů – originál nebo úředně ověřená kopie.

V případě fyzických osob:

- výpis z evidence zemědělských podnikatelů dle § 2f zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů – originál nebo úředně ověřená kopie.

Dále všichni podnikatelé musí předložit doklady prokazující rozsah a výši pojistného pro daný rok, potvrzení pojišťovny (originál nebo úředně ověřená kopie) o výši zaplaceného pojistného předepsaného na příslušný rok, přehled o platbách pojistného na příslušný rok a posledním požadavkem je opět řádně a úplně vyplněný Sběrný arch.

Podpora je poskytnuta ve výši 35 % prokázaných uhrazených nákladů spojených s pojištěním plodin. Uvedeným pojištěním se rozumí pojištění plodin pro případ:

- krupobití,
- požáru,
- vichřice,
- povodně nebo záplavy,
- sesuvu půdy,
- vyzimování,
- vymrznutí,
- jarního mrazu nebo mrazu.

Podpora může dosáhnout až 50 % nákladů spojených s pojištěním, jedná-li se o vybrané speciální plodiny.

Těmito speciálními plodinami se rozumí:

- trvalé kultury, včetně školek,
- vinná réva,
- chmel,
- ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandloně, kdoule, švestky, slívy)
- jahody,
- konzumní zelenina (celer, mrkev, petržel, křen, ředkvička, kedlubny, květák, zelí, cibule, česnek, pažitka, pór, okurky, paprika, rajčata, salát, špenát, kopr, brokolice)
- okrasné rostliny, včetně školek,
- přadné rostliny (len, konopí).

Podpora chovatelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat je poskytována ve výši 20 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění hospodářských zvířat pro případ živelných škod, nebezpečných nákaz a dalších hromadných onemocnění infekčního nebo parazitárního původu. [24]

Program finanční podpory pojištění byl od roku 2000 do 2003 poskytován na základě dotačních titulů Ministerstva zemědělství a od roku 2004 je podpora zprostředkována pomocí PGRLF.

V následující tabulce je uveden přehled státní podpory v letech 2000-2006

Tabulka č. 5 - Státní podpora pojistného v ČR (%) - limity, počet žadatelů, výdaje

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Plodiny	x	10%	10%	20%	30%	30%	35%
- schválené žádosti	x	2 204	2 213	2 405	2 383	2 514	2 523
- čerpáno (mil.Kč)	x	44,2	46,0	0	151,7	144,5	142,1
Speciální plodiny	x	x	x	x	x	x	50%
- schválené žádosti	x	x	x	x	x	x	386
- čerpáno (mil.Kč)	x	x	x	x	x	x	59,6
Hospodářská zvířata	35%	35%	35%	30%	15%	15%	20%
- schválené žádosti	1 386	2 613	2 501	2 168	2 229	2 177	2 344
- čerpáno (mil.Kč)	59,0	78,8	48,9	0	35,2	34,1	47,6

Zdroj: Ministerstvo zemědělství ČR, PGRLF, a.s.

Z tabulky č. 5 vyplývá, že i když stoupal limit státní podpory u pojištění plodin, nebyl zaznamenán žádný velký nárůst počtu žadatelů.

4.2 Systémové řízení eliminace rizik v zemědělském podnikání

Již od roku 2006 mělo fungovat systémové řízení eliminace rizik v zemědělském podnikání, ale bohužel tato připravená koncepce stále nebyla schválena státními orgány a k tomu, aby systém mohl řádně fungovat je právě nutná spolupráce veřejného a soukromého sektoru a přesné vymezení pojistitelných a nepojistitelných rizik. Pojistitelná rizika mají být záležitostí výhradně komerčních pojišťoven, neboť je nemyslitelné, aby stát hradil běžná podnikatelská rizika, u kterých se předpokládá, že jsou ve finančních možnostech každého podnikatele, kde je možné je pokrýt formou soukromého pojištění.

Díky tomuto systému se měly výrazně omezit velké jednorázové výdaje ze státní pokladny při nepředvídatelných živelních pohromách katastrofického rozsahu.

Původní plán se opíral o tři hlavní pilíře. První, který se uplatňuje, má podobu příspěvku na zaplacené pojistné, který vyplácí Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF). Škody katastrofického rozsahu by měl stát hradit z fondu nepojistitelných rizik, ale pouze těm podnikatelům, kteří by byli pojištěni u komerční pojišťovny. A posledním pilířem mělo být zřízení státní zajišťovny, instituci zajišťující pojišťovny. [13]

Od koncepce eliminace rizik všichni očekávají, že bude přesně definovat pravidla i systém spolupráce mezi podnikateli v zemědělství, státem a komerčními pojistiteli. Tato pravidla by měla být co možná nejjednodušší, transparentní, jasně definovaná a platná pro všechny.

K vytvoření a spuštění systému nepřispívají ani časté personální změny na Ministerstvu zemědělství. Dá se ale předpokládat, že současný ministr zemědělství Petr Gandalovič bude v řešení oblasti pojištění navazovat na práci svých předchůdců.

4.3 Fond podpor

Tento fond je připravovaná forma národní podpory v oblasti pojištění. Fond podpor je podle zahraničních odborníků velmi vhodný nástroj řešení krizí. Princip spočívá v průběžném, plánovaném a každoročním naplňování Fondu ve výši cca 800 mil. Kč, tak aby se nahromadila částka ve výši cca 2,4 mld. Kč potřebná k tříleté úhradě možných škod. Shromažďování finančních prostředků se jeví jako nevyhnutelné v důsledku negativních klimatických projevů a škod, které počasí způsobuje. Díky tomuto fondu by bylo odstraněno mimořádné čerpání ze státního rozpočtu v případě katastrofických škod.

V podmínkách PGRLF, a.s. by Fond podpor mohl mít povahu **kapitálového fondu** (vzniklý kapitálovými vklady akcionáře, které nezvyšují základní kapitál a které budou provedeny se souhlasem vlády) nebo **fondu ze zisku** (naplněný z výsledku hospodaření po zdanění)

Systém je navrhován v následujících podobách:

1. Podpora na náhradu škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi – přírodními katastrofami se rozumí zemětřesení, laviny, sesuvy půdy, povodně, záplavy a jiné přírodní pohromy. Mimořádnou událostí je myšlena válka, vnitrostátní nepokoje nebo stávky, jaderné či průmyslové havárie. Podpora by se týkala celého odvětví zemědělství, takže by byly zahrnuty opět i velké podniky, prvovýrobci a zpracovatelé. Jednou z podmínek pro výplatu by mělo být sjednané pojištění alespoň ve výši 50% průměrné roční produkce.

2. Podpora za ztráty způsobené nepříznivými klimatickými jevy – nepříznivými klimatickými jevy se rozumí takové jevy, které lze přirovnat k přírodním katastrofám. Lze mezi ně zařadit mráz, krupobití, led, déšť, sucho a hurikán. Vyjmenované jevy v jednom případě by měly poškodit více než 30% průměrné roční produkce, aby mohla být vyplacena náhrada. Tato podpora by byla určena pouze prvovýrobci a malým a středním podnikatelům. I zde platí podmínka, že zemědělec musí mít uzavřené pojištění alespoň na 50% průměrné roční produkce nebo příjmu z prodeje vyrobené produkce. [24]

5 Zemědělské pojištění v Evropské unii

Systém pojištění a odškodňování katastrofických škod v Evropské unii zatím stále není jednotně upraven. Rozhodující opatření jsou ponechána na jednotlivých státech a proto jsou způsoby řešení následků škod velmi rozdílné.

Důvody proč existují odlišnosti v systémech zemědělského pojištění vyplývají především z rozdílnosti uzpůsobení sektoru zemědělství a z různých klimatických podmínek jednotlivých států. Většinou platí, že jihoevropské státy se potýkají s rozsáhlými škodami výpadku sklizní v důsledku nepříznivých projevů počasí více než například severské státy.

5.1 Řízení rizik podle Komise EU

Účelem strategií řízení rizik v zemědělství by mělo být především zajištění stabilních příjmů zemědělců a zabránit ohrožení životaschopnosti zemědělských podniků. Rizika, která se projevují v souvislosti s nepříznivým průběhem počasí jsou natolik závažná, že je potřebný určitý zásah ze strany státu. [9]

Hlavní nástroje řízení rizik v zemědělství jsou podle Komise EU:

- kalamitní fondy
- vzájemné fondy
- pojištění

Zemědělské pojištění je podporováno hlavně v zemích, kde legislativa zakazuje kompenzace z kalamitních fondů, resp. ad-hoc kompenzace škod, proti kterým je možno sjednat pojištění (striktně ve Španělsku, Portugalsku, Řecku a Švédsku). Stát rovněž v některých zemích definuje podmínky, při jejichž splnění může zemědělec čerpat ad-hoc pomoc, nebo prostředky z kalamitního fondu (Francie, Itálie, Rakousko, Rumunsko). [9]

Často jsou státní dotace a podpora zajištění buď v přímém spojení s pojištěním nebo ve veřejné záruční síti (jako v Řecku nebo na Kypru).

V tabulce č. 6 jsou přehledně uvedené ad-hoc platby a kompenzační platby vyplacené v jednotlivých zemích EU z katastrofických fondů. Tabulka není kompletní, neboť některé země tato data neposkytují.

Tabulka č. 6 Ad-hoc platby a vyplacená podpora z fondů

Země	Uvedené Roky	Celková platba (mil. €)	Průměrná platba (mil.€)
Rakousko	1995-20004	55,9	5,6
Belgie	1985-2002	29,4	1,6
Bulharsko	2000-04	2,0	0,4
Kypř	2001-04	28,6	7,2
ČR	1995-2004	369,3	36,9
Dánsko	-	-	-
Estonsko	-	-	-
Finsko	1996-2005	114,2	11,4
Francie	1996-2005	1555,8	155,6
Německo	-	-	-
Řecko	1995-2004	701,0	70,1
Maďarsko	1999-2002	48,8	12,2
Irsko	1999-2004	400,6	66,8
Itálie	2001-06	680,0	113,3
Litva	2000-05	19,3	3,2
Lotyšsko	2000-05	15,7	2,6
Lucembursko	-	-	-
Nizozemí	1998	250,0	-
Polsko	-	10,0	10,0
Portugalsko	Posl. 10 let	30,0	3,0
Rumunsko	Posl. 5let	56,8	11,4
Slovensko	-	-	-
Slovinsko	1995-2004	97,8	9,8
Španělsko	2000-05	22,2	3,7
Švédsko	-	-	-
Velká Británie	2001-05	1897,7	397,5
Celkem			904,3

Zdroj: Agricultural Insurance Schemes, European Commission – Summary report (Nov. 2006)

5.1.1 Kalamitní fondy

Kalamitní fondy jsou spravovány vládami členských států. Podpora je vyplacena na základě prohlášení vlády v případě, že škoda byla způsobena katastrofou. Hlavní výhodou kalamitních fondů na rozdíl od ad-hoc pomoci je, že nezatěžují státní rozpočet. Fond je financován z daní, tedy pomocí veřejného sektoru, avšak příspěvky jsou doplňovány i soukromým sektorem.

Finanční prostředky fondu slouží k výplatě dotací na platby pojistného, financování preventivních opatření a v neposlední řadě ke kompenzaci rozsáhlých škod.

Kalamitní fondy má zatím založených 11 zemí EU (Rakousko, Belgie, Bulharsko, Dánsko, Francie, Německo, Itálie, Litva, Nizozemí, Polsko, Portugalsko). [12]

5.1.2 Vzájemné fondy

Představují způsob sdílení rizika, pomocí něhož mohou být skupiny producentů samy odpovědné za řízení rizik. Fondy jsou zakládány velmi často jako regionální fondy, a jsou

vlastněny výhradně soukromými společnostmi. Podpora státu se vyskytuje zejména v úhradě administrativních nákladů, souvisejících se založením fondu.

Velkou nevýhodou regionálních fondů je hlavně systémové riziko. Pokud nastane škoda, je velmi pravděpodobné, že zasáhne většinu zemědělců sdružených ve fondu, takže v daném regionálním fondu nebude dostatek finančních prostředků na odškodnění všech poškozených. Jistý způsob řešení přináší zajištění nebo spolupráce s dalšími regionálními fondy. Díky této spolupráci se kryté riziko rozprostře mezi více členů a následná kompenzace bude lépe zajištěna.

Ve většině zemí je zajištění poskytováno soukromými zajišťovnami. Velmi častá spolupráce je se zajišťovnami Munich Re, Swiss Re, Hannover Re, Partner Re aj. [12]

5.1.3 Pojištění

Pojištění je pravděpodobně nejznámější způsob řízení rizik v zemědělství. K tomu aby dané riziko bylo pojistitelné musí splňovat určitá obecně známá kritéria pojistitelnost, a mimo to je nezbytné, překonat nepříznivé efekty asymetrických informací a snižovat důsledky systémových rizik. (Systémové riziko = mnoho lidí utrpí ve stejném okamžiku nějakou škodu). Proto tedy přírodní pohromy a rychle se šířící infekce jsou závažným problémem i pro oblast pojištění. Pokud není dostupné dostatečné zajištění nebo státní podpora, nutí povaha systémových rizik pojišťovny účtovat si vysoké pojistné z toho důvodu, aby si vytvořily dostatečnou kapitálovou zásobu pro případná pojistná plnění. Kvůli vysokým cenám pojistného se tak pojištění stává pro mnoho zemědělských podnikatelů nedostupné.

Je tedy zřejmé, že úplný a dobře fungující pojistný systém v zemědělství vyžaduje velkou podporu ze strany státu. Na druhé straně, pokud by stát velmi štědře poskytoval ad-hoc pomoc při rozsáhlých škodách, trh pojištění by byl utlumen a nemohl by se přirozeně rozvíjet. [12]

Zemědělské pojištění se ve členských státech EU stejně jako v ČR dělí do dvou základních skupin, a to pojištění plodin a pojištění hospodářských zvířat. Je samozřejmé, že každá členská země si přesně stanovuje obsah jednotlivých pojištění a rozsah pojistného krytí, takže nelze říci, že zemědělské pojištění je v celé EU stejné, i když krupobitní pojištění sjednávají téměř všechny členské státy.

Tabulka č. 7, která je pro svou rozsáhlost uvedena v příloze č. 9 ukazuje rozdílné systémy zemědělského pojištění v Evropě, jejich úrovně propojení a klíčové znaky v každé zemi. Základní pojištění, jako je riziko krupobití je dobře rozvinuto a má dlouhou historii.

Vyskytuje se téměř ve všech evropských zemích. Obecně existuje přímý vztah mezi zapojením vlády a komerčním pojištěním. Avšak pokud by se veřejný sektor do pojištění více zapojoval, byla by nabídka pojistných produktů jednotlivými pojišťovnami o mnoho rozšířena. Některá pojištění jsou klasifikována jako pojištění výnosu, přestože některá jsou místně nazývána jako multi-risk pojištění. Nabízejí krytí proti všem hlavním klimatickým rizikům (nemoci plodin a epidemie nejsou obvykle pojištěny). V evropském pojištění výnosu, je nutné určit, která rizika způsobila ztrátu, zatímco americké Multiple Peril Crop Insurance (souhrnné pojištění úrody) zahrnuje výnosové ztráty, a škody způsobené epidemiemi a nemocemi jsou jednoduše vypočteny jako rozdíl mezi garantovanou a sklizenou úrodou v daném roce.

Podpora zemědělského pojištění v mnoha státech EU i USA je poskytována především ve formě dotací a podle Světové obchodní organizace je zařazena do „**Green box**“ státních podpor zemědělského sektoru. Zemědělství je vystaveno větším rizikům oproti ostatním podnikatelským odvětvím a z tohoto důvodu je podpora pojištění vhodným nástrojem řízení rizik.

Úroveň podpory pojistného se hodně liší v jednotlivých členských státech, které podporují pojištění, aby pomohly některým zemědělským sektorům nebo aby podpořily určité druhy farem ze sociálního hlediska. Podpora je směřována do méně rozvinutých oblastí, pro mladé začínající farmáře nebo pro různé zemědělské asociace.

Zejména v zemích, kde je dotováno zemědělské pojištění, jsou rovněž systémy podpor dobře rozvinuté. Země s povinným pojišťovacím systémem nebo s podporou soukromého pojištění začlenily podporu pojištění jako základní nástroj pro stabilizaci zemědělského příjmu. S takovou mírou podpory pojistného je jednodušší povzbudit farmáře k tomu, aby na sebe aktivně přebírali nástroje řízení rizik a využívali pojištění. Z ekonomického hlediska jsou tyto nástroje vhodnější než ex-post platby na kompenzace přírodních katastrof.

Podle souhrnné zprávy EK byla celková výše vyplacených podpor pojištění v Evropě v roce 2006 přibližně 500 mil.€ [12]

5.2 Další způsoby řízení rizik v zemědělství

Řízení rizik ve členských státech by mělo být nadále rozvíjeno, aby se stále zlepšovala ekonomická situace farmářů. Mezi zeměmi existují velké rozdíly v zemědělských rizicích, zákonném, sociálním a ekonomickém prostředí a proto společný systém zemědělského

pojištění by mohl být sporný. Navrhovanou alternativou ke společnému systému by mohlo být pokračování a kontrola v již zavedených systémech pojištění jen pomocí správy EU. [16]

5.2.1 Databáze

Vyvážený systém zemědělského pojištění potřebuje spolehlivé a podrobné databáze, aby omezily na minimální možnou úroveň selhávání, vedoucí k asymetrickým informacím a nepříznivému výběru. Jestliže sazby pojistného závisí jen na zeměpisné poloze, kupují si pojištění pouze farmáři, kteří jsou nejvíce ohrožováni. To vede pojistitele ke zvyšování pojistného, a pojištění se tak stává nevýhodným pro většinu ostatních podnikatelů. Toto nebezpečí může být sníženo bonus-malus systémem, jehož zavedení a uplatnění trvá dlouhou dobu a mezitím je existence samotného pojištění ohrožená.

EU zřídila několik databází (IACS, FADN, LPIS, LUCAS, FSS) pro řízení SZP, který poskytuje základ pro sladění sazeb pojistného. [16]

FADN - Zemědělská účetní datová síť představuje systém založený na vybraných zemědělských farmách, který umožňuje shromažďovat technická a ekonomická data tak, aby bylo možno získat informace o ekonomické situaci v zemědělství. Prostřednictvím harmonizované a společné metodiky umožňuje porovnávat stav v jednotlivých členských zemích. V Evropské unii byl systém FADN vytvořen v roce 1965, kdy byla nařízením Rady č. 79/56 vytvořena právní základna pro organizaci sítě. Tato síť se řídí řadou konkrétních směrnic EU.

Systém FADN je nástroj schopný poskytovat informace nezbytné pro řízení Společné zemědělské politiky. EU potřebuje monitorovat zemědělskou situaci nejen s pomocí agregovaných dat, ale také jako konkrétní reálnou situaci zemědělců pracujících na svých farmách, jako konkrétní skutečnost v souvislosti se zemědělskou půdou v členských zemích. Proto jsou v rámci oficiálních nařízení formujících FADN stanoveny tyto dva cíle:

- roční určování příjmů ze zemědělských farem,
- obchodní analýzy zemědělských farem.

Na základě výše zmíněných nařízení je primárním účelem FADN poskytovat data, která by měla sloužit jako základ pro vypracování výroční zprávy o stavu zemědělství v EU, která umožní vyhodnocovat dopady SZP [27]

IACS - Integrovaný administrativní a kontrolní systém je nástrojem realizace SZP. Zemědělské podpory EU jsou nenárokové a nezbytnou podmínkou jejich vyplacení v dané členské zemi jsou:

- funkční IACS
- akreditovaná platební agentura

V souvislosti s požadavkem na účelnou administraci žádostí o podporu a zvýšení účinnosti kontrolních struktur pro vyplacení podpor z EAGGF bylo uloženo Radou EU v roce 1992 vytvoření IACS.

IACS je systém vícenásobné a křížové kontroly celkových podpor, ale současně je to velmi detailní systém kontroly soustavy zemědělských dotací. Zajišťuje identifikaci a registraci až na úroveň jednotlivého osevu, plodiny, zvířete.

IACS obecný kontrolní mechanismus EAGGF pro přímé platby byl postupně rozšiřován o další podpůrné programy, které zefektivňují výkon kontroly, administraci žádostí, vyplacení podpor, udělování sankcí apod. Lze jej současně využít i jako silný informační zdroj, případně jako podklad pro realizaci dalších činností v sektoru zemědělství, např. nastavení rozsahu podpor, výrobní kvóty, odhady úrody nebo z hlediska potřeb krizového řízení.

IACS je tvořen soustavou 7 základních registrů, dalšími subregistry a vícestupňovým systémem kontroly. Součástí IACS je také kategorizace přírodních a znevýhodňujících faktorů hospodaření pro diferencované přiznávání podpor farmářům v rámci jednotlivých podpůrných nebo kompenzačních programů EU. [19]

LPIS v ČR představuje novou filozofii v řešení geografického informačního systému pro evidenci využití zemědělské půdy. Jeho základním smyslem je poskytovat kvalitní data o užívané zemědělské půdě v České republice. Účelem je bezproblémové zvládnutí administrace a kontroly žádostí o zemědělské dotace. [25]

5.2.2 Právní rámec

Hlavní rolí evropských institucí by mělo být zřízení dobře fungujícího právního rámce, který bude přesně definovat krizi/katastrofu, podmínky přispívání a čerpání finančních prostředků, jmenovat kontrolní orgány, které budou dohlížet nad kontrolou celého systému. [9]

Ve skutečnosti EU definuje společný rámec pro národní podporu poskytovanou v zemědělském pojištění prostřednictvím Směrnic, která jsou v souladu s WTO smlouvami a s ostatními smlouvami EU.

Další variantou, jak zavést společný pojistný systém by mohla být podpora risk managementu členských států. Můžou to být buď systémy pojištění, fondy nebo další nástroje řízení rizik. V každém případě musí být v souladu se zákonným rámcem. Výhodou této možnosti je, že odlišné modely používané v jednotlivých zemích mohou být přizpůsobeny a poupraveny kritériím a potřebám každé země. Komise, kromě zavedení společného právního rámce, by měla sestavit ochranné normy pro odlišné zemědělské sektory. Práce Komise by dále spočívala ve specifikování odborných kritérií, jako např. pojistitelná rizika, minimální výše spoluúčasti, výše povolených cen pojištění aj. Členské státy by si své nástroje přizpůsobily danému rámci a rozvíjely by dále svůj systém pojištění. Komise by měla zároveň kontrolní funkci.

5.3 Podpora zemědělského sektoru ze strany Evropské Komise

Evropská unie si je vědoma neustále se zhoršujících klimatických podmínek, které ohrožují zemědělskou výrobu, a proto v nařízení Komise č. 1857/2006 se mimo jiných podpor, zabývá v článku 11 systémem podpor na ztráty způsobené nepříznivými klimatickými jevy.

Podle jmenovaného nařízení se *nepříznivými klimatickými jevy*, které mohou být přirovnány k přírodním katastrofám rozumí povětrnostní podmínky jako mráz, krupobití, led, déšť nebo sucho, které zničí v jednotlivém případě více než 30 % průměrné roční produkce dotyčného zemědělce v období předcházejících tří let nebo tříletého průměru založeného na období předcházejících pěti let, přičemž nejvyšší a nejnižší hodnota roční produkce se z výpočtu vyloučí. [21]

Škody na zemědělských budovách a na vybavení, které byly způsobeny nepříznivými klimatickými jevy, nesmí překročit hrubou míru podpory 80 % a 90 % ve znevýhodněných oblastech. K tomu aby byla podpora dotyčnému zemědělci nebo organizaci producentů vyplacena, musejí veřejné orgány nepříznivý klimatický jev uznat jako přírodní katastrofu.

Po 1.lednu 2010 se odškodnění musí snížit o 50%, ledaže se poskytuje zemědělcům, kteří uzavřeli pojištění s pojistnou ochranou vztahující se alespoň na 50 % průměrné roční produkce nebo příjmu souvisejícího s produkcí a týkající se statisticky nejvýznamnějších rizik v dotyčném členském státu nebo regionu.[21]

Z článku 11 vyplývá, že se EU snaží v hojné míře podporovat zemědělské pojištění. Proto EK věnuje článek 12 (výše uvedeného nařízení) podporám na platby pojistného.

Hrubá míra podpory nesmí překročit:

- a) 80% nákladů pojistného, pokud pojistná smlouva stanoví, že kryje pouze ztráty způsobené nepříznivými klimatickými jevy, které je možno přirovnat k přírodním katastrofám;
- b) 50 % nákladů na pojistné, pokud pojistka stanoví, že poskytuje pojistnou ochranu proti ztrátám uvedeným v písmenu a) a proti ostatním ztrátám způsobeným klimatickými jevy a/nebo proti ztrátám způsobených chorobami zvířat nebo rostlin nebo škůdci.[21]

5.4 Zemědělské pojištění ve vybraných státech EU

Nabídka pojistných produktů je různá v jednotlivých zemích EU. Ve Španělsku vláda v pojišťovacím systému spolupracuje s pojišťovnami a farmáři. Všechny pojišťovací společnosti jsou sdruženy v pojistném poolu a většina rizik je kryta v pojištění výnosu. V dalších zemích jako v Rakousku, Francii, Itálii a Lucembursku jsou systémy pojištění dobře rozvinuty a většina rizik je kryta v závislosti na pojistných smlouvách. Základním pojištěním je i zde pojištění proti krupobití a další rizika jsou zahrnuta v pojištění výnosu.

V Bulharsku, České republice, Maďarsku, Polsku, Portugalsku, Slovensku, Slovinsku a Švédsku je dostupné krupobitní pojištění a další pojištění základních zemědělských rizik.

Pro Belgii, Německo, Nizozemí a Velkou Británii jsou dostupná především krupobitní pojištění, ostatní druhy pojištění jsou zanedbatelná. V těchto zemích neexistuje státní podpora pojištění.

V některých severských státech, jako např. Litva a Lotyšsko, se teprve systém zemědělského pojištění začíná rozvíjet.

Ve Finsku je soukromé pojištění méně rozvinuté, ale je zde zřízen státní kompenzační systém, ze kterého jsou hrazeny škody na výnosech po přírodních katastrofách.

Zcela odlišný způsob je vytvořen v Řecku a na Kypru, neboť v těchto zemích existuje systém povinného zemědělského pojištění.

Rakousko

Zemědělské pojištění je v Rakousku poskytováno krupobitní pojišťovnou, která je soukromou institucí a na rakouském trhu zaujímá monopolní postavení. Pojištění plodin v sobě zahrnuje především riziko krupobití a dále v menší míře rizika mrazu či sucha. Nabídka krytých rizik

se rozšířila po vstupu Rakouska do EU (1995). Pojistné je dotováno z 50% a sice, 25% je pokryto ze státního fondu katastrof a z 25% z rozpočtu jednotlivých spolkových zemí.

Německo

Trh zemědělského pojištění je v Německu obstarán několika komerčními pojišťovnami, které nabízejí především krupobitní pojištění či riziko vichřice. Velkochovatelé využívají pojištění zvířat, zejména pojištění skotu a prasat. Nejčastěji se pojišťují proti rizikům nákaz případně proti dalším chorobám. Všechna uvedená pojištění jsou bez státní podpory, proto pojišťovny odmítají pojišťovat další rizika hlavně z důvodu absence zajištění při katastrofických škodách.

Francie

Zemědělské pojištění nabízí několik komerčních pojišťoven, která opět kryjí hlavně rizika krupobití. Ve Francii existuje Národní fond zemědělských katastrof (FNGCA), který je financovaný z 50% státem a z 50% zemědělci formou daně z pojištění. Pro plnění z Národního fondu je potřeba úředně doložit, že se v případě škody jednalo o přírodní katastrofu a daný zemědělec měl uzavřené pojištění.

Další pojištění, které se vztahuje pouze na víno a olejniny ve Francii existuje od roku 2001 a kryje i jiná rizika než jen krupobití.

Itálie

Zemědělské pojištění provozuje několik komerčních pojišťoven. Dotace pojištění plodin jsou vypláceny z Národního solidárního fondu pro zemědělství. Každý rok jsou podpory zákonem specifikovány. Většinou připadá 40% na podporu krupobitního pojištění a 60% na přímou pomoc v případě katastrof.

Řecko

Řecké ministerstvo zemědělství, konkrétně Řecká organizace zemědělského pojištění (ELGA) zajišťuje systém povinného zemědělského pojištění. Stát pomocí své pojišťovny vybírá povinné příspěvky, řídí celý systém a poskytuje garance při krytí škod. Vedle státního systému na trhu působí i několik komerčních pojišťoven.

Španělsko

Ve Španělsku je nejrozsáhlejší zákonem upravený systém zemědělského pojištění, který v sobě propojuje spolupráci veřejného a soukromého sektoru. Pojištění plodin nabízí

komplexní krytí rizik (krupobití, požár, vichřice, mráz, záplava, déšť, sucho, choroby a škůdci). Velký význam má i pojištění hospodářských zvířat. Dotace na pojistné je skoro z poloviny hrazeno státem. Pojišťovny se sdružují do pojistného poolu Agroseguro.

Jejich systém se neustále rozvíjí a mohl by být dáván jako příklad pro ostatní členské státy. Díky rozšíření a prohloubení pojistného systému došlo k významné eliminaci rizik a velké propojištěnosti. Úloha vlády se nyní specializuje pouze na koordinaci systému a poskytování podpor, krytí rizik je zabezpečováno a poskytováno komerčními pojišťovnami.

Mezi hlavní rysy španělského zemědělského pojištění patří pokrytí co největšího rozsahu podnikatelských rizik v celé zemědělské výrobě, dále aby se systém neustále rozvíjel a zdokonaloval a v neposlední řadě kooperace veřejného a soukromého sektoru. Španělsko si je vědomo, že zemědělské pojištění je velmi efektivní a moderní nástroj řízení rizik, díky kterému lze udržet standardní životní úroveň zemědělců a podporovat ekonomický rozvoj venkova.

Podobný systém zemědělského pojištění využívá i Portugalsko. [7]

6 Zemědělské družstvo Luštěnice

6.1 Základní údaje o firmě

Pro svou případovou studii zemědělského podniku jsem si vybrala ZD Luštěnice, které se nachází v jihozápadní části okresu Mladá Boleslav.

Zemědělské družstvo Luštěnice bylo založeno v roce 1954 a postupným slučováním v šedesátých a sedmdesátých letech 20.stol. se rozšířilo do dnešní podoby.

Právní forma podniku byla stanovena podle rozhodnutí valné hromady v roce 1992 na družstvo. Počet zakládajících členů bylo více než 650 oprávněných osob, kteří vložili majetek v hodnotě 94 mil. Kč. Hlasovací právo je svázáno s velikostí vložené částky.

Základní kapitál uvedený v roce 2006 v Obchodním rejstříku byl ve výši 65 mil.Kč. Základní členský vklad pro fyzické osoby činí 20 000 Kč a pro právnické osoby je ve výši 100 000 Kč.

Počet pracovníků se v letech 1990-2005 výrazně snížil a sice z původních 470 na dnešních 130 zaměstnanců. I přes obtíže vyplývající z transformace zemědělství nedošlo k vážnějšímu narušení ekonomiky družstva. Došlo sice ke snížení rentability proti minulému období, neprojevilo se to však negativně na omezování investic, oprav a údržby majetku. Uvážlivými investicemi a hospodárným vynakládáním ostatních prostředků nebyla narušena platební schopnost a finanční stabilita podniku.

Družstvo nyní obhospodařuje výměru 3.906 ha zemědělské půdy, (v katastru 19 obcí) z toho je 3.726 ha orné půdy při zastoupení obilovin 47 %, cukrovka 14 %, olejniny 11 %, krmné plodiny 26 % a 2 % ostatních plodin. Vzhledem k výměře jsou to půdy velmi rozmanité. Od těžkých černozemí především v severní části až po hlinito-písčité půdy v jihozápadní části spravovaných pozemků.

V živočišné výrobě je zaměření na chov skotu. Stabilizačním prvkem pro ekonomiku podniku je rozsáhlá nezemědělská výroba zaměřená na výrobu obalů z vícevrstevných lepenek.

Stav hospodářských zvířat je v současné době 520 ks krav holštýnského plemene při průměrné roční užitkovosti 8.736 l/ks/rok. Odbyt je smluvně zajištěn v Mlékárně Čejetický.

Družstvo má rozsáhlou doplňkovou výrobu. Na středisku Kartonáž Smilovice produkuje obaly z 3 a 5-ti vrstvé lepenky včetně potisku. Roční obrat kartonáže představuje objem cca. 55 milionů korun.

Družstvo je majoritním vlastníkem společnosti **Agro, družstvo služeb Luštěnice**, které poskytuje služby v zemědělské výrobě, práci kombajnů a sklízecích řezaček, výrobu krmných úsušků na horkovzdušné sušárně, autodopravu, prodej náhradních dílů k zemědělským strojům a nákladním automobilům včetně sklízecích strojů zn. CLAAS, prodej paliv, prodej a výkup kovového odpadu, prodej písků a štěrků, prodej základních stavebních materiálů.

Mezi hlavní obchodní a spolupracující partnery patří:

ZENA - zemědělský nákup a.s. Mladá Boleslav

Cukrovary a lihovary TTD a.s. Dobruška

Mlecoop východočeská divize - družstvo

Proma družstvo Mladá Boleslav

Yara agri Czech Republic, s.r.o.

Dále je Družstvo členem těchto organizací:

Agrární komora České republiky

Zemědělský svaz České republiky

Svaz pěstitelů cukrovky Čech

Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin [26]

6.2 Analýza pojištění ZD Luštěnice

ZD Luštěnice má veškeré pojištění uzavřené u České pojišťovny, a.s. S ČP spolupracuje od vzniku družstva, kdy bylo ještě zemědělské pojištění zákonné. S nabídkou produktů je družstvo spokojeno a nemá v úmyslu pojištění přesouvat k jiné komerční pojišťovně.

Kromě pojištění plodin a hospodářských zvířat firma uzavřela následující pojištění:

- pojištění budov,
- pojištění movitých věcí proti živlu a pro případ krádeže,
- pojištění odpovědnosti za škody způsobené pracovní činností
- pojištění zásob vlastní výroby
- pojištění zásob nakoupených výrobků
- havarijní pojištění vybraných dopravních prostředků.

Dá se tedy podle uvedeného přehledu konstatovat, že ZD Luštěnice má komplexní pojištění zemědělského podniku.

Tabulka č. 8 Přehled pojištění zemědělského subjektu - ZD Luštěnice

Název pojištění	Roční pojistné v Kč	sleva za propojištěnost v Kč	celkem roční pojistné
Pojištění zvířat	83 894	5 034	78 860
Pojištění plodin	1 213 391	80 893	1 132 498
Živelní pojištění movitých věcí	10 243	615	9 628
Poj. movitých věcí pro případ krádeže a loupeže	8 179	491	7 688
Poj. staveb pro případ živelních a dalších sjednaných nebezpečí	105 923	6 355	99 568
Poj. staveb pro případ živelních a dalších sjednaných nebezpečí	4 219	253	3 966
Poj. odpovědnosti za škodu podnikatele	27 664	1 660	26 004
Celkem v Kč	1 453 513	95 301	1 358 212

Zdroj: ZD Luštěnice, 2007

Tabulka č. 8 znázorňuje přehled pojištění zemědělského subjektu, které mělo ZD Luštěnice uzavřené pro období od 1.1.2007 – 31.12.2007. Součástí tohoto typu pojištění je i pojištění majetku, jako např. staveb, movitých věcí a v neposlední řadě je v dané pojistné smlouvě zahrnuto i pojištění odpovědnosti za škodu podnikatele.

ZD Luštěnice zaplatilo za pojištění v roce 2007 ve čtyřech splátkách celkem 1 358 212 Kč. Zároveň při ročním pojistném dostává družstvo v průměru slevu 6 % za propojištěnost.

V tabulkách č. 9 a 10 jsou detaily smluv pojištění plodin a hospodářských zvířat.

U pojištění plodin se družstvo chrání zejména proti živelným pohromám, jako např. krupobití, požár, vichřice, záplava nebo u vybraných plodin proti vyzimování. S těmito riziky se družstvo při své výrobě nejčastěji potýká.

Tabulka č. 9 Pojištění plodin ZD Luštěnice

Plodina	Plocha v ha	Pojištěný výnos v t/ha	Pojištěná cena v Kč/t	Typ pojištění a sazba					Pojistné v Kč
				A	B	C	D	v Kč/ha	
pšenice ozimá	1 556	4,5	2 800	x	x			286	446 420
ječmen jarní	239	4,2	2 700	x	x			206	49 370
hořčice	23	1,8	6 900	x	x			663	15 271
řepka ozimá	709	3,5	5 900	x	x			1 241	880 537
cukrová řepa	439	40	1 000	x				333	146 609
řepa krmná	3	38	300	x				95	286
ječmen ozimý	144	4,5	2 600	x	x			266	38 363
Celkem									1 576 856

Zdroj: ZD Luštěnice, 2007

ZD Luštěnice se u pojištění plodin podílí 25 % spoluúčastí z pojistného plnění. Dále dostává slevu za strukturu plodin ve výši 157 686 Kč, slevu za škodný průběh ve výši 10 %, čili 141 917 Kč a obchodní slevu 5 %, tj. 63 863 Kč. Roční pojistné pro pojištění plodin činí pro družstvo 1 213 391 Kč. Družstvo využívá podporu pojištění od PGRLF jednak pro plodiny, tak i pro hospodářská zvířata. Část vynaložených nákladů, ve výši 35 % ze zaplaceného pojistného (1 213 391 Kč), se družstvu vrátí díky Podprogramu pojištění. Tedy z celkové výše zaplaceného pojistného se družstvu zpětně vyplátí dotace ve výši 424 687 Kč.

ZD Luštěnice chová krávy pouze pro výrobu mléka nikoliv pro jejich prodej.

Zvířata jsou tedy pojištěna proti vybraným nákazám, přenosným chorobám a proti živelným rizikům. (Detaily sjednaných typů pojištění – viz Příloha č. 3)

Tabulka č. 10 Pojištění zvířat ZD Luštěnice

Kategorie	Počet zvířat v ks	Koefficient obratu	Pojistná částka v Kč/ks	Cena v Kč/kg	Typ pojištění a sazba					Pojistné v Kč
					N I	H	PO	Z	Kč/ks	
krávy	453	1	20 000	0	x	x	x	x	120,00	54 360
telata do 6 měs.	183	1	6 480	36	x	x	x	x	38,88	7 115
jalovice od 6 měs.	208	1	13 050	29	x	x	x		78,30	16 287
jalovice od 6 měs. březosti	54	1	18 000	0	x	x	x	x	108,00	5 832
plemenní býci	1	1	50 000	0	x	x	x	x	300,00	300
Celkem										83 894

Zdroj: ZD Luštěnice, 2007

U pojištění zvířat pojistné za rok 2007 činilo 83 894 Kč (viz. tabulka č. 10). Dotací pojistného ve výši 20 % uhrazených nákladů na pojistné získají zpět 16 779 Kč.

6.3 Modelový příklad

Vzhledem k tomu, že se ZD Luštěnice zabývá především rostlinnou výrobou, nebude v následujícím příkladu do kalkulace zahrnuto pojištění hospodářských zvířat.

Na jednoduchém příkladu budou porovnány dvě základní varianty, a to varianta s pojištěním a varianta bez pojištění. Při výpočtu se vycházelo ze zkušeností likvidátora ČP. Obě varianty jsou počítány ještě dle výše škodní události, a to v rozsahu 30 %, 50 % a 95 % z celkově osetých ploch.

Do příkladu jsou zahrnuty plodiny uvedené v tabulce č.11. Zbylé plodiny, které má družstvo pojištěné používá pro vlastní spotřebu a nezasahují tedy do zisku.

Tabulka č. 11 Pojištění plodin ZD Luštěnice

Plodina	Plocha v ha	Pojištěný výnos v t/ha	Pojištěná cena v Kč/t	Typ pojištění a sazba					Pojistné v Kč
				A	B	C	D	v Kč/ha	
pšenice ozimá	1 556	4,5	2 800,-	x	x			286,-	446 420,-
ječmen jarní	239	4,2	2 700,-	x	x			206,-	49 370,-
řepka ozimá	709	3,5	5 900,-	x	x			1 241,-	880 537,-
cukrová řepa	439	40	1 000,-	x				333,-	146 609,-
Celkem									1 522 936,-

Zdroj: ZD Luštěnice, 2007

Zaplacené pojistné se liší od skutečně uzavřené smlouvy. Je potřeba do výše pojistného započíst všechny slevy, které družstvo od ČP dostává. Jedná se o slevy v celkové výši 25 % za strukturu plodin, škodný průběh a obchodní slevu. Po odečtení slev v modelovém příkladu z původní celkově zaplacené částky 1 522 936 Kč (viz tabulka č. 11) zůstane částka **1 171 815 Kč**.

V tabulce č. 12 jsou přehledně zobrazeny náklady pěstování, realizované ceny, prodané množství plodin, průměrné ha výnosy a tržby za jednotlivé plodiny, které ZD Luštěnice vykázalo za rok 2007.

Tabulka č. 12 Náklady na pěstování plodin pro rok 2007 ZD Luštěnice

Plodina	Náklady (v Kč/t)	Real. cena (v Kč/t)	Prodané množství (t)	Průměr výnos (t/ha)	Tržby celkem (v tis. Kč)	Náklady celkem (v tis.Kč)	HV (v tis.Kč)
pšenice ozimá	3 800	5 100	7 350	4,7	37 485	27 930	9 555
ječmen jarní	3 600	5 400	900	3,8	4 860	3 240	1 620
řepka ozimá	6 900	6 850	2 660	3,8	18 221	18 354	-133
cukrová řepa	950	965	20 600	46,9	19 879	19 570	309

Sloupce označené Náklady celkem, Tržby celkem a Hospodářský výsledek a Průměrný výnos byly vypočteny podle následujících vzorců:

$$TC = n \times q$$

TC.....celkové náklady

n.....náklady na produkci

q.....prodané množství

$$TR = p \times q$$

TR.....celkové tržby

p.....realizační cena

q.....prodané množství

$$\pi = TR - TC$$

πhospodářský výsledek

TR.....tržby celkem

$$PV = \frac{q}{a}$$

PV.....průměrný výnos

q.....prodané množství (t)

a.....pojištěná plocha (ha)

V tabulce č. 12 jsou propočteny celkové náklady, příjmy, průměrné výnosy a hospodářské výsledky za jednotlivé plodiny. Jak je zřejmé z výše uvedené tabulky, všechny plodiny kromě řepky ozimé přinesly v roce 2007 zemědělskému družstvu kladný hospodářský výsledek. Z tabulek č. 11 a 12 rovněž vyplývá nesoulad s průměrným skutečně dosaženým výnosem a pojištěným výnosem, přičemž pojištěný výnos je kromě ječmene jarního menší než skutečně dosažený. Je nutné podotknout, že pojištěný výnos vychází z odhadů ZD Luštěnice.

V další tabulce jsou již znázorněny varianty, ve kterých jsou simulovány škody na úrovni 30%, 50% a 95% způsobené živelnou pohromou. Pro jednotlivé úrovně škod bylo sníženo prodané množství plodin (o 30%, 50% a 95%) při zachování stejných nákladů na pěstování, jako u varianty beze škod (pro zjednodušení).

Tabulka č. 13 Prodané množství plodin a dosažený hospodářský výsledek

Plodina	Prodané množství (t) při škodě:				HV při škodě (tis.Kč):			
	0%	30%	50%	95%	0%	30%	50%	95%
pšenice ozimá	7 350	5 145	3 675	367,5	9 555	-1 690,50	-9 187,50	-26 055,75
ječmen jarní	900	630	450	45	1 620	162,00	-810,00	-2 997,00
řepka ozimá	2 660	1 862	1 330	133	-133	-5 599,30	-9 243,50	-17 442,95
cukrová řepa	20 600	14 420	10 300	1 030	309	-5 654,70	-9 630,50	-18 576,05
Celkem					11 351	- 12 783,00	- 28 872,00	- 65 072,00

Z výše uvedené tabulky č. 13 vyplývá, že již při 30 % škodě na porostech je dosažený hospodářský výsledek zemědělského družstva záporný, a to ve výši -12,78 mil. Kč. Při pohledu na jednotlivé plodiny vyplývá, že při 30% škodě je rovněž HV záporný u všech plodin, kromě ječmene jarního.

Tabulka č. 14 zachycuje případné pojistné plnění, které by podnik získal díky pojištění typu A (škody způsobené krupobitím nebo požárem) od České pojišťovny.

Pro dané úrovně poškození je v korunách vypočtena i výše poškození, od které se odečítá výše spoluúčasti, kterou má družstvo sjednanou ve výši 25 %. V tabulce je dále kolonka nevynaložené náklady, která podle pojistných podmínek ČP znamená, že pojišťovna má právo snížit plnění o částku nákladů, které pojištěný na další pěstování a sklizeň již nemusel vynaložit. (V modelovém příkladě se jedná o poškození ve výši 95 %.)

Tabulka č. 14 Pojistné plnění od ČP (I.)

Plodina	Plocha (ha)	Poj.výnos (t)	Poj.cena Kč/t	Poškození (%)	Výše poškození (Kč)	Nevynaložené náklady (Kč)	Spoluúčast (25%) (Kč)	Celkem (Kč)
pšenice ozimá	1 556	4,5	2 800	30	5 881 680	0	1 470 420	4 411 260
				50	9 802 800	0	2 450 700	7 352 100
				95	18 625 320	3 112 000	3 878 330	11 634 990
ječmen jarní	239	4,2	2 700	30	813 078	0	203 270	609 809
				50	1 355 130	0	338 783	1 016 348
				95	2 574 747	478 000	524 187	1 572 560
řepka ozimá	709	3,5	5 900	30	4 392 255	0	1 098 064	3 294 191
				50	7 320 425	0	1 830 106	5 490 319
				95	13 908 837	1 418 000	3 122 709	9 368 128
cukrová řepa	439	40	1 000	12	2 107 200	0	526 800	1 580 400
				18	3 160 800	0	790 200	2 370 600
				34	5 970 400	0	1 492 600	4 477 800

U cukrové řepy je nutné přepočítat výše poškození. ČP počítá poškození na chrástu následovně:

- 30% poškození na chrástu a 80 dní od doby zasetí = 12% výnosová škoda
- 50% poškození na chrástu a 80 dní od doby zasetí = 18% výnosová škoda
- 95% poškození na chrástu a 80 dní od doby zasetí = 34% výnosová škoda.

Vzhledem k tomu, že poškození na chrástu se může vyskytnout několikrát do roku, jednotlivé škody se načítají až do výše 100 %.

U pojistného plnění typu B (dle doplňkových pojistných podmínek - viz. Příloha č. 2) – vichřice, záplava, povodeň, vyzimování - uhradí pojišťovna pojištěnému vynaložené náklady na setí poškozené plodiny, včetně nákladů na práci a hodnotu původního osiva, nejvýše však částkou odpovídající 15 % pojištěného výtěžku dané rostliny.

Například u pšenice by plnění na 1 ha vypadalo následovně:

$$\text{Výsevek } 0,25 \text{ t/ha} \times 9\,500 \text{ Kč/t} + 1\,400 \text{ Kč/ha} = 3\,775 \text{ Kč}$$

$$15 \% \text{ z pojištěného výtěžku: } 4,5 \text{ t} \times 2800 \text{ Kč} = 1\,260 \text{ Kč}$$

Pojistné plnění z 1 ha pšenice by byl 1 260 Kč.

Z tabulky č. 15 je možné porovnat hospodářské výsledky při škodách ve výši 30 %, 50 % a 95 % bez pojištění a s náhradou vyplaceného pojistného plnění od pojišťovny.

Na první pohled je zřejmé, že díky pojistnému plnění jsou kompenzovány jednotlivé škody a podnik neutrpí tak vysokou ztrátu příjmu.

Tabulka č. 15 Propočet HV při variantě s pojištěním a bez pojištění (I.)

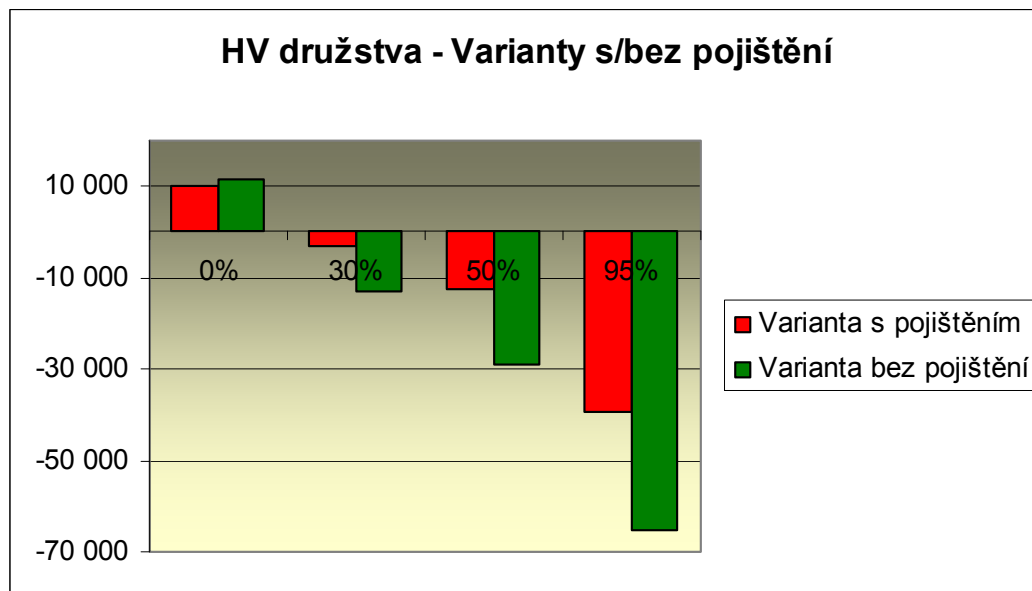
Varianty	Náklady na pojištění celkem (v tis. Kč)	HV zemědělského družstva při % škodách (v tis. Kč)			
		0%	30%	50%	95%
Varianta s pojištěním	1 172	10 179	-4 059	-13 814	-39 190
Varianta bez pojištění	0	11 351	-12 783	-28 872	-65 072

Jak je dále z tabulky č. 15 patrné, zemědělské družstvo by vykázalo nejvyšší HV při variantě bez pojištění. Pokud ale vezmeme v úvahu to, že se jedná o rostlinnou výrobu, která je velmi výrazně ovlivněna klimatickými změnami a jejich dopady, které byly v příkladu propočteny od 30 až do 95 % škod na celkové úrodě, vychází, že pojištění zmírňuje dopady těchto důsledků. Jak vyplývá dále z tabulky, při vynaložených nákladech na pojištění ve výši

1,172 mil. Kč a při předpokladu poškození ve výši 30 % na úrodě by byl HV podniku u varianty bez pojištění 3,1krát horší. Díky pojištění bude tedy částečně eliminováno riziko ohrožení samotné existence zemědělského družstva.

Vypočtené výsledky modelového příkladu jsou pro větší názornost zachyceny v grafu č. 3.

Graf 3 Hospodářský výsledek družstva I. – varianty s/bez pojištění

Další fází modelového příkladu je výpočet škod při zachování stejných vstupních hodnot, ale s tím rozdílem, že pojistné plnění by bylo vypočteno podle lepšího odhadu průměrných výnosů (pro zjednodušení odhad = skutečně dosažený průměrný výnos). Jak vyplývá z propočtu – zvyšuje se plnění od pojišťovny a HV výsledky družstva při jednotlivých škodách od 30 – 95 % jsou více zmírněny.

Tabulka č.16 Pojistné plnění od ČP (II.)

Plodina	Plocha (ha)	Průměr výnos t/ha	Poj. cena Kč/t	Poškození (%)	Výše poškození	Nevynaložené náklady	Spoluúčast (25%)	Celkem
Pšenice ozimá	1 556	4,7	2 800	30	6 143 088	0	1 535 772	4 607 316
				50	10 238 480	0	2 559 620	7 678 860
				95	19 453 112	3112000	4 085 278	15 367 834
Ječmen jarní	239	3,8	2 700	30	735 642	0	183 911	551 732
				50	1 226 070	0	306 518	919 553
				95	2 329 533	478000	462 883	1 866 650
Řepka ozimá	709	3,8	5 900	30	4 768 734	0	1 192 184	3 576 551
				50	7 947 890	0	1 986 973	5 960 918
				95	15 100 991	1418000	3 420 748	11 680 243
Cukrová řepa	439	46,9	1 000	12	2 470 692	0	617 673	1 853 019
				18	3 706 038	0	926 510	2 779 529
				34	7 000 294	0	1 750 074	5 250 221

V tabulce č. 17 jsou vypočteny HV při jednotlivých škodách a při variantách s nebo bez pojištění. Z této tabulky je zřejmé, že následky škod jsou velmi výrazně sníženy v porovnání s výsledky z předchozího příkladu. Z tabulky vyplývá například při poškození na úrovni 30 % je HV při variantě bez pojištění 5,8krát nižší než při variantě s pojištěním.

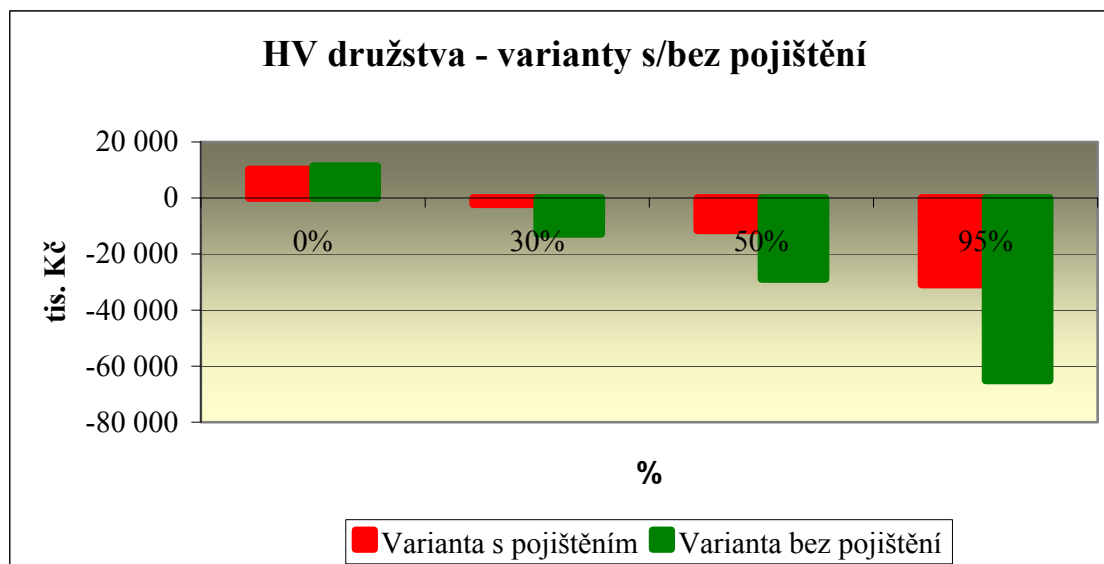
Porovnáme-li výsledky u těchto 2 příkladů, tak u příkladu s lepším odhadem výnosů (např. u varianty 30 % poškození) vychází HV pouze ve výši -2,195 mil. Kč na rozdíl u prvně počítaného příkladu, kde HV při stejných podmínkách byl ve výši -4,059 mil. Kč, což je 1,8krát horší. Z toho plyne, že při uzavírání pojištění je nezbytné věnovat čas i správnému nastavení průměrných pojištěných výnosů zemědělských plodin. Dle provedeného propočtu bude čas strávený nad touto kalkulací kompenzován nižšími finančními ztrátami.

Tabulka č. 17 Propočet HV při variantě s pojištěním a bez pojištění (II.)

Varianty	Náklady na pojištění celkem (v tis. Kč)	HV zemědělského družstva při % škodách (v tis. Kč)			
		0%	30%	50%	95%
Varianta s pojištěním	1 172	10 179	-2 195	-11 534	-30 908
Varianta bez pojištění	0	11 351	-12 783	-28 872	-65 072

Pro názornost jsou opět vypočtené hodnoty zobrazeny v grafu č. 4.

Graf 4 Hospodářský výsledek družstva II. – varianta s/bez pojištění

ZÁVĚR

Zemědělství je charakterizováno jako odvětví s vysokou mírou rizika, které vychází z klimatických a biologických podmínek samotné výroby. Nejistota, která provází zemědělskou výrobu, roste a bude se i nadále zvyšovat. Je možné konstatovat, že čím se zemědělství stává výkonnějším, tím obsáhlejší a dokonalejší pojistný systém potřebují prvovýrobci k pokrytí celé řady rizik. Zemědělci by měli mít možnost udržet si svůj příjem i v období nepříznivých klimatických podmínek, při výskytu nálezů a infekcí i při nepředvídatelných živelných událostech, proto musí být zemědělské pojištění z jejich strany chápáno jako nezbytný nástroj k eliminaci jejich podnikatelských rizik. Nabídka zemědělského pojištění na našem trhu je poměrně dostatečná a široká. Zemědělci si mohou sjednat pojištění u několika pojišťoven, které nabízejí v rámci konkurenčního boje různé bonusy a slevy pro další období.

Počet komerčních pojišťoven, které se na českém trhu začaly po roce 1991 prosazovat a rozdělovat si trh, zaznamenal největší rozmach v letech 1996-1998, kdy na našem trhu zemědělské pojištění nabízelo 10 komerčních pojišťoven z celkového počtu 35 pojišťoven. I přes skončení zákonné povinnosti zemědělského pojištění si své dominantní postavení na českém trhu stále udržuje Česká pojišťovna, která se po roce 1989 přetransformovala ze státního podniku na soukromou akciovou společnost. Do roku 1995 zemědělské pojištění sice nabízela pouze Česká pojišťovna a.s., ale v tomtéž roce se k ní připojila Pojišťovna Morava, a.s., Česká Kooperativa, a.s. V následujícím roce vznikla Chmelařská pojišťovna, kde měl 32% podíl PGRLF, který za výrazného přispění státu měl zemědělcům zjednodušit cestu k zemědělskému pojištění.

Celkovou situaci v zemědělském pojištění lze charakterizovat tak, že od doby, kdy bylo zrušeno zákonné pojištění jeho výše klesá. Srovnáním výše předepsaného pojistného z roku 2006 k roku 1990 vychází, že je o 84 % nižší než ve výchozím roce. To se může jevit jako velmi vysoké číslo, ale je nutné si uvědomit, že výchozí údaj roku 1990 v sobě zahrnuje ještě zákonné pojištění. V průběhu sledovaných let dochází k restrukturalizaci celé české ekonomiky, která zasáhla i oblast zemědělství. Až do roku 1995 se výše předepsaného pojistného neustále snižovala. Docházelo k rozpadu stávajících zemědělských družstev a noví majitelé neměli povinnost v zemědělské činnosti nadále pokračovat. K nárůstu pojistného

došlo poprvé po povodních v roce 1997 a další nárůst je spojován s rokem 2001, kdy se poprvé projevíly účinky státní podpory pojištění v rámci dotačních titulů.

Vysoká rizikovost a nízká rentabilita jsou hlavní důvody, proč komerční pojišťovny nechtějí nabízet zemědělské pojištění. Počet pojišťoven, které nabízí zemědělské pojištění je v dnešní době již velmi malý a nadále se snižuje. Zemědělské podnikání je podnikání s vysokou rizikovostí a rozměr českého zemědělství je relativně malý a pojišťovnám tak není umožněno větší rozproštění rizika. V současné době si trh zemědělského pojištění mezi sebe rozdělily čtyři pojišťovny, a sice Česká pojišťovna, Hasičská vzájemná pojišťovna, Generali pojišťovna a rakouská Agra pojišťovna.

Zemědělci si mohou pro pojištění zvířat, plodin a lesních porostů vybrat pojistitele podle konkrétních pojistných podmínek u výše jmenovaných pojišťoven. Všechny současné pojišťovny, které na českém trhu nabízejí zemědělské pojištění se od sebe na první pohled příliš neliší, ale rozdíly se v nich dají nalézt. Podnikatelé by měli velmi dobře zvážit, jaké riziko si dají pojistit. Při uzavírání pojištění by měli přihlédnout k průběhu počasí v minulých letech a k pojištěnému místu podnikání v rostlinné výrobě a rovněž v živočišné výrobě přihlédnout k aktuální situaci možného výskytu nákaz.

V České republice se nabídka pojištění velmi shoduje s ostatními zeměmi EU. Bohužel stále ještě neexistuje v oblasti pojistitelnosti přírodních rizik ohrožujících rostlinnou výrobu zcela přesná hranice mezi pojistitelnými a nepojistitelnými riziky.

Souhrnně se dá konstatovat, že pojišťovny z důvodu atraktivnosti nabízejí pojištění v rámci specifických balíčků, do kterých je kromě pojištění plodin a hospodářských zvířat zahrnuto i pojištění hospodářských strojů, majetku či pojištění odpovědnosti.

Zemědělské pojištění se dělí na dva základní druhy, a sice na pojištění hospodářských zvířat a pojištění plodin. Zvířata se pojišťují podle jednotlivých kategorií, přičemž v rámci každého druhu je třeba pojistit všechny chované kategorie zvířat. Základem je pojištění nákazy, ke kterému se mohou sjednat další pojištění, jako např. pojištění hromadného onemocnění, pojištění zasažení proudem a otrava, pojištění živlu, aj. U pojištění plodin se zemědělci nejčastěji pojišťují proti živelným rizikům.

I přes vysokou státní podporu pojištění, poskytovanou prostřednictvím PGRLF, u polních kultur činí podpora 35 % a u speciálních plodin dosahuje až 50 % uhrazených nákladů na

pojištění, dosahuje propojištěnost v plodinovém pojištění v České republice pouze 35 %, což v porovnání s ostatními státy EU je výrazně nižší. PGRLF přispívá rovněž na uhrazené náklady na pojištění hospodářských zvířat ve výši 20 %. Současná propojištěnost u zvířat dosahuje výše kolem 80 %, která je už srovnatelná s ostatními státy EU.

Státní podpora dotace pojistného je považována jako největší motivace pro zemědělce ke zvýšení zájmu o pojistnou ochranu a zatím nejvhodnější způsob eliminace rizik v zemědělství. Program podpory pojištění má zvýšit jednak úroveň propojištěnosti v ČR, ale také by měl zemědělce dovést k větší zodpovědnosti za své podnikání.

Jelikož je ČR členem Evropské unie, musí svou legislativu přizpůsobovat směrnici EU. V tomto duchu se proto vyvíjí i připravovaná koncepce systému eliminace rizik v zemědělském podnikání, která je již v mnoha členských zemích používána. Jedná se především o propojení a spolupráci mezi zemědělci, státem a komerčními pojišťovnami a jako vzor je brán velmi dobře fungující systém zemědělského pojištění ve Španělsku.

Součástí připravované koncepce by měl být fond nepojistitelných rizik, pokračování a rozšíření dotačních titulů poskytovaných státem a navrhovaným prvkem koncepce je i vytvoření státní zajišťovny.

Z modelového příkladu jasně vyplývají účinky zemědělského pojištění. ZD Luštěnice, které má dlouhodobě sjednané pojištění u České pojišťovny, dominantní pojišťovna na trhu se zemědělským pojištěním v ČR, by v případě nastalé škody bylo odškodněno a mohlo by si díky pojistnému plnění zachovat schopnost provozovat svou činnost i nadále. Z propočtů provedených v příkladě vyplývá, že při uzavírání pojištění je nezbytné věnovat čas i správnému nastavení průměrných pojištěných výnosů zemědělských plodin.

LITERATURA

Knižní publikace:

1. ČEJKOVÁ, V., ŘEZÁČ, F., ŠEDOVÁ, J., *Pojišťovnictví – praktikum*. 1.vyd. Brno: Vydavatelství MU, Brno - Kraví hora. 1996. ISBN 80-2101448-2
2. DAŇHEL, J., *Pojistná teorie*. 2.vyd. Praha: Professional Publishing. 2006. ISBN 80-86946002
3. DUCHÁČKOVÁ, E., *Principy pojištění a praxe*. Vydání I. Praha: Ekopress, 2003. ISBN 80-86119-67X.
4. LANDOROVÁ, A., *Cenné papíry a finanční trhy*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. 2005. ISBN 80-7083-920-1.
5. MARVAN, M., CHALOUPECKÝ, J., *Dějiny pojišťovnictví v Československu. Díl 2, Dějiny pojišťovnictví v Československu (1918-1945)*. 1.vyd. Bratislava: Česká pojišťovna. 1993. ISBN 80-88739-01-2.
6. PETEROVÁ, J., *Ekonomika výroby a zpracování zemědělských produktů*. Praha: PEF ČZU. 2000. ISBN 80-213-0618-1
7. PICKOVÁ, A., POLÁČKOVÁ, J. *Pojištění – eliminace rizik zemědělského podnikání*. [Výzkumná studie.] Praha: VÚZE, 2003. ISBN 80-86671-05-4.
8. SMEJKAL, V., RAIS, K., *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 2.aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada 2006., s.132. ISBN 80-247-1667-4.
9. ŠPIČKA, J., *Role veřejného sektoru v řízení rizik dopadů počasí v zemědělství*. In INPROFORUM 2007. Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Ekonomická fakulta. 27.11. – 28.11. 2007. s. 637-642. ISBN 978-80-7394-016-4.
10. ŠPIČKA, J., *Řízení podnikatelských rizik v zemědělství*. [Informační studie.] Praha: VÚZE. 2006. ISBN 80-86671-36-4.

Internetové zdroje:

11. Agra pojišťovna [online]. [cit. 17.2.2008]. Dostupné z: http://www.agrapojistovna.cz/site_cz/index.cfm

12. Agricultural Insurance Schemes. [Summary report]. European Commission, 2006 [online]. [cit. 11.3.2008]. Dostupné z:
http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/insurance/index_en.htm
13. Bibzová, I., *Vývoj trhu zemědělského pojištění v ČR od roku 1993 a jeho současný stav* [online]. [cit. 20.2.2008]. Dostupné z:
<http://www.muni.cz/research/publications/638409>
14. Česká asociace pojišťoven [online]. [cit. 4.3.2008]. Dostupné z:
<http://www.cap.cz>
15. Česká pojišťovna [online]. [cit. 16.2.2008]. Dostupné z:
<http://www.cpoj.cz/firmy-zemedelci.html>
16. Feasibility of an EU-wide system of agricultural insurance [online]. [cit. 16.3.2008]. Dostupné z:
http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/insurance/feasibility_en.pdf
17. Generali Pojišťovna [online]. [cit. 16.2.2008]. Dostupné z:
<http://www.generaliz.cz>
18. Hasičská vzájemná pojišťovna [online]. [cit. 17.2.2008]. Dostupné z:
http://www.hvp.cz/produkty/fy_zeme.htm
19. Integrovaný administrativní systém IACS [online]. [cit. 20.2.2008]. Dostupné z:
<http://www.ekotoxa.cz/4.1.php>
20. Internetový zemědělský portál [online]. [cit. 28.1.2008]. Dostupné z:
http://www.agroweb.cz/Rozdily-v-nabidkach-je-treba-hledat_s64x29796.html
21. Nařízení Komise (ES) č. 1857/2006, čl.2, bod 8; čl.11, bod 8; čl. 12, bod 2 [online]. [cit. 28.2.2008]. Dostupné z:
http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?year=2006&serie=L&textfield2=358&Submit=Hledat&_submit=Hledat&ihmlang=cs
22. Ministerstvo zemědělství [online]. [cit. 2.4.2008]. Dostupné z:
<http://www.mze.cz/Index.aspx?ch=72&typ=1&val=39244&ids=0>

23. PLÁŠIL, M., *Co znamená pojem Cross-compliance?*[online]. [cit. 16.2.2008]. Dostupné z:
<http://www.agrovzdelavani.cz/default.asp?ids=325&ch=42&typ=1&val=49926>
24. Podpůrný a garanční lesnický fond [online]. [cit. 29.3.2008]. Dostupné z:
<http://www.pgrlf.cz>
25. Registr půdy LPIS [online]. [cit. 29.3.2008]. Dostupné z:
<http://www.sitewell.cz/czlpis/>
26. ZD Luštěnice [online]. [cit. 10.4.2008]. Dostupné z:
<http://www.zd-lustenice.cz/index.html>
27. Zemědělská účetní datová síť FADN [online]. [cit. 10.4.2008]. Dostupné z:
http://www.vsbox.cz/fadn/01_hm/110_ucel_fadn.htm

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: ČP - Všeobecné pojistné podmínky zemědělského pojištění VPPZP 2005

Příloha č. 2: ČP - Doplnkové pojistné podmínky pojištění plodin DPPPL 2

Příloha č. 3: ČP - Doplnkové pojistné podmínky pojištění hospodářských zvířat DPPZV 2

Příloha č. 4: Agra – Všeobecné pojistné podmínky pro pojištění pro případ krupobití

Příloha č. 5: Agra - Doplnkové pojistné podmínky pro pojištění pro případ krupobití a dalších
živelných rizik

Příloha č 6: PGRLF: Formulář žádosti o podporu pojištění z PGRLF, a.s.

Příloha č. 7: PGRLF: Přehled o platbách pojistného na rok 2007

Příloha č.8: PGRLF: Potvrzení pojišťovny o výši předepsaného zaplaceného pojistného

Příloha č. 9: Přehled zemědělského pojištění v Evropě

Příloha č. 1: ČP - Všeobecné pojistné podmínky zemědělského pojištění VPPZP 2005

Článek 1 Úvodní ustanovení

1. Práva a povinnosti ze zemědělského pojištění se řídí zákonem č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, (dále jen „zákon“), Všeobecnými pojistnými podmínkami zemědělského pojištění VPPZP 2005 (dále jen „všeobecné pojistné podmínky“), doplňkovými pojistnými podmínkami a pojistnou smlouvou.
2. Zemědělské pojištění (dále jen „pojištění“) je pojištění soukromé a sjednává se jako pojištění škodové pro pojistná nebezpečí uvedená v pojistné smlouvě.

Článek 2 Pojistitel

Pojistitelem se rozumí Česká pojišťovna a.s., se sídlem Spálená 75/16, 113 04 Praha 1, Česká republika, IČ: 45272956 zapsaná v obchodním rejstříku u Městského soudu v Praze, oddíl B, vložka 1464 (dále jen „pojišťovna“).

Článek 3 Pojistná nebezpečí

1. Pojištění lze sjednat pro případ poškození nebo zničení rostlin uvedených v pojistné smlouvě v důsledku působení pojistného nebezpečí uvedeného a definovaného pro danou rostlinu v doplňkových pojistných podmínkách a v pojistné smlouvě nebo pro případ uhynutí, utracení nebo nutné porážky zvířat uvedených v pojistné smlouvě v důsledku působení pojistných nebezpečí uvedených a definovaných v doplňkových pojistných podmínkách a v pojistné smlouvě.
2. Jako pojistná nebezpečí v pojištění rostlin lze v doplňkových pojistných podmínkách stanovit zejména:
 - a) krupobití,
 - b) požár,
 - c) vichřice,
 - d) záplavu,
 - e) povodeň,
 - f) sesuv půdy,
 - g) vyzimování,
 - h) jarní mraz,
 - i) mraz.
3. Jako pojistná nebezpečí v pojištění zvířat lze v doplňkových pojistných podmínkách stanovit zejména:
 - a) nákazu,
 - b) jiné hromadné onemocnění infekčního nebo parazitárního původu,
 - c) přerušení dodávky elektrického proudu,
 - d) zasažení zvířete elektrickým proudem,
 - e) přehřátí organismu zvířete,
 - f) otravu exogenními jedovatými látkami,
 - g) živelní událost.
4. Za živelní událost v pojištění zvířat se považují tato pojistná nebezpečí: požár, výbuch, úder blesku, záplava, povodeň, vichřice, krupobití, sesouvání půdy, zřícení skal nebo zemin, sesouvání nebo zřícení lavin, pád stromů, stožárů nebo jiných předmětů a zemětřesení.

Článek 4 Pojistná událost

1. Pojistnou událostí je nahodilá skutečnost vyvolaná sjednaným pojistným nebezpečím, se kterou je spojen vznik povinnosti pojišťovny poskytnout pojistné plnění.
2. Pojišťovna je povinna poskytnout pojistné plnění v rozsahu a za podmínek dále stanovených v doplňkových pojistných podmínkách nebo sjednaných v pojistné smlouvě, jestliže pojistná událost nastane v době trvání pojištění.
3. Za nahodilou skutečnost se nepovažuje skutečnost způsobená pojistným nebezpečím, které nastalo v důsledku úmyslného jednání nebo úmyslného opomenutí pojistníka, pojištěného nebo oprávněné osoby, případně jiné osoby z jejich podnětu, nebo jednáním, o kterém tyto osoby věděly. Za takové jednání se však nepovažuje utracení nebo nutné porážky zvířete provedené na základě právoplatného rozhodnutí ve smyslu veterinárního zákona.

Článek 5 Pojištění věci a jiného majetku

1. Pojištění lze sjednat pro rostliny nebo zvířata (dále jen „pojištěné věci“), které jsou uvedeny pod položkou v pojistné smlouvě, a jejichž vlastníkem je pojištěný.
2. Na cizí věci, které oprávněná osoba na základě písemné smlouvy po právu užívá nebo je převzala od jiné osoby, se pojištění vztahuje jen, je-li pojištění pro tyto cizí věci v pojistné smlouvě výslovně ujednáno.

Článek 6 Obecné vyluky z pojištění

1. Bez ohledu na spolupůsobící příčiny se pojištění nevztahuje na nahodilou skutečnost způsobenou následkem:
 - a) jaderné reakce, jaderného záření či kontaminace radioaktivní, azbestem, formaldehydem apod.;
 - b) válečných událostí, vzpoury, povstání nebo jiných násilných nepokojů, stávk, výluk, teroristických aktů (tj. násilných jednání motivovaných politicky, sociálně, ideologicky nebo nábožensky), nebo zásahu státní nebo úřední moci učiněnému k jiným účelům než k omezení události souvisejících s působením pojistného nebezpečí;
 - c) vady, kterou měla pojištěná věc již v době uzavření pojištění, a která měla či mohla být známa pojistníkovi či pojištěnému, bez ohledu na to, zda byla známa pojišťovně.
2. Z pojištění nevzniká právo na plnění za nepřímé škody všeho druhu (např. ušlý výdělek, ušlý zisk, pokuty, manka, nemožnost používat pojištěnou věc) a za vedlejší výlohy (náklady právního zastoupení apod.).

Článek 7 Místo pojištění

Pokud není v doplňkových pojistných podmínkách nebo pojistné smlouvě ujednáno jinak, pojištění se vztahuje na pojistné události, k nimž došlo v České republice.

Článek 8 Plnění pojišťovny, pojistná hodnota, pojistná částka

1. Pojistnou hodnotou se rozumí pojistná částka uvedená v pojistné smlouvě pro příslušnou položku.
2. Pojistná částka, stanovená na návrh pojistníka a uvedená v pojistné smlouvě pro příslušnou položku, je nejvyšší hranicí pojistného plnění pojišťovny za tuto položku.
3. Podkladem pro výpočet pojistného plnění pojišťovny (dále jen „plnění“) je stanovený rozsah škody způsobené pojistným nebezpečím.
4. Právo na plnění vzniká oprávněné osobě uvedené v doplňkových pojistných podmínkách nebo v pojistné smlouvě.
5. Pojišťovna má právo snížit vypočítané plnění v případě, že pojištěný porušil některou z povinností uložených mu těmito všeobecnými pojistnými podmínkami, doplňkovými pojistnými podmínkami, pojistnou smlouvou nebo právními předpisy.
6. Pojišťovna poskytne plnění v české měně do patnácti dnů po skončení šetření nutného ke zjištění rozsahu její povinnosti plnit.
7. Zbytky poškozených nebo zničených věcí zůstávají ve vlastnictví pojištěného.
8. Uvede-li oprávněná osoba pojišťovnu úmyslně v omyl o podstatných okolnostech týkajících se vzniku nároku na pojistné plnění nebo jeho výše, není pojišťovna povinna poskytnout plnění.
9. Pojišťovna je povinna nahradit v plné výši náklady vynaložené na její písemný pokyn.
10. Na pojišťovnu nepřechází vlastnictví nalezených pojištěných věcí, za které v důsledku vzniku pojistné události vzniklé odcizením nebo ztrátou poskytla pojišťovna plnění.

Článek 9 Zachraňovací náklady

Pojišťovna nad stanovenou pojistnou částku nahradí účelně a přiměřeně vynaložené zachraňovací náklady specifikované v zákoně, a to v rozsahu uvedeném v doplňkových pojistných podmínkách.

Článek 10 Spoluúčast

Není-li v doplňkových pojistných podmínkách nebo v pojistné smlouvě ujednáno jinak, oprávněná osoba se podílí na úhradě vzniklé škody z každé pojistné události částkou sjednanou v pojistné smlouvě jako spoluúčast.

Článek 11 Povinnosti pojistníka, pojištěného, oprávněné osoby a pojišťovny

1. Pojistník je povinen prokazatelným způsobem seznámit oprávněnou osobu s právy a povinnostmi vyplývajícími ze sjednaného pojištění.
2. Pojistník, pojištěný nebo oprávněná osoba má tyto povinnosti:

- a) poskytnout pojišťovně pravdivé a úplné informace potřebné k uzavření pojistné smlouvy,
 - b) oznámit pojišťovně bez zbytečného odkladu, že uzavřel ohledně téže pojištěné věci další pojištění proti témuž pojistnému nebezpečí, a sdělit pojišťovně jméno dalšího pojistitele a výši pojistných částek,
 - c) oznámit pojišťovně bez zbytečného odkladu všechny změny, které během trvání pojištění nastanou ve skutečnostech, na něž byl při sjednání pojištění tázán,
 - d) dbát, aby pojistná událost nenastala, zejména nesmí porušovat povinnosti směřující k předcházení, odvrácení nebo zmenšení pojistných nebezpečí, které mu jsou uloženy právními předpisy nebo na jejich základě, nebo které na sebe převzal pojistnou smlouvou, ani nesmí trpět porušování těchto povinností ze strany třetích osob,
 - e) netrpět porušování povinností uložených těmito všeobecnými pojistnými podmínkami, doplňkovými pojistnými podmínkami a pojistnou smlouvou ze strany třetích osob (za třetí osoby se pro tento účel považují i osoby pojištěnému blízké nebo žijící s ním ve společné domácnosti),
 - f) pokud došlo k pojistné události, oznámit tuto skutečnost pojišťovně bez zbytečného odkladu, není-li v pojistné smlouvě ujednáno jinak,
 - g) pokud již došlo k pojistné události, učinit nutná opatření ke zmírnění jejích následků,
 - h) sdělit pojišťovně bez zbytečného odkladu, že v souvislosti s pojistnou událostí bylo zahájeno trestní řízení, a pojišťovnu informovat o průběhu a výsledcích tohoto řízení,
 - i) vzniklo-li v souvislosti s pojistnou událostí podezření z trestného činu, učinit bez zbytečného odkladu oznámení policii, ledaže je trestní stíhání podmíněno souhlasem pojištěného,
 - j) zabezpečit vůči jinému práva, která na pojišťovnu přecházejí, zejména právo na náhradu škody, na postih a vypořádání,
 - k) byla-li nalezena ztracená nebo odcizená věc, za níž bylo poskytnuto pojistné plnění, oznámit tuto skutečnost pojišťovně a vrátit pojistné plnění vyplacené za ztracenou nebo odcizenou věc po odečtení přiměřené částky odpovídající poškození takové věci, ke kterému došlo v době, kdy byl zbaven možnosti s věcí nakládat,
 - l) poskytnout pojišťovně nezbytnou součinnost při stanovování rozsahu škody, předložit doklady, které jsou v uvedené době k dispozici a jsou potřebné ke zjištění okolností rozhodných pro posouzení nároku na pojistné plnění z pojištění a jeho výše, umožnit pojišťovně pořídit si kopie těchto dokladů a umožnit pojišťovně provést šetření, kterých je k tomu třeba,
 - m) plnit další povinnosti uložené mu zákonem, doplňkovými pojistnými podmínkami nebo pojistnou smlouvou.
3. Vedle povinností stanovených zákonem, všeobecnými pojistnými podmínkami, doplňkovými pojistnými podmínkami a pojistnou smlouvou má pojišťovna dále tyto povinnosti:
 - a) projednat s pojištěným výsledky šetření nutného ke zjištění rozsahu pojistné události a výše pojistného plnění nebo mu je bez zbytečného odkladu sdělit,
 - b) vrátit pojištěnému doklady, které jí pojištěný zapůjčil na její žádost.

Článek 12 Počátek, změny, doba trvání a zánik pojištění

1. Pokud není v pojistné smlouvě ujednáno jinak, pojistnou dobou se rozumí 1 kalendářní rok. Pojištění počíná 1.1. a končí 31.12.
2. V pojistné smlouvě lze dohodnout, že pojištění vznikne dohodnutým dnem za podmínky, že bylo zaplacen pojištění nejpozději den před dohodnutým dnem počátku pojištění.
3. Pokud je pojištění sjednáno na dobu do konce kalendářního roku a není-li v pojistné smlouvě ujednáno jinak, prodlužuje se vždy na další kalendářní rok a dále vždy z roku na rok, pokud pojistník nebo pojišťovna nesdělí druhému účastníkovi pojištění smlouvy nejméně šest týdnů před uplynutím kalendářního roku, že na dalším trvání pojištění nemá zájem.
4. Změn v pojistné smlouvě, které nevyplývají z těchto všeobecných pojistných podmínek, doplňkových pojistných podmínek nebo pojistné smlouvy, lze dosáhnout dohodou účastníků pojištění.
5. Pojištění nezaniká převodem pojištěné věci ze společného jmění manželů do výlučného vlastnictví jednoho z nich (a naopak).
6. Zanikne-li společné jmění manželů, potom až do vypořádání vlastnických vztahů k pojištěné věci, která patřila do společného jmění, se má za to, že ve sjednaném pojištění nedošlo ke změnám, ledaže pojištění zaniklo z jiných

důvodů. Vypořádáním společného jmění přecházejí práva a závazky z pojištění na toho z manželů, který se stal vlastníkem pojištěné věci. V případě, že se pojištěná věc stane předmětem podílového spoluvlastnictví rozvedených manželů, považuje se za pojistníka i nadále ten z manželů, který uzavřel pojistnou smlouvu.

7. Vedle důvodů uvedených v zákoně, v doplňkových pojistných podmínkách a v pojistné smlouvě pojištění zaniká skončením užívání pojištěné věci uvedené v článku 5 těchto všeobecných pojistných podmínek.

8. Pojištění se nepřeřuje.

Článek 13 Pojistné

1. Pojistné je povinen hradit pojistník.

2. Pojistné je ve smyslu zákona jednorázovým pojistným, pokud není v pojistné smlouvě ujednáno jinak.

3. Pojistné je vypočítáno při uzavření pojistné smlouvy na základě podkladů poskytnutých pojistníkem. Pojišťovna má právo ověřit, zda údaje v podkladech poskytnutých pojistníkem odpovídají skutečnosti. Pojišťovna má právo na základě takového zjištění nebo po oznámení změn pojistníkem za podmínek stanovených v doplňkových pojistných podmínkách nebo ujednaných v pojistné smlouvě provést změnu pojistné smlouvy a nový výpočet pojistného.

4. Výpočet pojistného a výše sazeb pojistného jsou uvedeny v doplňkových pojistných podmínkách a v pojistné smlouvě.

5. V pojistné smlouvě je možné dohodnout, že pojistník uhradí pojistné ve splátkách. Nebude-li některá splátka pojistného uhrazena včas, vzniká pojišťovně právo žádat zaplacení celé zbývající pohledávky najednou.

6. Je-li pojistník v prodlení s placením pojistného, je pojišťovna oprávněna předeplatit úrok z prodlení.

7. Pojišťovně náleží celé pojistné za pojistnou dobu, případně pojistné období, v případě :

- a) zániku pojištění v důsledku pojistné události,
- b) zániku pojištění z důvodů uvedených v zákoně, případně v těchto všeobecných pojistných podmínkách, pokud v pojistném roce, příp. v pojistné době, ve kterém pojištění zaniklo, nastala pojistná událost.

Není-li v doplňkových pojistných podmínkách ujednáno jinak, v ostatních případech zániku pojištění náleží pojišťovně poměrná část pojistného.

Zanikne-li pojištění dohodou, lze v dohodě ujednat i jinak.

8. Pojišťovna má právo v souvislosti se změnami podmínek rozhodných pro stanovení pojistného upravit výši pojistného na další pojistnou dobu, zejména, pokud škodný průběh daného typu pojištění nebo dané tarifní skupiny, pro kterou bylo pojistné nebezpečí oceněno, převyší kalkulovaný škodný průběh. Pojišťovna je povinna nově stanovenou výši pojistného sdělit pojistníkovi nejpozději ve lhůtě 2 měsíců před splatností pojistného za pojistnou dobu, ve které se má výše pojistného změnit. V případě, že pojistník s touto úpravou pojistného nesouhlasí, musí svůj nesouhlas uplatnit u pojišťovny písemně do jednoho měsíce ode dne, kdy se o navrhované změně výše pojistného dověděl, v tom případě pojištění zanikne uplynutím pojistné doby, na kterou bylo pojistné zaplacené, nebylo-li mezi pojistníkem a pojišťovnou dohodnuto jinak. Pokud není ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy se o navrhované změně výše pojistného pojistník dozvěděl, nesouhlas vyjádřen, pojištění nezaniká a pojišťovna má právo na nově stanovené pojistné.

Článek 14 Řízení expertů

1. Oprávněná osoba a pojišťovna se v případě neshody o výši pojistného plnění mohou dohodnout, že výše pojistného plnění bude stanovena řízením expertů. Řízení expertů může být rozšířeno i na ostatní předpoklady vzniku nároku na pojistné plnění.

2. Zásady řízení expertů:

- a) každá strana písemně určí jednoho experta, který vůči ní nesmí mít žádné závazky, a neprodleně o něm informuje druhou stranu. Námitku proti osobě experta lze vznést nejpozději před zahájením jeho činnosti,
 - b) určení experti se dohodnou na osobě třetího experta, který má rozhodný hlas v případě neshody,
 - c) experti určení oprávněnou osobou a pojišťovnou zpracují posudek o sporných otázkách odděleně,
 - d) experti posudek odevzdají zároveň pojišťovně i oprávněné osobě. Jestliže se závěry expertů od sebe liší, předá pojišťovna oba posudky expertovi s rozhodným hlasem. Ten rozhodne o sporných otázkách a odevzdá své rozhodnutí pojišťovně i oprávněné osobě,
 - e) každá strana hradí náklady svého experta, náklady na činnost experta s rozhodným hlasem se hradí rovným dílem.
3. Řízením expertů nejsou dotčena práva a povinnosti pojišťovny a oprávněné osoby stanovené právními předpisy, pojistnými podmínkami a pojistnou smlouvou.

Článek 15 Řešení sporů

1. Smluvní strany se dohodly, že všechny majetkové spory vzniklé z uzavřené pojistné smlouvy nebo v souvislosti s ní, které se týkají úplného i částečného nezaplacení běžného či jednorázového pojistného, jeho výše nebo splatnosti, budou rozhodovány s vyloučením pravomoci obecných soudů v rozhodčím řízení s výjimkou uvedenou v bodu 2 tohoto článku těchto všeobecných pojistných podmínek. Tyto spory budou rozhodovány jedním rozhodcem jmenovaným Správcem Seznamu rozhodců, vedeném Společností pro rozhodčí řízení, a.s. IČ 26421381 se sídlem Praha 2, Sokolská 60, PSČ 120 00 (dále jen „Společnost“). Smluvní strany prohlašují, že jsou srozuměny s obsahem Jednacího řádu pro rozhodčí řízení Společnosti, Pravidly o nákladech rozhodčího řízení, Organizačním a Kancelářským řádem Společnosti. O právech a povinnostech plynoucích z těchto dokumentů se smluvní strany mohou rovněž informovat v sídle Společnosti, kde mohou též obdržet stejnopis Jednacího řádu a Pravidel o nákladech rozhodčího řízení po úhradě nákladů na pořízení kopie, nebo na internetové adrese: <http://www.rozhodci-řízení.cz/>.

Obě smluvní strany se dohodly a berou na vědomí, že rozhodčí řízení je neveřejné, zpravidla pouze písemné, a že nevylučují-li se žalovanými do sedmi kalendářních dnů ode dne, kdy mu byla doručena žaloba, jsou skutečnosti vyjádřené a uvedené v žalobě považovány za nesporné. Jednací místem je zpravidla sídlo Společnosti. Veškeré písemnosti jsou doručovány poštou, případně osobně. Při doručování poštou straně sporu, jež nebyla zastíhena, ačkoliv se v místě doručení zdržuje, se použije příměřené ustanovení občanského soudního řádu o doručování písemností do vlastních rukou, přičemž opětovné doručování zásilkou se nevztahuje a platí, že nevyzvedne-li si adresát zásilku do 10 dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o doručení nedozvěděl. Písemnosti se doručují na adresu žalované strany, uvedenou v pojistné smlouvě, nesdělí-li tato strana písemně adresu jinou, k čemuž se zavazuje, pokud chce, aby jí na tuto jinou adresu byly písemnosti doručovány. V případě, že žalovaná strana tuto svoji povinnost nesplní a zdržuje se na jiné adrese, budou v rozhodčím řízení písemnosti doručovány na žalobci známou adresu a žalovaná strana bere na vědomí, že se tak děje s účinky pro rozhodčí řízení rozhodnými, jako by se na této adrese zdržovala.

2. Smluvní strany se dohodly na tom, že rozhodčí doložka sjednaná v bodu 1 tohoto článku těchto všeobecných pojistných podmínek, se v rozsahu rozhodování konkrétního majetkového sporu, ve věci kterého nebylo dosud zahájeno rozhodčí řízení, ruší zahájením soudního řízení ve věci tohoto konkrétního majetkového sporu.

3. Všechny další spory, vzniklé z uzavřené pojistné smlouvy nebo v souvislosti s ní, které vzhledem k jejich předmětu nelze podřadit pod bod 1 tohoto článku těchto všeobecných pojistných podmínek, budou rozhodovány obecnými věcně i místně příslušnými soudy.

Článek 16 Výkladová ustanovení

1. Zemědělským pojištěním se rozumí pojištění rostlin a pojištění zvířat.
2. Krupobitím se rozumí meteorologický jev, při kterém kousky ledů různé tvary, velikosti, hmotnosti a hustoty vytvořené v atmosféře dopadají k povrchu země.
3. Požárem se rozumí oheň v podobě plamene, který provází hoření a vznikl mimo určené ohniště nebo takové ohniště opustil a šíří se vlastní silou. Požárem však není žhnutí a doutnání s omezeným přístupem kyslíku, jakož i působení užitkového ohně a jeho tepla: Požárem dále není působení tepla při zkratu v elektrickém vedení (zařízení), pokud se plamen zkratem vzniklý dále nerozšířil.
4. Výbuchem se rozumí náhlý ničivý projev tlakové síly spočívající v rozpínavosti plynů nebo par (velmi rychlá chemická reakce nestabilní soustavy). Za výbuch tlakové nádob (kotle, potrubí apod.) se stlačeným plynem nebo párou se považuje roztržení jejich stěn v takovém rozsahu, že došlo k náhlému vyrovnání tlaku mezi vnějším a vnitřním nádobou. Výbuchem však není prudké vyrovnání podtlaku (imploze), ani aerodynamický třesk způsobený provozem letadla. Pro účely těchto všeobecných pojistných podmínek výbuchem není reakce ve spalovacím prostoru motorů, hlavních střelných zbraní a jiných zařízení, ve kterých se energie výbuchu cílevědomě využívá.
5. Úderem blesku je bezprostřední přechod blesku (atmosférického výboje) na pojištěnou věc.
6. Víchřicí se rozumí dynamické působení hmoty vzduchu, která se pohybuje rychlostí 20,8 a více m/s. Není-li tato rychlost pro místo škody zjištělná, musí pojištěný prokázat, že pohyb vzduchu způsobil v okolí místa pojištění škody na řádně udržovaných budovách nebo shodně odolných jiných věcech.
7. Záplavou se rozumí vytvoření vodní plochy, která po určité dobu stojí nebo proudí v místě, kde to není obvyklé.
8. Povodní se rozumí zaplavení větších či menších územních celků vodou, která se vyjila z břehů vodních toků nebo

nádrží, nebo tyto břehy a hrázě protrhla, nebo bylo způsobeno náhlým a neočekávaným zmenšením průtočného profilu toku.

9. Sesouváním půdy, zřícením skal nebo zemin se rozumí sesuv půdy, zřícení skal nebo zemin, vzniklé působením gravitace a vyvolané porušením dlouhodobé rovnováhy, ke které svahy zemského povrchu dospěly vývojem, nebo byla-li tato rovnováha porušena v souvislosti s průmyslovým nebo stavebním provozem. Sesouváním půdy však není klesání zemského povrchu do centra Země v důsledku působení přírodních sil nebo lidské činnosti.
10. Sesouváním nebo zřícením lavin se rozumí jev, kdy masa sněhu nebo ledu se náhle po svazích uvede do pohybu a řítí se do údolí.
11. Pádem stromů, stožárů a jiných předmětů se rozumí takový pohyb tělesa, který má znaky volného pádu.
12. Zemětřesením se rozumí otřesy zemského povrchu vyvolané pohybem v zemské kůře, které dosahují alespoň 6. stupně mezinárodní stupnice udávající makroseismické účinky zemětřesí (MSK – 64).
13. Vyzimováním se rozumí poškození porostů vybraných plodin v období od zasetí v roce výsevu do 30. dubna roku následujícího v důsledku působení sněhu a mrazu včetně s tím souvisejícími rozšířením chorob a živočišných škůdců, nadměrným mokrem nebo suchem, nebo prudkými rozdíly teplot.
14. Jarním mrazem se rozumí mráz v období od 21. března do 20. června.
15. Rostlinami se rozumí plodiny pěstované na orné půdě, vinicích, chmelnicích, v sadech a na loukách a pastvinách, okrasné rostliny, rostliny pěstované pro okrasné účely, rostliny pěstované ve sklenících nebo fóliovnících, rostliny ve školkách, lesní porosty nebo další rostliny nebo porosty rostlin.
16. Zaplacením pojistného se rozumí připsání platby na účet pojišťovny.

Článek 17 Vinkulace

1. Plnění z pojistné smlouvy lze vinkulovat ve prospěch třetí osoby. Vinkulace znamená, že plnění z pojistné smlouvy pojišťovna vyplatí třetí osobě, v jejíž prospěch bylo plnění vinkulováno (vinkulační věřitel), nedá-li vinkulační věřitel souhlas k vyplacení plnění osobě oprávněné k přijetí plnění podle pojistné smlouvy. Uhrazením plnění vinkulačnímu věřiteli splní pojišťovna svůj závazek vůči oprávněné osobě.
2. Vinkulace plnění může být provedena pouze na žádost pojistníka. Je-li pojistník odlišný od pojištěného, lze vinkulovat pouze se souhlasem pojištěného.

Článek 18 Forma právních úkonů

1. Právní úkony týkající se pojištění mají písemnou formu, není-li dále uvedeno jinak.
2. Oznámení pojistné události ve smyslu zákona, resp. článku 11 bodu 2 písm. f) těchto všeobecných pojistných podmínek je možno podat rovněž telefonicky na telefonním čísle pojišťovny speciálně k tomuto účelu zřízeném.
3. Telefonicky je možno oznámit rovněž změnu adresy, změnu jména nebo příjmení pojistníka či pojištěného.

Článek 19 Doručování

1. Písemnosti týkající se pojištění jsou doručovány:
 - a) prostřednictvím držitele poštovní licence podle zvláštního zákona na poslední známou adresu účastníka pojištění, jemuž jsou určeny, nebo
 - b) osobně, zaměstnancem nebo pověřenou osobou odesílatele, nebo
 - c) elektronicky, podepsané podle zvláštních předpisů.
2. Nebyl-li adresát zastížen, doručovatel uloží písemnost pojišťovny v místně příslušné provozovně držitele poštovní licence. Nevyzvedne-li si adresát písemnost do 15 dnů ode dne jejího uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedověděl.
3. Bylo-li přijetí písemnosti adresátem odmítnuto, považuje se písemnost za doručenou dnem, kdy její přijetí bylo adresátem odmítnuto.
4. Pokud se adresát v místě doručení nezdržuje, aniž o tom informoval pojišťovnu, považuje se písemnost za doručenou dnem, kdy byla zásilka pojišťovny vrácena jako nedoručená.

Článek 20 Závěrečná ustanovení

1. Pro pojištění se použije právní řád České republiky.
2. Tyto všeobecné pojistné podmínky nabývají účinnosti 1. 1. 2005.

Příloha č. 2: ČP - Doplnkové pojistné podmínky pojištění plodin DPPPL 2

Článek 1 Úvodní ustanovení

Tyto Doplňkové pojistné podmínky pojištění plodin DPPPL 2 (dále jen „doplňkové pojistné podmínky“) doplňují ustanovení Všeobecných pojistných podmínek zemědělského pojištění VPPZP 2005 (dále jen „všeobecné pojistné podmínky“).

Článek 2 Předmět pojistné ochrany

- Pojištění se vztahuje na plodiny uvedené v pojistné smlouvě (dále jen „pojištěné plodiny“), a to pro případ poškození nebo zničení v důsledku pojistného nebezpečí daného typem pojištění vyznačeným v pojistné smlouvě.
- Plodiny lze pojistit jednotlivě nebo v rámci skupin.

Článek 3 Zařazení plodin do skupin

- Do skupin plodin jsou zařazeny plodiny pěstované pro tržní produkci nebo na ploše větší než 1 ha následujícím způsobem:
Obilniny: pšenice ozimá, pšenice jarní, žito ozimé, žito jarní, ječmen ozimý, ječmen jarní, oves, tritikale ozimé, tritikale jarní
Luskoviny: hrách, bob, peluška, vikev
Olejniny: slunečnice, mák, hořčice, řepka ozimá, řepka jarní, sója
Přadné rostliny: len, konopí
Okopaniny: brambory, cukrovka, krmná řepa
Aromatické, léčivé a kořeninové rostliny: kmín, heřmánek
Konzumní zelenina: celer, mrkev, petržel, pastinák, křen, ředkvička, ředkev, kedlubny, kapusta, květák, zelí, cibule, česnek, pažitka, pór, okurky, paprika, rajčata, salát, špenát, kopr
Krmné pícniny na orné půdě: kukuřice, vojtěška, jetel, bob, jarní směska
Trvalé travní porosty: louky
Vinná réva: vinná réva
Chmel: chmel
Ovoce: meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve
Jahody: jahody
Semenné porosty okopanin, zeleniny a pícnin: cukrovka, krmná řepa, celer, mrkev, petržel, pastinák, ředkvička, ředkev, kedlubny, kapusta, květák, zelí, cibule, pažitka, pór, okurky, paprika, rajčata, salát, špenát, kopr, jetel, vojtěška, trávy.
- Zde neuvedené plodiny nebo plodiny pěstované jinak, než je uvedeno v bodu 1 tohoto článku těchto doplňkových pojistných podmínek, lze po dohodě s pojišťovnou pojistit v rámci skupiny plodin, které svým agrobiologickým charakterem odpovídají.
- Pojištění se vztahuje vždy pouze na plodinu, která je jmenovitě uvedena položkou v pojistné smlouvě.

Článek 4 Typy pojištění

- Pojištění plodin se sjednává v uvedených typech pojištění:
a) Typ pojištění A
Pojištění plodin pro případ poškození nebo zničení krupobitím nebo požárem.
b) Typ pojištění B
Pojištění plodin pro případ poškození nebo zničení vichřicí, záplavou, povodní nebo sesuvem půdy a nebo u vybraných ozimých plodin vyzimováním.
c) Typ pojištění C
Pojištění plodin pro případ poškození nebo zničení jarním mrazem.
d) Typ pojištění D
Pojištění vinné révy pro případ poškození nebo zničení mrazem.
- Typ pojištění A lze sjednat samostatně. V návaznosti na sjednání typu pojištění A lze sjednat pro všechny plodiny s výjimkou plodin zařazených do skupiny ovoce i typ pojištění B. Pro takto pojištěné plodiny uvedené v článku 14 bod 2 těchto doplňkových podmínek lze dále sjednat i typ pojištění C. Pro vinnou révu lze sjednat i pojištění typu A + B + C + D.
- Typ pojištění je vyznačen v pojistné smlouvě.

Článek 5 Rozsah pojištění

- Pojištění plodin se vztahuje na pojistné události, které mají za následek snížení výnosu pojištěných plodin v daném kalendářním roce na pozemku souvisle osazeném nebo osazeném stejnou plodinou (dále jen „pozemek“) a které nastaly v období:

- u bobulového ovoce a jahod od počátku kvetení,
 - u ostatního ovoce po odkvětu,
 - u vinné révy od 05. fenofáze,
 - u ozimých plodin a ostatních víceletých plodin od 1. dubna,
 - u ostatních plodin po vysazení sadby nebo sazenic na definitivní místo nebo od 30. dne po zasetí do termínu obvyklého ukončení sklizně příslušné plodiny v dané oblasti.
- Pojištění typu B se vztahuje i na škody způsobené vichřicí, záplavou, povodní nebo sesuvem půdy na vybraných pojištěných plodinách, u nichž je pojistným nebezpečím vyzimování, v období od zasetí do 1. dubna a u pojištěných plodin setých na jaře a určených ke sklizni v daném roce v období do 30. dnů od zasetí, pokud taková událost měla za následek zrušení nebo přisetí postiženého porostu.
 - Pojištění typu B se vztahuje na vyzimování pouze takových pojištěných vybraných plodin, pro něž bylo pojištění typu B sjednáno již v roce výsevu a pojištění typu B pokračuje v dalším kalendářním roce.
 - Pojištění typu C se vztahuje i na škody způsobené jarním mrazem u pojištěných plodin setých na jaře a uvedených v článku 14 bodu 2 těchto doplňkových pojistných podmínek v období do 30. dnů po zasetí.
 - Pojištění typu D se vztahuje na poškození pojištěné vinné révy mrazem, které má za následek snížení výnosu v daném kalendářním roce nebo došlo-li k poškození mrazem v období po sklizni do konce kalendářního roku, v roce následujícím za podmínky trvání pojištění v tomto roce.
 - Pojištění se vztahuje v období uvedeném v bodu 1 tohoto článku těchto doplňkových pojistných podmínek i na pojistné události, které mají za následek snížení jakosti pojištěného lnu a dále snížení jakosti pojištěných plodin náležejících do skupin konzumní zelenina nebo ovoce v daném kalendářním roce.
 - Pojištění se vztahuje, není-li v pojistné smlouvě ujednáno jinak, na hlavní produkt pojištěných plodin.

Článek 6 Pojistná událost

- Pojistnou událostí je u typu pojištění A poškození nebo zničení pojištěné plodiny v důsledku krupobití nebo požáru v období uvedeném v článku 5 bodu 1 těchto doplňkových pojistných podmínek.
- Pojistnou událostí je u typu pojištění B poškození nebo zničení pojištěné plodiny
a) v důsledku vichřice, záplavy, povodně nebo sesuvu půdy v období a za podmínek uvedených v článku 5 bodu 1 nebo bodu 2 těchto doplňkových pojistných podmínek,
b) u vybraných ozimých plodin rovněž v důsledku vyzimování za podmínek uvedených v článku 5 bodu 3 těchto doplňkových pojistných podmínek.
- Pojistnou událostí je u typu pojištění C poškození nebo zničení pojištěné plodiny v důsledku jarního mrazu v období a za podmínek uvedených v článku 5 bodu 1 nebo bodu 4 těchto doplňkových pojistných podmínek.
- Pojistnou událostí je u typu pojištění D poškození nebo zničení pojištěné vinné révy v důsledku mrazu v období a za podmínek uvedených v článku 5 bodu 5 těchto doplňkových pojistných podmínek.

Článek 7 Speciální výluky z pojištění

- Pojištění se nevztahuje na polehnutí plodin.
- Pojištění se nevztahuje na přezimovanou konzumní zeleninu.

Článek 8 Pojistná částka

Ve smyslu článku 8 bodu 1 všeobecných pojistných podmínek se pojistnou částkou rozumí pojištěný výtěžek příslušné položky.

Článek 9 Plnění pojišťovny

- Došlo-li k poškození pojištěné plodiny pojistnou událostí uvedenou v článku 6 bodu 1, bodu 2 písm. a), nebo bodu 3 těchto doplňkových pojistných podmínek v období uvedeném v článku 5 bodu 1 těchto doplňkových pojistných podmínek nebo událostí uvedenou v článku 5 bodu 5 těchto doplňkových pojistných podmínek, stanoví pojišťovna v součinnosti s pojištěným při prohlídce poškozeného porostu na oznámeném pozemku rozsah poškození v důsledku této pojistné události a v procentech

Doplňkové pojistné podmínky pojištění plodin DPPPL 2

vyjádří snížení výnosu oproti stavu před pojistnou událostí. Plnění pojišťovny pojištěnému vychází z takto stanoveného procenta a z pojištěného výtěžku z poškozeného pozemku, s výjimkou následujících případů:

- a) neumožňoval-li stav porostu na oznámeném pozemku před pojistnou událostí dosažení pojištěného výnosu, vztahuje se snížení výnosu k výnosu skutečně dosažitelnému před pojistnou událostí,
 - b) při dalších pojistných událostech na tomto pozemku se snížení výnosu v důsledku další pojistné události vyjadřuje v procentech k dosažitelnému výnosu před pojistnou událostí na oznámeném pozemku, maximálně však k pojištěnému výnosu sníženému o snížení výnosu v důsledku předchozí pojistné události.
- Stejným způsobem jako v bodu 1 těchto doplňkových pojistných podmínek se postupuje, je-li důsledkem pojistné události snížení jakosti u pojištěného lnu, pojištěného ovoce nebo pojištěné konzumní zeleniny.
 - V případě poškození porostu pojistnou událostí dle článku 6 bodu 1, bodu 2 písm. a) nebo bodu 3 těchto doplňkových pojistných podmínek v období uvedeném v článku 5 bodu 1 těchto doplňkových pojistných podmínek nebo událostí uvedenou v článku 5 bodu 5 těchto doplňkových pojistných podmínek má pojišťovna právo snížit plnění o částku nákladů, které pojištěný na další pěstování a sklizeň pojištěné plodiny již nemusel vynaložit. Pojišťovna vyplatí pojištěnému v případě zničení pojištěné plodiny pojistnou událostí uvedenou v článku 6 bodu 1, bodu 2 písm. a) nebo bodu 3 těchto doplňkových pojistných podmínek v období uvedeném v článku 5 bodu 1 těchto doplňkových pojistných podmínek nebo událostí uvedenou v článku 5 bodu 5 těchto doplňkových pojistných podmínek nejvýše sjednaný pojištěný výtěžek pojištěné plodiny.
 - Došlo-li k poškození porostu pojištěné plodiny pojistnou událostí uvedenou v článku 6 bodu 2 písm. b) těchto doplňkových pojistných podmínek, nebo v článku 5 bodu 2 nebo bodu 4 těchto doplňkových pojistných podmínek v takové míře, že v důsledku této události byl tento porost po dohodě s pojišťovnou zrušen nebo přiset, uhradí pojišťovna pojištěnému vynaložené náklady na setí poškozené plodiny a hodnotu původního osiva, v případě přisevu v poměru odpovídajícímu stanovenému poškození, nejvýše však částku odpovídající 15 % pojištěného výtěžku dané pojištěné plodiny na ploše zrušeného nebo přisetého porostu.
 - Při pojistných událostech uvedených v článku 6 bodu 2 písm. b) těchto doplňkových pojistných podmínek se pojištěný výtěžek vypočítává z pojištěného výnosu a pojištěné ceny uvedených pro danou plodinu v pojistné smlouvě k 1. lednu roku následujícího po roce výsevu poškozené plodiny.
 - Pojišťovna není povinna plnit, jestliže rozsah poškození plodiny na pozemku souvisle osazeném nebo osazeném stejným druhem plodiny nedosáhl alespoň 10 % z pojištěného výtěžku, případně sníženého výtěžku, v případě požáru nebo záplavy alespoň 5 % souvislé plně zničené plochy. Pojišťovna není povinna plnit v případě vyzimování, jestliže plocha porostu, na které bylo provedeno po dohodě s pojišťovnou jeho zrušení nebo přisetí, nedosáhla alespoň 10 % plochy daného pozemku.
 - Neohlásí-li pojištěný dle článku 12 bodu 3 těchto doplňkových pojistných podmínek zvýšení měřítka pojištěné plodiny oproti stavu uvedenému v pojistné smlouvě, má pojišťovna právo snížit plnění v poměru plochy dané plodiny, resp. v případě pojištění v rámci skupin plodin plochy plodin zařazených do dané skupiny plodin, uvedené v pojistné smlouvě, a plochy, která by při dodržení povinností uvedených v článku 12 těchto doplňkových pojistných podmínek měla být v pojistné smlouvě pro danou plodinu, resp. pro plodiny zařazené do dané skupiny plodin, správně uvedena.

Článek 10 Zachraňovací náklady

- V souladu s článkem 9 všeobecných pojistných podmínek pojišťovna uhradí účelné a přiměřené vynaložené zachraňovací náklady. Celková výše náhrad zachraňovacích nákladů je omezena 5 % z pojištěného výtěžku bezprostředně ohrožené pojištěné plodiny z bezprostředně ohrožené plochy.
- Náklady vynaložené na agrotechnická opatření nejsou zachraňovacími náklady.

Článek 11 Spoluúčast

Na úhradu pojistného plnění z každé pojistné události stanoveného dle článku 9 těchto doplňkových pojistných podmí-

nek se pojištěný podílí částkou vyjadřující spoluúčast na pojistném plnění a to procentem uvedeným pro příslušnou položku v pojistné smlouvě.

Článek 12
Práva a povinnosti z pojištění

1. Pojištěný je povinen uvést jako plochu pojištěné plodiny celkovou výměru, na níž tuto plodinu ke sklizni v daném roce pěstuje. Přitom platí, že plocha pojištěné plodiny určené ke sklizni v daném roce, která v důsledku pojistné události v tomto roce zanikla, musí být zahrnuta k ploše příslušné plodiny v pojistné smlouvě.
2. V případě sjednání pojištění plodin v rámci skupin plodin je pojištěný povinen uvést v pojistné smlouvě všechny plodiny zařazené dle článku 3 bodu 1 těchto doplňkových pojistných podmínek do příslušné skupiny plodin, které pěstuje ke sklizni v daném roce.
3. Pěstuje-li pojištěný pojištěnou plodinu ke sklizni v daném roce na větší ploše, než jaká je uvedena v pojistné smlouvě, je pojištěný povinen toto písemně oznámit do 8 dnů pojišťovně. V případě sjednání pojištění plodin v rámci skupiny plodin je stejným způsobem povinen oznámit pojišťovně pěstování plodiny, která dosud nebyla v pojistné smlouvě uvedena, a je dle článku 3 bodu 1 těchto doplňkových pojistných podmínek zařazena do této skupiny plodin.
4. Pojištěný má právo oznámit snížení plochy pojištěné plodiny oproti ploše uvedené v pojistné smlouvě, a to v tom případě, kdy danou plodinu nepěstuje ani nepěstoval ke sklizni v daném roce na takové ploše, jakou původně uvedl. Pojišťovna v takovém případě provede úpravu pojistného v souladu s novým zněním pojistné smlouvy, pokud pojištěný takovou změnu oznámil do 31. května. V případě snížení plochy pojištěné plodiny v důsledku pojistné události se úprava pojistné smlouvy a ani úprava pojistného neprovádí.
5. Pokud došlo k poškození pojištěné plodiny v důsledku pojistného nebezpečí, je pojištěný povinen toto prokazatelným způsobem ohlásit pojišťovně do 8 dnů od této události. Tato lhůta se zkracuje v období sklizně nejpozději do zahájení sklizně postižené plodiny, v případě zaorávky nebo zrušení porostu do tří dnů před provedením.

Článek 13
Pojistné

1. Podkladem pro výpočet pojistného je pojištěný výtěžek pojištěné plodiny, který je součinem plochy, pojištěného výnosu a pojištěné ceny, přičemž
– plochou je plocha pojištěné plodiny uvedená v pojistné smlouvě,
– pojištěným výnosem je na návrh pojistníka stanovený hektarový výnos pojištěné plodiny uvedený v pojistné smlouvě,
– pojištěnou cenou je na návrh pojistníka stanovená cena za jednotku množství pojištěné plodiny uvedená v pojistné smlouvě.
2. Sazba pojistného za pojištěnou plodinu v zaokrouhlení na Kč/ha je uvedena v pojistné smlouvě pro příslušnou pojištěnou plodinu. Pojistné za pojištěnou plodinu je součinem sazby pojistného a plochy pojištěné plodiny v příslušné položce.
3. Pojistné náleží vždy za dobu, na kterou bylo pojištění sjednáno (pojistná doba).
4. Je-li nově zasetá stejná plodina za plodinu, jejíž porost byl zrušen v důsledku pojistné události uvedené v článku 5 bodu 2 nebo bodu 4 těchto doplňkových pojistných podmínek, a škoda byla hrazena dle vynaložených nákladů, nepředepisuje se za pojištění takové plodiny na této ploše v daném roce další pojistné.
5. Pojišťovna sníží pojistné o slevu za strukturu plodin, která se poskytuje ve výši 10 % z pojistného za plodiny na orné půdě, stanoveného dle bodů 1–4 tohoto článku, v případě, že jsou v daném roce pojištěny plodiny ke sklizni na veškeré pojištěným obhospodařované výměře orné půdy.
Pro plodiny zařazené do skupin trvalé travní porosty, chmel, vinná réva a ovoce se tato sleva neposkytuje.
6. Dále pojišťovna poskytne bonifikaci formou slevy za škodný průběh z pojistného stanoveného dle bodů 1–5 tohoto článku. V závislosti na škodném průběhu ve sledovaném období za všechny pojištěné plodiny poskytne pojišťovna slevu na pojistném podle následujících pravidel:
a) sledovaným obdobím, za které se pro tyto účely vyhodnocuje škodný průběh, jsou 3 bezprostředně předcházející po sobě jdoucí kalendářní roky,

- b) nedošlo k významné změně skladby a ploch pojištěných plodin,
- c) pokud je škodný průběh 0 % vzniká nárok na slevu do výše 40 %,
- d) nepřevýšil-li škodný průběh 20 % vzniká nárok na slevu do výše 20 %,
- e) nepřevýšil-li škodný průběh 40 % vzniká nárok na slevu do výše 10 %.

Článek 14
Výkladová ustanovení

1. Vybranými ozimými plodinami, u nichž je u typu pojištění B pojistnou událostí rovněž vyzimování, jsou pšenice ozimá, ječmen ozimý, žito ozimé, tritikale ozimé, ozimé směsky, ozimá řepka, kmín, fenykl a víceleté píceiny v prvním roce pěstování.
2. Jarním mrazem se rozumí mráz v období od 21. března do 20. června. Pojistit lze v roce pojištění setou cukrovku, na jaře setý mák, přadné rostliny, na jaře setou nebo sázenou konzumní zeleninu. Dále lze pojistit jahody, semenné porosty okopanin a zeleniny, vinnou révu a chmel.
3. 05 fenofáze u vinné révy stanovená podle K.W. Eichhorna a D.H. Lorenze je okamžik, kdy se pupeny otvírají, lze vidět první zeleň letorostu.
4. Polehnutí je stav, kdy se porost částečně skloní nebo zcela položí (zlomí nebo vyvrátí) k zemi.
5. Hlavním produktem pojištěné plodiny se rozumí ta část plodiny, pro jejíž výnos je tato plodina zpravidla pěstována.
6. Škodným průběhem se rozumí podíl vyplaceného pojistného plnění se zahrnutím stanovené rezervy na pojistné plnění za škody ve sledovaném období a pojistného stanoveného za pojištění plodin v tomto kalendářním roce.
7. Pojištěným výtěžkem položky je součin plochy pojištěné plodiny, pojištěné ceny a pojištěného výnosu plodiny uvedených v položce.
8. Agrotechnickými opatřeními se rozumí prováděná opatření související s pěstováním, výživou a ochranou rostlin.

**Příloha č. 3: ČP - Doplnkové pojistné podmínky pojištění hospodářských zvířat
DPPZV 2**

Článek 1 Úvodní ustanovení

Tyto doplňkové pojistné podmínky pojištění hospodářských zvířat DPPZV 2 (dále jen „doplňkové pojistné podmínky“) doplňují ustanovení Všeobecných pojistných podmínek zemědělského pojištění VPPZP 2005 (dále jen „všeobecné pojistné podmínky“).

Článek 2 Předmět pojistné ochrany

1. Tímto pojištěním lze pojistit tyto druhy hospodářských zvířat: skot, prasata, ovce, kozy, drůbež a krůty (dále jen „vzřata“).
2. Pojištění se sjednává pro druh zvířat a vztahuje se na zvířata kategorií uvedených v pojistné smlouvě chovaná pojištěním (dále jen „pojištěná zvířata“).
3. Pojištění se vztahuje na pojistná nebezpečí daná sjednaným typem pojištění pro příslušnou kategorii zvířat v pojistné smlouvě (dále jen „pojištěná nebezpečí“).
4. Pojištění lze sjednat za podmínky, že chov zvířat je v době sjednávání pojištění prostý nález a hromadných infekčních onemocnění a zvířata jsou chována v souladu s požadavky stanovenými předpisy o veterinární péči.
5. Zvířata lze pojistit jedním z typů pojištění zvířat „Nákaza I“ (dále jen „typ pojištění NI“) nebo „Nákaza II“ (dále jen „typ pojištění NII“), přičemž pro všechny kategorie zvířat téhož druhu musí být sjednán stejný typ pojištění. V návaznosti na sjednání typu NI nebo NII lze pro danou kategorii zvířat dále sjednat typ pojištění „Hromadná infekční onemocnění“ (dále jen „typ pojištění H“), „Proud, otrava“ (dále jen „typ pojištění PO“) nebo „Živel“ (dále jen „typ pojištění Z“). Pro drůbež nebo krůty lze takto dále sjednat i typ pojištění zvířat „Přehřátí“ (dále jen „typ pojištění P“). U všech kategorií zvířat téhož druhu zvířat musí být sjednána stejná kombinace typů pojištění.
6. Zvířata vybraných kategorií skotu, prasat, ovcí a koz, je-li pro ně sjednán typ pojištění NI nebo NII a zároveň typy pojištění H, PO a Z, lze dále pojistit typem pojištění „Jednotlivé škody“ (dále jen „typ pojištění J“).

Článek 3 Typy pojištění NI a NII – pojistná nebezpečí – pojistná událost

1. Typy NI a NII zahrnují tyto vyjmenované nebezpečné náklady hospodářských zvířat:
 - a) slintavka a kulhavka, mor skotu, plicní nákaza skotu, katarální horečka ovcí, vezikulární choroba prasat, klasický mor prasat, africký mor prasat, nakažlivá obrna prasat, aviární influenza (vysokopatogenní), vezikulární stomatitida, mor malých přežvýkavců, horečka Údolí Rift, nodulární dermatitida skotu, neštovice ovcí a koz, boviní spongiformní encefalopatie (BSE),
 - b) newcastleská choroba, snět slezinová, Aujeszkyho choroba, vzteklin, paratuberkulóza, brucelóza skotu, tuberkulóza skotu, enzootická leukóza skotu, brucelóza ovcí (B. ovis), brucelóza ovcí a koz (B. melitensis), klusavka, brucelóza prasat, tuberkulóza prasat (aviární), aviární influenza (nízkopatogenní), infekční burzitida drůbeže, chlamydioza drůbeže, pulorová nákaza, infekční bronchitida drůbeže, tuberkulóza drůbeže, cholera drůbeže, neštovice ptáků, aviární encefalomyelitida (dále jen „nákaza“).
2. Pojistnou událostí z typu pojištění NI se rozumí:
 - a) uhynutí, utrácení nebo nutná porážka pojištěného zvířete z důvodu jeho onemocnění nákazou uvedenou v bodu 1 tohoto článku,
 - b) utrácení nebo nutná porážka pojištěného zvířete, provedené na základě mimořádných veterinárních opatření nařízených orgánem veterinární správy podle zákona o veterinární péči z důvodu nákazy uvedené v bodu 1 tohoto článku.
3. Pojistnou událostí z typu pojištění NII se rozumí:
 - a) uhynutí pojištěného zvířete z důvodu jeho onemocnění nákazou uvedenou v bodu 1 písm. a) tohoto článku,
 - b) uhynutí, utrácení nebo nutná porážka pojištěného zvířete z důvodu jeho onemocnění nákazou uvedenou v bodu 1 písm. b) tohoto článku,
 - c) utrácení nebo nutná porážka pojištěného zvířete, provedené na základě mimořádných veterinárních opatření nařízených orgánem veterinární správy podle zákona o veterinární péči z důvodu nákazy uvedené v bodu 1 písm. b) tohoto článku.

4. Pojistnou událostí z typu pojištění NI nebo NII, vymezenou v bodech 2 a 3 tohoto článku, se v případě paratuberkulózy rozumí pouze uhynutí, utrácení a nutná porážka nemocného zvířete, u kterého byla tato nákaza prokázána bakteriologickým nebo histologickým vyšetřením.

Článek 4 Typ pojištění H – pojistná nebezpečí – pojistná událost

1. Typ pojištění H zahrnuje nakažlivé choroby přenosného charakteru, které nejsou uvedeny mezi nákazami vyjmenovanými v bodu 1 tohoto článku, jsou způsobeny virem, bakteriemi, mykoplasmaty, plísněmi a cizopasnými a projevují se hromadným výskytem a specifickými klinickými příznaky (dále jen „infekční nemoc“). Za infekční nemoc se však nepovažují infekční onemocnění na končetinách a infekční onemocnění mléčné žlázy.
2. Pojistnou událostí z typu pojištění H se rozumí uhynutí, utrácení nebo nutná porážka pojištěného zvířete z důvodu jeho onemocnění infekční nemocí. Pojištění se vztahuje na události, které nastaly v době od počátku dané infekční nemoci do jejího utlumení, nejdéle však šest měsíců od počátku této infekční nemoci. Pojištění se nevztahuje na události, ke kterým došlo v chovu, ve kterém od utlumení posledního případu této infekční nemoci uplynulo méně než 12 měsíců. Za počátek infekční nemoci je považováno období zvýšených ztrát maximálně 35 dnů u skotu, prasat, ovcí a koz nebo maximálně 7 dnů u drůbeže a krůt před doručením vzorku, v němž byla daná infekční nemoc prokázána Státním veterinárním ústavem, nebo autorizovaným pracovištěm, specializovaným na dané onemocnění (dále jen „SVÚ“).

Článek 5 Typ pojištění PO – pojistná nebezpečí – pojistná událost

1. Typ pojištění PO zahrnuje tato pojistná nebezpečí:
 - a) neohlášené přerušení dodávky elektrického proudu z veřejné distribuční sítě, potvrzené dodavatelem elektrické energie,
 - b) zasažení zvířete elektrickým proudem,
 - c) akutní otrava zvířete exogenními jedovatými látkami, přijatými do organismu z vnějšího prostředí a prokázanými vyšetřením ve státním veterinárním ústavu; za otravu se nepovažují kumulace toxických látek v těle zvířete, autointoxikace organismu a chronické otravy.
2. Pojistnou událostí z typu pojištění PO se rozumí uhynutí, utrácení nebo nutná porážka pojištěného zvířete z důvodu působení pojistného nebezpečí uvedeného v bodu 1 tohoto článku.

Článek 6 Typ pojištění Z – pojistná nebezpečí – pojistná událost

1. Typ pojištění Z zahrnuje tato pojistná nebezpečí: požár, výbuch, úder blesku, záplava, povodeň, vichřice, krupobití, sesouvání půdy, zřícení skal nebo zemín, sesouvání nebo zřícení lavin, pád stromů, stožárů nebo jiných předmětů a zemětřesení (dále jen „živelní událost“). Uvedená pojistná nebezpečí jsou definována v článku 16 bod 2 až 12 všeobecných pojistných podmínek.
2. Pojistnou událostí z typu pojištění Z se rozumí:
 - a) uhynutí, utrácení nebo nutná porážka pojištěného zvířete z důvodu působení pojistného nebezpečí uvedeného v bodu 1 tohoto článku nebo v přímé souvislosti s ním,
 - b) odcizení nebo ztráta pojištěného zvířete v přímé souvislosti s živelní událostí.

Článek 7 Typ pojištění P – pojistné nebezpečí – pojistná událost

1. Typ pojištění P zahrnuje pojistné nebezpečí přehřátí organismu drůbeže nebo krůt.
2. Pojistnou událostí z typu pojištění P se rozumí uhynutí pojištěného zvířete z důvodu působení pojistného nebezpečí přehřátí organismu drůbeže nebo krůt ve dnech, kdy maximální teplota vzduchu naměřená standardizovaným způsobem nejbližší meteorologickou stanicí Českého hydrometeorologického ústavu pro danou lokalitu dosáhla hodnoty minimálně 30°C.

Článek 8 Typ pojištění J – pojistná nebezpečí – pojistná událost

1. Typ pojištění J zahrnuje tato pojistná nebezpečí:
 - a) akutní neinfekční nemoc,
 - b) úraz,
 - c) porodní škoda.
2. Pojistnou událostí z typu pojištění J se rozumí uhynutí, utrácení nebo nutná porážka pojištěného zvířete z důvodu působení pojistného nebezpečí uvedeného v bodu 1 tohoto článku.

Článek 9 Speciální výluky z pojištění

Pojištění kteréhokoli typu se nevztahuje na škody:

- a) vzniklé porušením předpisů o veterinární péči,
- b) jejichž příčina vznikla před počátkem pojištění,
- c) nastalé v souvislosti nebo jako následek nesprávného veterinárního úkonu,
- d) vzniklé jako běžné provozní ztráty.

Článek 10 Pojistná hodnota, pojistná částka

Pojistnou hodnotou se rozumí obvyklá cena zdravých zvířat téhož druhu, kategorie a kvality. Pojistnou částku stanovuje pro každou pojištěnou položku v pojistné smlouvě pojištník tak, aby odpovídala pojistné hodnotě.

Článek 11 Plnění pojišťovny

1. Vzniklo-li pojištěnému právo na plnění, vychází pojišťovna při výpočtu plnění z částky odpovídající ceně pojištěného zvířete určené ke dni pojistné události, nejvýše však z pojistné částky uvedené v pojistné smlouvě pro zvířete dané kategorie. Cenou zvířete se rozumí cena zdravého zvířete téhož druhu a kategorie srovnatelné kvality, věku a hmotnosti. Vychází se z ceny zvířete ke dni pojistné události, kterou stanovuje pojišťovna dle metodiky, již je povinna stanovit na požádání předložit.
2. Částka určená podle bodu 1 tohoto článku se snižuje o hodnotu zužitkovatelných částí těla zvířete postiženého pojistnou událostí.
3. V případě pojistné události z typu pojištění J se částka určená podle bodu 1 tohoto článku snižuje o hodnotu zužitkovatelných částí těla zvířete postiženého pojistnou událostí, nejméně však o 20 %.
4. Neoznámi-li-li pojištěný zvýšení počtu chovaných zvířat ve smyslu článku 14 bod 2 těchto doplňkových pojistných podmínek, má pojišťovna právo plnit v poměru počtu zvířat dané kategorie uvedených v pojistné smlouvě a počtu zvířat dané kategorie skutečně chovaných v den pojistné události.
5. Pojišťovna má právo snížit plnění, nejvýše však o 60 %, jestliže
 - pojištěný porušil povinnosti uložené mu předpisy o veterinární péči, všeobecnými pojistnými podmínkami nebo těmito doplňkovými pojistnými podmínkami,
 - došlo v době trvání pojištění k opakovaným škodám na pojištěných zvířatech způsobeným stejným pojistným nebezpečím.
6. Výše plnění pojišťovny z jedné pojistné smlouvy pojištěný zvířet ze všech pojistných událostí na zvířatech daného druhu vzniklých v jednom kalendářním roce nesmí převýšit úhrn pojistných částek za zvířata tohoto druhu pojištěná touto smlouvou.

Článek 12 Zachraňovací náklady

Pojišťovna nahradí účelné vynaložené zachraňovací náklady ve smyslu článku 9 všeobecných pojistných podmínek do výše 0,1 % z pojistné částky bezprostředně ohrožených pojištěných zvířat. Zachraňovací náklady nejsou náklady spojené s veterinární péčí, ustájením, dopravou, výživou a ošetřováním pojištěných zvířat.

Článek 13 Spoluúčast

Na úhradu pojistného plnění z každé pojistné události stanovené dle článku 11 těchto doplňkových pojistných podmínek se pojištěný podílí částkou vyjadřující spoluúčast na pojistném plnění, a to procentem uvedeným pro příslušnou položku v pojistné smlouvě.

Článek 14 Povinnosti pojišťníka, pojištěného

- Pojišťník, pojištěný je povinen uvést do pojistné smlouvy:
 - všechny chované kategorie zvířat náležející k druhu zvířat, pro něž se pojištění sjednává,
 - počet zvířat ve smyslu článku 15 bod 1 těchto doplňkových pojistných podmínek.
- Pojištěný je povinen písemně oznámit pojišťovně nejpozději do 3 dnů zvýšení počtu chovaných zvířat u pojištěné kategorie o více než 5 % oproti stavu uvedenému v pojistné smlouvě.
- Dále je pojištěný povinen:
 - oznámit pojišťovně nejpozději do 3 dnů vznik události způsobené pojištěným nebezpečím, jedná-li se o nákazu nebo infekční nemoc, oznámit též podezření z nich,
 - v případě vzniku nákazy nebo infekční nemoci nebo i podezření z nich zajistit průkaz onemocnění a minimálně po dvou měsících trvání onemocnění opakovaně vyšetření zvířat z postižené kategorie a chovu v SVÚ,
 - dodržovat předpisy o veterinární péči, zejména zásady protinákazové ochrany chovů, zabezpečit vakcinaci pojištěných zvířat v případech, kdy je doporučena, a zajistit odborné ošetření a léčbu zvířat podle pokynů orgánu veterinární správy nebo oprávněného veterinárního lékaře,
 - v případě uhynutí nebo utracení pojištěného zvířete v důsledku pojistné události z typu pojištění PO, Z, P nebo J předložit pojišťovně výsledek pitvy provedené autorizovaným pracovištěm,
 - udržovat zařízení automatizovaných systémů signalizace, elektrické instalace, větrání a ostatních technologických zařízení tak, aby odpovídala platným technickým normám, přičemž revize těchto zařízení nesmí být starší dvaceti čtyř měsíců a, pokud má sjednaný typ pojištění P, udržovat takto i funkční náhradní zdroj elektrické energie.
- Pro uplatnění práva na plnění v případě uhynutí, utracení nebo nutné porážky pojištěného zvířete v důsledku působení pojištěného nebezpečí je pojištěný povinen předložit pojišťovně:
 - osvědčení o příčině této události, vystavené na základě výsledků dostupných vyšetřovacích metod:
 - v případě nákazy orgánem veterinární správy nebo státním veterinárním lékařem,
 - v ostatních případech oprávněným veterinárním lékařem,
 - rozhodnutí orgánu veterinární správy o potvrzení nákazy a stanoveném způsobu jejího zdolávání při vyhlášení mimořádných veterinárních opatření,
 - potvrzení asanačního podniku o převzetí těl zvířat, která v důsledku pojistné události uhynula nebo byla utracena,
 - osvědčení oprávněného veterinárního lékaře o odborném ošetření, léčbě nebo vakcinaci pojištěných

zvířat, jichž se plnění týká, měla-li být podle předpisů o veterinární péči takto ošetřena,
e) další doklady vyžádané pojišťovnou pro likvidaci pojistné události.

Článek 15 Pojistné

- Podkladem pro výpočet pojistného za pojistnou dobu je celkový počet zvířat příslušné kategorie, stanovený jako součin nejvyššího denního počtu zvířat v době trvání pojištění v daném kalendářním roce a koeficientu obratu, uvedených v pojistné smlouvě, a dohodnutá pojistná částka za jedno zvíře této kategorie uvedená v pojistné smlouvě.
- Sazba pojistného v zaokrouhlení v Kč za kus zvířete pojištěné kategorie a pojistné za tuto kategorii zvířat jsou uvedeny u příslušné položky v pojistné smlouvě.

Článek 16 Výkladová ustanovení

- Chov zvířat jsou všechna zvířata téhož druhu, která pojištěný chová.
- Kategorie zvířat jsou zvířata téhož druhu chovaná zpravidla stejnou technologií nebo pro stejný účel v rámci věkových, případně hmotnostních rozmezí.
- Drůbeží se pro účely tohoto pojištění rozumí kur domácí, kachny a husy.
- Předpisy o veterinární péči jsou zákon o veterinární péči (veterinární zákon) a předpisy na něj navazující v platném znění.
- Orgán veterinární správy je krajská veterinární správa, popřípadě jiný orgán státní správy ve věcech veterinární péče, oprávněný nařídít mimořádná veterinární opatření podle zákona o veterinární péči.
- Mimořádná veterinární opatření jsou opatření nařízená orgánem veterinární správy podle zákona o veterinární péči při výskytu nákazy, směřující k jejímu zdolání a ochraně před jejím šířením. Zahrnují např. utracení nebo nutnou porážku určených zvířat z ohniska nákazy a v případě BSE i utracení všech rizikových zvířat z kohorty určené orgánem veterinární správy.
- Nutná porážka zvířete z důvodu nákazy je porážení zvířete nemocného některou z nálezů vyjmenovaných v článku 3 bod 1 těchto doplňkových pojistných podmínek, v případě vyhlášení mimořádných veterinárních opatření i porážení zvířete podezřelého z nákazy nebo i z nakažení touto nákazou, o kterém tak rozhodl orgán veterinární správy.
- Utracení zvířete z důvodu nákazy je usmrcení zvířete nemocného některou z nálezů vyjmenovaných v článku 3

bod 1 těchto doplňkových pojistných podmínek, v případě vyhlášení mimořádných veterinárních opatření i utracení zvířete podezřelého z nákazy nebo z nakažení touto nákazou, o kterém tak rozhodl orgán veterinární správy.

- Nutná porážka zvířete z důvodu infekční nemoci je porážení zvířete se specifickými klinickými příznaky onemocnění a s infaustní prognózou jeho vyléčení.
- Utracení zvířete z důvodu infekční nemoci je usmrcení zvířete se specifickými klinickými příznaky onemocnění a s infaustní prognózou jeho vyléčení, provedené tehdy, jestliže podle předpisů o veterinární péči musí být celé tělo zvířete i v případě jeho porážení posouzeno jako nepoživatelné.
- Nutná porážka zvířete z důvodu akutní neinfekční nemoci, úrazu nebo porodu je porážení nemocného nebo poraněného zvířete v nebezpečí z prodlení, kterým se rozumí přímé ohrožení jeho života.
- Utracení zvířete z důvodu akutní neinfekční nemoci, úrazu nebo porodní škody je usmrcení nemocného nebo poraněného zvířete v nebezpečí z prodlení, kterým se rozumí přímé ohrožení jeho života, provedené podle předpisů o veterinární péči.
- Akutní neinfekční nemocí se rozumí získaná choroba, která nemá přenosný charakter, projevuje se rychlým průběhem a přímo ohrožuje život pojištěného zvířete; za nemoc se nepovažují záněty tkání na končetinách ani záněty mléčné žlázy.
- Úrazem se rozumí náhlé poškození organismu pojištěného zvířete fyzikálními nebo chemickými vlivy, způsobující závažné poruchy životně důležitých orgánů a jejich funkcí.
- Porodní škodou se rozumí akutní porucha zdravotního stavu pojištěného zvířete vzniklá v souvislosti s porodem, k níž došlo v době fyziologického termínu porodu a vedoucí k přímému ohrožení jeho života nejdéle do 10 dnů po porodu; porodní škody jsou i těžká zranění související s porodem, nereponovatelné výhřezy dělohy a nevyléčitelné poporodní parézy.
- Běžné provozní ztráty jsou škody, které vznikají v chovech zvířat nenahodile v průběhu výrobního cyklu vlivem chovatelských a technologických faktorů. Odečítají se při likvidaci škod hromadného charakteru. Jejich výši stanovuje pojišťovna na podkladě prokazatelných výsledků v daném chovu v období nejméně jednoho roku před vznikem pojistné události; nejsou-li tyto údaje k dispozici, určují se běžné ztráty podle normativů stanovených pro účely tohoto pojištění.
- Přímou souvislostí s živelní událostí se rozumí děj časově navazující na působení pojistného nebezpečí vyjmenovaného v článku 6 bod 1 těchto doplňkových pojistných podmínek a postižené zvíře musí být tímto nebezpečím dotčeno.

Příloha č. 4: Agra – Všeobecné pojistné podmínky pro pojištění pro případ krupobití

VŠEOBECNÉ POJISTNÉ PODMÍNKY PRO POJIŠTĚNÍ PRO PŘÍPAD KRUPOBITÍ

(platné od 1. ledna 2007)

Článek 1

1. Österreichische Hagelversicherung - Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit (dále jen „pojistitel“) nahradí svým členům (dále jen „pojistník“) škodu na pojištěných plodinách způsobenou krupobitím. Za škody, které vzniknou v důsledku jiných živelních událostí, chorob, škůdců, nedostatečného obhospodařování, přezrálosti, opožděné sklizně nebo podobných událostí, pojistitel zásadně neposkytuje žádnou náhradu.

2. Mají-li být hrazeny škody vzniklé v důsledku působení jiných živelních událostí nebo škůdců na plodinách pojištěných proti krupobití, musí tak být stanoveno v „Doplňkových pojistných podmínkách“ nebo ujednáno zvlášť.

3. Pojištění může být uzavřeno (článek 2 až 20) buď

- pro jednotlivé druhy polních plodin („AGRAR Basis“)
- vinnou révu
- ovoce
- zeleninu

nebo jako paušální plošné pojištění pro určité druhy plodin („AGRAR Paušál“, článek 21 až 26).

Článek 2

1. U každého druhu plodiny musí být pojištěna celá produkce pojistníka, jinak budou veškeré plochy oseté plodinou patřící k příslušnému druhu považovány za pojištěné. Při nedodržení této povinnosti bude v případě pojistné události celková pojistná částka pro daný druh plodiny rozvržena na veškeré pojištěné i nepojištěné plochy, na kterých byl daný druh plodiny pěstován.

2. U obilovin musí být pojištěna veškerá pěstovaná produkce pšenice, ječmene, žita, ovsa, triticales, pšenice špaldy a jejich směsí. U obilovin, luštěnin a olejnin je pojištěn pouze plod. Sláma a makovice mohou být pojištěny zvlášť.

3. U kultur s několika sklizněmi do roka je s výhradou zvláštních ujednání pojištěn celý roční výnos.

4. U vinné révy platí pojištění pouze ve vztahu k plodům. Dřevěné části vinné révy, plodící dřevo a vinařská školka mohou být pojištěny zvlášť.

5. Pro každého pojistníka musí být pojištění polních plodin, vinné révy, ovoce nebo zeleniny upraveno vždy jednou jedinou smlouvou. Za určitých předpokladů, jako jsou například dohody s odběrateli nebo společenstvími výrobců, mohou být jednotlivé plodiny pojištěny samostatnou smlouvou.

6. U plodin, na jejichž částech se škody projevují rozdílně, lze sjednat rozvržení pojistné částky na jejich jednotlivé části.

7. Pojistník se podílí na úhradě vzniklé škody spoluúčastí, která odpovídá částce ve výši 8 % z pojistné částky pojištěného výtěžku předmětného pozemku nebo části pozemku; spoluúčast bude rozvržena na veškeré škody, které pojistník utrpěl v důsledku pojistných událostí v jednom pojistném období (článek 3, odstavec 3). Při rozdělení pojistné částky dle odstavce 6 bude spoluúčast vypočítána pouze z té části pojistné částky, která připadne na poškozené části.

8. Odchylně od odstavce 7 těchto pojistných podmínek mohou být pojištěny druhy plodin, u nichž je spoluúčast závislá na výši škody, nebo sníženo pojistné nebo odchylně dohodnut počátek pojištění.

Článek 3

Pojistná doba

1. Pojistné smlouvy pro případ krupobití se sjednávají na dobu neurčitou a mohou být vypovězeny oběma smluvními stranami ke konci každého kalendářního roku.

2. Výpověď musí být druhé smluvní straně doručena doporučenou poštou nejpozději 6 týdnů před koncem pojistného období. Výpověď pojistníka musí být podepsána buď vlastnoručně nebo zmocněncem, přičemž v případě zmocněnce musí být výpověď zároveň opatřena plnou mocí.

3. Pojistným obdobím je kalendářní rok.

4. Jestliže během doby trvání smlouvy nebudou pojištěné plodiny jeden nebo více kalendářních let pěstovány, je přípustné přerušování smlouvy. Veškeré výhody, jako předběžné krytí (článek 6, odstavec 4) a bonus na pojistném (článek 10, odstavec 1), zůstávají pojistníkovi zachovány.

Článek 4

Návrh, přijetí, počátek pojištění

1. Navrhovatelem pojištění je ten, kdo hodlá s pojistitelem uzavřít pojistnou smlouvu. Návrh je předkládán písemně na formuláři pojistitele (návrh). Formulář musí být vyplněn úplně a pravdivě.

2. Návrh platí za přijatý, jestliže nebyl během tří týdnů po doručení pojistiteli pojistitelem odmítnut.

3. Odpovědnost pojistitele počíná ve 12 hodin dne následujícího po dni, kdy byl návrh pojistiteli doručen.

Článek 5

Konec odpovědnosti pojistitele

1. Odpovědnost pojistitele končí:

- a) u veškerých obilovin, luštěnin, olejnin a sazenic řepy jejich sklizením z pole, na kterém vyrůstaly, nejpozději však uplynutím desátého dne po jejich oddělení od země;
- b) u vinné révy utržením plodu;
- c) u tabáku sběrem listů;
- d) u cibule sklizením z pole;
- e) u ostatních plodin okamžikem jejich oddělení od půdy.

2. Jestliže odpovědnost pojistitele neskončí dříve dle odstavce 1, zaniká ke konci příslušného pojistného období (článek 3, odstavec 3).

3. U plodin, pro které existují „Doplňkové pojistné podmínky“ je doba trvání odpovědnosti upravena v těchto doplňkových podmínkách.

Článek 6

Oznámení o změně pro běžný rok

1. Pojistník musí pojistiteli pro každé pojistné období oznámit celkovou plochu pojišťovaných plodin. Pojistník je povinen pojistit všechny plodiny daného druhu dle článku 2, odstavec 1.

2. Pro oznámení změny je stanoven termín 15. května, u vinné révy a tabáku 15. června. Oznámení se provádí předložením soupisu pěstovaných plodin. Údaje o ploše musí být potvrzeny buď předložením seznamu evidence půdy, žádostí o finanční podporu z EU nebo žádostí o finanční podporu z národních zdrojů.

3. Jestliže nebude oznámení provedeno ve lhůtě dle odstavce 2, platí výše pojistného stanovená dle pojistných poměrů předchozího roku podle sazebníku platného pro aktuální rok. V takovém případě je pojistitel odpovědný pouze na základě a v rámci pojistných poměrů oznámených pro předchozí rok a cen, respektive hektarových výtěžků, platných pro poslední

výpočet pojistného; nejvýše však do výše pojistné částky platné pro předchozí rok.

4. Za škody, které nastanou před doručením oznámení na plodinách, které mají být pojištěny, poskytne pojistitel předběžné krytí, avšak pouze pro ty druhy plodin, které byly pojištěny v předchozím roce, a v rámci cen, respektive hektarových výtěžků, platných pro výpočet pojistného v předchozím roce; nejvýše však do výše pojistné částky platné pro předchozí rok.

Za škody na ozimých plodinách budou při zaorání v roce zasetí hrazeny náklady na výsadbu poškozených kultur.

5. Pro oznámení plodin které mají být pojištěny je nutné použít formuláře pojistitele. Formuláře musí být vyplněny úplně a pravdivě. Budou-li údaje v podstatných bodech nesprávné nebo neúplné, bude postupováno tak, jako by oznámení nebylo předloženo ve lhůtách dle odstavce 2 (odstavec 3).

6. Při porušení oznamovací povinnosti pojistníkem dle odstavců 3 a 5 má pojistitel právo odstoupit od této smlouvy, jakmile se o porušení této povinnosti dozvěděl.

Článek 7 Připojištění

1. Bude-li pojištěná plodina poškozena krupobitím na daném pozemku nebo jeho části se svolením pojistitele (článek 15, odstavec 3.) sklizena a u druhé výsadby lze předpokládat další výnos, bude při výpočtu plnění odečten dvojnásobek spoluúčasti z pojištěného výtěžku příslušného pozemku respektive příslušné části pozemku. Druhá výsadba je pojištěna pouze v případě, že pro ni bylo sjednáno samostatné pojištění.

2. Při další výsadbě jednoho druhu plodin budou v případě časných škod hrazeny náklady na výsadbu. Další výsadba bude uhrazena dle hodnot, které byly sjednány pro dané pojistné období. Výše plnění za náklady na další výsadbu bude pojistitelem každoročně oznamována v „tabulce hektarových výtěžků“.

Článek 8 Pojistná částka

1. Pojistník je povinen v návrhu (článek 4, odstavec 1) a v ohlášení změn (článek 6, odstavec 1) uvést pojistnou částku pro každý pozemek nebo každou část pozemku. Pojistnou částkou je součin plochy a hektarového výtěžku oznámeného pojistníkem za plošnou jednotku plodin, které mají být pojištěny.

Pojistitel je oprávněn u jednotlivých plodin stanovit minimální výtěžek pro plošnou jednotku a výtěžky plodin nedosahující minimální hodnoty na tuto hodnotu zvýšit. Pojistné se pak vypočte z upravené pojistné částky.

2. Jestliže pojistná částka nedosahuje výše pojistné částky z předcházejícího roku a jestliže pojistník okamžitě nedoloží, že tato odchylka je odůvodněna skutečně danými hodnotami, přísluší pojistiteli po dobu trvání smlouvy pojistné stanovené na základě pojistné částky předchozího roku.

3. Pojistník může požádat o snížení pojistné částky, jestliže po podání návrhu či ohlášení změny zjistí, že očekávaná hodnota sklizně zdaleka nedosáhne výše navrhované pojistné částky.

Takovýto požadavek je přípustný pouze pro:

- a) obiloviny a všechny další polní plodiny jako například okopaniny, luštěniny, olejninu a zeleninu do 31. května;
- b) pro vinnou révu a pro tabák do 30. června.

Z rozdílu pojistného bude polovina vrácena. Snížení pojistné částky je účinné zpětně k počátku pojistného období.

4. Návrh na zvýšení pojistné částky, který byl podán pojistiteli po písemném oznámení plodin, které mají být pojištěny, je považován za přijatý, jestliže nebude do třech týdnů po jeho doručení pojistiteli pojistitelem zamítnut; zvýšení pojistné částky se stává účinným ve 12 hodin toho dne, který následuje po dni doručení oznámení pojistiteli. Článek 4 odstavec 3 platí odpovídajícím způsobem. Návrh podaný po vzniku pojistné

události ovšem nezakládá žádný zvýšený nárok z této pojistné události. Pojistné ze zvýšené pojistné částky je splatné po obdržení dodatku k pojistce resp. výzvy k zaplacení pojistného.

Článek 9 Přepojištění a podpojištění

Pojištění by nemělo vést k obohacení pojistníka. I v případě, že pojistná částka převyšuje pojistnou hodnotu, nemusí pojistitel nahradit více než zjištěnou škodu (přepojištění). Je-li pojistná částka pozemku postiženého škodou nebo části pozemku postiženého škodou nižší než pojistná hodnota vysazených pojištěných plodin, je pojistitel povinen poskytnout plnění pouze za tu část škody, která odpovídá poměru této částky k pojistné hodnotě (podpojištění).

Článek 10 Pojistné

1. Pojistné se stanovuje jako součin pojistné částky a pro dané pojistné období platné tarifní sazby.

Výše tarifní sazby se řídí citlivostí dané plodiny na krupobití a stupněm místního nebezpečí. V letech, ve kterých nebude vyplaceno žádné plnění za škodu krupobitím, má pojistník nárok na část ročního pojistného jako bezeškodní bonus. Bezeškodní bonus činí v 1. roce beze škod 10 %, v 2. roce beze škod 20 % a od 3. roku prostého škod 30 % předmětného ročního pojistného.

Tento bezeškodní bonus bude odečten při stanovení daného ročního pojistného.

2. Pokud pojistitel vyplatí plnění, celý nárok na bezeškodní bonus zaniká. Bezeškodní bonus bude v následujícím roce znovu poskytnut a vyvíjí se způsobem popsáním v odstavci 1.

3. Škodní průběh smlouvy se vypočítá z poměru vyplaceného pojistného plnění a zaplaceného pojistného dle článku 10, odstavce 1. Dojde-li k vypovězení smlouvy, nárok na bezeškodní bonus propadá. Pro opětovné pojištění platí článek 10, odstavec 1 a 2.

4. Při změně vlastnictví má nástupce nárok na stejný bonus jako předchůdce.

5. Součástí pojistného jsou i stávající nebo teprve během doby trvání smlouvy zavedené poplatky nebo odvody všeho druhu, placené na základě pojistné smlouvy nebo pojistného.

6. Jestliže bezeškodní bonus dle odstavce 2 v důsledku pojistného plnění propadne, nejedná se o důvod odmítnutí dle článku 12, odstavce 1.

7. Zasahuje-li vegetační období některého druhu plodin do dvou pojistných období, vztahuje se pojistné na rok sklizně.

Článek 11 Splatnost pojistného

Pojistné je splatné nejpozději 2 týdny po obdržení pojistiky respektive výzvy k úhradě pojistného.

Při nedodržení lhůt k úhradě uvedených v tomto bodě, je pojistitel oprávněn účtovat úroky z prodlení. Pro důsledky včas nezaplaceného pojistného platí ustanovení § 20 zákona č. 37/2004Sb., o pojistné smlouvě.

Článek 12 Změna tarifní sazby

1. Pojistitel je oprávněn zvýšit tarifní sazbu nad hodnotu tarifní sazby platné v bezprostředně předcházejícím roce, a to:

a) Při změně všeobecně závazných právních předpisů, podle kterých se řídí náhrada škody, nebo které mají vliv na stanovení výše pojistného plnění;

b) Je-li výše pojistného nedostačující k zajištění trvalé splnitelnosti závazků pojistitele dle zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě.

Pojistitel je povinen nově stanovenou tarifní sazbu sdělit pojistníkovi nejpozději ve lhůtě dvou měsíců před splatností pojistného za pojistné období, ve kterém se má tarifní sazba změnit. Pokud pojistník se změnou nesouhlasí, musí svůj nesouhlas uplatnit do jednoho měsíce ode dne, kdy se

o navrhované změně dozvěděl. Odmítnutí je účinné od začátku nadcházejícího pojistného období.

2. Právo na odmítnutí změny tarifní sazby nevzniká při zvýšení poplatků a odvodů dle článku 10, odstavce 5.

Článek 13 Změna vlastnictví

1. Při změně vlastníka pojištěných plodin vstupuje namísto původního vlastníka do dosavadních práv a povinností pojistníka které vyplývají z pojistného vztahu nabyvatel.

2. K úhradě pojistného za pojistné období, do kterého spadá změna vlastnictví, jsou původní vlastník a nabyvatel zavázáni společně a nerozdílně.

3. Účinky změny vlastníka vůči pojistiteli nastávají teprve tehdy, když se pojistitel o této změně dozví.

4. O změně vlastníka musí být pojistitel původním vlastníkem nebo nabyvatelem neprodleně písemně informován. Skutečnost, že došlo ke změně, musí být na požádání pojistitele věrohodně prokázána. Neoznámí-li ani původní vlastník ani nabyvatel neprodleně danou skutečnost, je pojistitel zproštěn od povinnosti plnit za veškeré škody, které nastanou po skončení pojistného období, ve kterém mělo být oznámení doručeno. Tyto právní následky nenastanou, pokud se pojistitel dozvěděl o změně vlastnictví včas, aby mohl podat výpověď ke konci pojistného období.

5. V případech dle odstavce 1 může pojistitel vypovědět nabyvateli pojistný vztah ke konci toho pojistného období, ve kterém se o změně vlastnictví dozvěděl.

6. Nabyvatel je oprávněn pojistný vztah vypovědět. Výpověď může být podána s okamžitou účinností nebo ke konci aktuálního pojistného období. Právo podat výpověď zaniká, jestliže nebude uplatněno během jednoho měsíce po nabytí pojištěných plodin. Nevěděl-li nabyvatel o pojištění, je právo na podání výpovědi zachováno po dobu jednoho měsíce ode dne, kdy se nabyvatel o pojištění dozvěděl.

7. Bude-li pojistný vztah na základě ustanovení odstavců 5 nebo 6 vypovězen, musí původní vlastník pojistiteli uhradit pojistné až do doby zrušení pojistného vztahu; nabyvatel v tomto případě dle odstavce 2 za úhradu pojistného neručí.

8. V případě povinné dražby orné půdy na které se nacházejí pojištěné plodiny použijí se přiměřeným způsobem ustanovení odstavců 1 až 7.

9. Získá-li někdo na základě užívacího práva, nájemní smlouvy nebo jiného podobného vztahu oprávnění odebírat z pojištěné orné půdy výpěstky, použijí se přiměřeným způsobem ustanovení předchozích odstavců.

10. Bude-li na majetek pojistníka prohlášen konkurs nebo vyrovnání nebo bude-li nařízena nucená správa pojištěných ploch, může pojistitel při zachování jednoměsíční výpovědní lhůty pojistný vztah vypovědět. Pro výpověď smlouvy pojistníkem platí článek 3.

11. V případě smrti pojistníka přecházejí veškerá práva a povinnosti z pojistné smlouvy na dědice. Pro výpověď smlouvy platí článek 3.

Článek 14 Pojištění cizího pojistného rizika

U pojištění cizího pojistného rizika může pojistitel podmínit poskytnutí plnění pojistníkovi souhlasem pojištěného. Jinak platí ustanovení §§ 10 a 11 zákona č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě.

Článek 15 Povinnosti pojistníka při pojistné události

1. Pojistník je povinen okamžitě, nejpozději do čtyř dnů, písemně oznámit pojistiteli škodnou událost, za kterou požaduje plnění. Nedodrží-li tuto lhůtu, může pojistitel dle ustanovení odstavce 7 pojistné plnění snížit. Oznámení musí obsahovat

následující údaje: den a hodinu krupobití, jakož i výčet druhů plodin, které byly krupobitím postiženy.

2. Škody způsobené krupobitím, které bude sám pojistník považovat za nepatrné a za něž tedy nebude požadovat odškodnění, mohou být zohledněny při případných pozdějších škodách vzniklých v důsledku krupobití jakožto celková škoda, jestliže byly včas oznámeny s poznámkou „zjištění rozsahu škody není požadováno“.

3. Do doby zjištění rozsahu škody smí pojistník na plodinách poškozených krupobitím provádět bez souhlasu pojistitele pouze takové úpravy, které nemohou být dle zásad řádného hospodaření odloženy. Pojistitel může podle ustanovení odstavce 7 pojistné plnění snížit, jestliže pozemek postižený krupobitím byl před zjištěním rozsahu škody bez souhlasu pojistitele sklizen nebo zorán.

4. Pojistník je povinen zástupcům pojistitele pravdivě sdělit veškeré informace související se škodnou událostí, poskytnout jim veškeré podklady potřebné pro šetření škody, zejména seznam z evidence půdy, žádost o finanční podporu EU nebo žádost o finanční podporu z národních zdrojů jakož i ortofotografii a umožnit kontrolu polí, která byla nahlášena jako poškozená. V opačném případě může pojistitel dle ustanovení odstavce 7 pojistné plnění snížit.

5. Pojistník je povinen dle možnosti učinit veškerá opatření k minimalizaci škody a taková opatření, která se budou dle okolností jevit jako vhodná pro záchranu a další vývoj poškozených plodin. Jestliže pojistník tuto povinnost poruší, platí odstavec 7 třetí pododstavec.

6. Jestliže zralost poškozených plodin dosáhla takového stupně, že nelze vyčkávat se sklizní, je pojistník povinen odeslat oznámení o škodě nejpozději 24 hodin po krupobití a poté smí začít se sklizní. Ve všech rozích a uprostřed pozemku musí nicméně ponechat nesklizené plochy s poškozenou plodinou, podle kterých bude možné objektivně zjistit rozsah škody, v opačném případě je pojistitel oprávněn dle ustanovení odstavce 7 plnění snížit.

7. Jestliže pojistník poruší některou z povinností stanovených v odstavcích 1, 3, 4 a 6 a porušení takové povinnosti má podstatný vliv na zjištění nebo určení výše pojistného plnění, může pojistitel pojistné plnění snížit úměrně tomu, jaký vliv mělo toto porušení na rozsah jeho povinnosti plnit.

Jestliže pojistník při uplatňování nároku na pojistné plnění vědomě poskytl nepravdivé údaje ohledně rozsahu škody nebo zamlčel podstatné údaje potřebné ke stanovení výše pojistného plnění, je pojistitel zproštěn povinnosti poskytnout plnění.

Jestliže pojistník poruší povinnost minimalizovat škodu dle odstavce 5, může pojistitel pojistné plnění snížit úměrně tomu, jaký vliv mělo takové porušení na rozsah jeho povinnosti plnit.

Článek 16 Šetření rozsahu škody

1. Šetření škody bude provedeno jedním nebo více zástupci pojistitele, pokud není v odstavcích 3 a 12 určeno jinak, na náklady pojistitele, a to s výhradou přezkoumání a schválení pojistníkem. Pojistník se může na šetření škody účastnit osobně nebo se nechat zastoupit zmocněncem. Jestliže se pojistník nedostaví k šetření škody a nenechá se zastoupit, může být šetření škody provedeno i v jeho nepřítomnosti. Musí mu však být předložen protokol o šetření rozsahu škody ke schválení.

2. Jestliže budou během jednoho pojistného období (článek 3, odstavec 3) plodiny opakovaně poškozeny krupobitím nebo jinými pojištěnými živelními událostmi, bude provedeno šetření celkové škody bez ohledu na již provedená šetření původních škod. Jestliže však po některé škodné události došlo ke zvýšení pojistné částky, provede se šetření případných pozdějších škod zvlášť.

3. Bude-li oznámení o škodě podáno opožděně, avšak toto zpoždění nemá za následek pozbytí nároku dle článku 15, odstavce 7, prvního pododstavce, je náklady na šetření škody povinen nést pojistník, pokud v daném místě již šetření bylo souhrnně provedeno a pokud je nutno provést zvláštní šetření škody pro pojistníka. Rovněž náklady na šetření vzniklé v důsledku poskytnutí nesprávných údajů ze strany pojistníka jdou k tíži pojistníka.

Náklady na šetření jdou rovněž k tíži pojistníka, jestliže byla dle článku 15, odstavce 1, věty druhé; odstavce 3, věty druhé; odstavce 4, věty druhé; odstavce 6, věty druhé a odstavce 7 snížena povinnost pojistitele plnit.

4. Čas a metodu šetření rozsahu škody určí pojistitel s ohledem na stav poškozených plodin.

5. Zjištění rozsahu škody platí ze strany pojistitele za schválené, jestliže nebude ve lhůtě 20 dnů požadovat nové šetření škody ve smyslu odstavce 1.

6. Jestliže pojistník nesouhlasí s výsledky šetření škody, ke kterým dospěli zástupci pojistitele, musí neprodleně požádat o nové šetření škody na místě určení. Tento požadavek platí za vznesený pouze tehdy, jestliže pojistník podepíše v protokolu o pojistné události příslušnou doložku. Jestliže tak pojistník neučiní, platí, že s výsledkem šetření škody souhlasí. Nové šetření škody bude provedeno jinými zástupci pojistitele než šetření předchozí.

7. Jestliže pojistník nesouhlasí s výsledkem nového šetření škody, které bylo provedeno na žádost pojistitele (odstavec 5) nebo na jeho vlastní žádost (odstavec 6), je povinen během tří dnů podat u pojistitele písemný návrh na rekurní šetření škody; nepodání návrhu na rekurní šetření škody v dané třídenní lhůtě se považuje za dodatečný souhlas s výsledky nového šetření škody.

8. Podpis pojistníka nebo jeho zmocněnce na protokolu o pojistné události se považuje za souhlas s výsledky šetření škody s výjimkou případu dle odstavce 6.

9. Návrh na rekurní šetření škody podaný více pojistníky kolektivní formou je nepřipustný.

10. Rekurní šetření škody vztahující se na veškeré pozemky, které pojistník označil za poškozené, bude provedeno pod vedením zástupce pojistitele dvěma znalci; po jednom jmenuje každá strana ze seznamu znalců. Tento seznam se nachází u pojistitele. Pojistník musí přímo v návrhu na rekurní šetření škody jmenovitě uvést jím zvoleného znalce a pro případ, že je tento zaneprázdněn, náhradníka.

11. Rekurní znalci jsou povinni zaprotokolovat šetření škody na formuláři užívaném pojistitelem.

Jestliže se výsledky šetření obou rekurních znalců shodují, je zjištění škody pro obě strany závazné. Jestliže se výsledky šetření neshodují, musí se provést zajištění důkazů podle § 78 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Výsledek zajištění důkazů platí pro pojistníka a pojistitele jako závazný i pro případ, že nedojde k právnímu sporu.

12. Náklady rekurního šetření škody dle odstavce 7 zaplatí z poloviny pojistník a z druhé poloviny pojistitel.

Článek 17

Splatnost plnění

1. Plnění je splatné po sklizení veškerých druhů plodin, které byly poškozeny, nejpozději po skončení šetření ke zjištění rozsahu škody a s tím související správně-technické likvidace.

2. Pohledávky pojistitele budou započteny při vyplacení plnění. Postoupení plnění třetí osobě je přípustné pouze se souhlasem pojistitele.

3. Pojistitel je zproštěn povinností plnit, jestliže nárok na pojistné plnění nebude uplatněn u soudu ve lhůtě 3 let. Lhůta začíná běžet za jeden rok po vzniku pojistné události.

Článek 18

Příslušnost soudu, doručování

1. Pro veškeré spory z pojistného vztahu je dána místní příslušnost českého okresního soudu podle místa bydliště příp. místa podnikání pojistníka.

2. Jestliže pojistník změnil své bydliště nebo místo podnikání, avšak tuto změnu neoznámil pojistiteli, postačí pro splnění oznamovací povinnosti pojistitele vůči pojistníkovi odeslání dopisu na pojistníkovu poslední adresu, která je pojistiteli známa. Oznámení je účinné v okamžiku, kdy by pojistníkovi bylo doručeno při běžné přepravě v případě, že by nedošlo k uvedené změně bydliště či místa podnikání.

Článek 19

Ostatní ujednání

1. Veškerá oznámení a vyjádření která má pojistitel, pojistník nebo třetí osoba učinit ze zákona nebo na základě této smlouvy musí mít písemnou formu.

2. Písemná vyjádření mohou být učiněna jakoukoliv čitelnou formou, tedy rovněž

- telefaxem nebo
- prostřednictvím elektronické pošty.

Jestliže nebude došlé vyjádření opatřeno vlastnoručním podpisem, náležitým podpisem za společnost nebo zabezpečeným elektronickým podpisem, může pojistník resp. pojistitel požadovat předložení vyjádření s originálním podpisem.

Lhůta pro doručení vyjádření zůstane zachována, jestliže požadavku na předložení vyjádření v požadované formě bude vyhověno v přiměřené lhůtě.

3. Veškerá ujednání, která se odchyľují od těchto pojistných podmínek nebo jiných zvláštních ujednání, jsou platná pouze tehdy, jestliže se tak pojistitel písemně vyjádřil.

4. Projevy vůle pojistníka, zejména výpovědi učiněné vůči zástupcům pojistitele, jsou účinné až doručením do sídla pojistitele.

Článek 20

Předběžné krytí

U nových návrhů nabízí pojistitel okamžitou ochranu do výše pojistné částky v rámci platných pojistných podmínek (předběžné krytí). Okamžitá ochrana začíná doručením návrhu pojistiteli a zaniká obdržením pojistky respektive jiného písemného vyjádření pojistitele nebo pojistníka. Jestliže k uzavření smlouvy nedojde z důvodu odstoupení pojistníka nebo odmítnutí návrhu pojistitelem, náleží pojistiteli za dobu předběžného krytí pojistné odpovídající délce dané doby.

„AGRAR Paušál“

Článek 21

Jestliže není dále stanoveno jinak, platí pro pojištění typu „AGRAR Paušál“ ustanovení „AGRAR Basis“.

Článek 22

Rozsah pojištění

1. Pojištění typu „AGRAR Paušál“ se vztahuje na pojistitelné plochy s následujícími druhy plodin, které jsou zahrnuty do těchto skupin:

- obiloviny (pšenice, ječmen, oves, žito, pšenice špalda, tritice a jejich směsi)
- kukuřice (kukuřice na zrno a na siláž)
- okopaniny (brambory, cukrová a krmná řepa, křen)
- vinná réva
- tykev olejná
- olejné, bílkovinné a energetické rostliny (soja, řepka olejka, slunečnice, bob koňský, hrách setý, lupina, len olejný a len přadný)
- jiné alternativní rostliny (proso, světlíce barvířská - saflor, mák, kmín, hořčice, konopí, trávy na semeno, léčivé a kořeninové rostliny, amarant, merlík-quinoa).

Ostatní druhy plodin lze pojistit pouze na základě dohody. Taková dohoda je podmíněna souhlasem pojistitele před podáním návrhu.

Pojištěna musí být celá osevní plocha dané plodiny.

2. Škody na neuvedených plochách nebudou uhrazeny. Od chvíle, kdy se o nich pojistitel dozví, budou se na tyto plochy vztahovat ustanovení smlouvy a budou podléhat povinnosti platit pojistné.

3. Za škody nepřevyšující 8 % pojistné částky pro daný pozemek nebo jeho část nebude poskytnuto plnění.

Pojistník se podílí na úhradě veškerých škod, za které je pojistitel povinen poskytnout plnění, 4 % z pojistné částky pro daný pozemek nebo část pozemku (spoluúčast). Spoluúčast bude vypočtena z celkové škody, kterou pojistník utrpí v důsledku pojistných událostí během jednoho pojistného období.

Článek 23 Změny pro běžný rok

1. Pojistník je povinen pro každé pojistné období sdělit pojistiteli do 14 dnů po obdržení písemné výzvy celkovou plochu jím obhospodařované orné půdy a pěstovaných plodin. Změny nastalé během pojistného období musí být bezodkladně oznámeny.

2. Oznámení bude provedeno předložením pravdivě vyplněného formuláře pojistitele. Údaje o plochách musí být potvrzeny předložením seznamu z evidence půdy, žádosti o finanční podporu z EU nebo žádosti o finanční podporu z národních zdrojů. Jestliže jsou údaje v podstatných bodech nesprávné nebo neúplné, bude postupováno tak, jako by oznámení nebylo předloženo ve lhůtě dle bodu 1. Jestliže dojde ze strany pojistníka k porušení oznamovací povinnosti, může pojistitel využít svého práva na odstoupení od smlouvy podle článku 6, odstavce 6. Ohledně neuvedených ploch platí článek 22, odstavec 2.

3. Jestliže nebudou pojistiteli ve lhůtě dle odstavce 1 oznámeny žádné změny, bude pojistné placeno podle článku 25 na základě pojistných poměrů předchozího roku a základních výtěžků platných pro aktuální rok.

4. Jestliže pojištěná plocha zdaleka nedosahuje výměry pojištěné plochy předchozího roku nebo plochy z prvního roku trvání smlouvy, a jestliže pojistník neprodleně nepředloží doklad o tom, že je tato odchylka odůvodněná, náleží pojistiteli po dobu trvání smlouvy pojistné stanovené na základě pojištěných ploch z předchozího roku respektive z prvního roku trvání smlouvy.

Článek 24 Pojistná částka

1. Pojistná částka pro každý pozemek nebo každou část pozemku se určuje jako součin plochy a hektarového výtěžku. Hektarové výtěžky (pojistné částky na hektar) budou pojistitelem každoročně oznamovány v „tabulce hektarových výtěžků“.

2. Pojistník může hodnoty v „tabulce hektarových výtěžků“ pro jednotlivé druhy plodin nebo pro celou pěstovanou produkci zvýšit. Z částek, které převyšují hodnotu uvedenou v „tabulce hektarových výtěžků“, musí být zaplacen pojistné podle článku 10 pro jednotlivý druh plodiny.

3. Pojistník může písemně požádat o snížení celkových hodnot obsažených v „tabulce hektarových výtěžků“ o 20 %. Toto snížení má za následek snížení pojistného o 20 %.

4. O zvýšení respektive snížení pojištěného výtěžku musí pojistník požádat ihned při uzavření smlouvy, v dalších letech pak písemně spolu s oznámením plodin, které mají být pojištěny (článek 6, odstavec 2). Zvýšení či snížení platí do té doby, než bude odvoláno. Odvolání je účinné pro běžné pojistné období pouze tehdy, jestliže k němu dojde během lhůty podle článku 23, odstavec 1 těchto pojistných podmínek.

5. Jestliže se v důsledku poškození plodin z jiných příčin než je krupobití očekává menší výnos, může pojistitel provést přiměřené snížení zvolených hektarových výtěžků.

6. Jestliže bude pozemek nebo část pojištěného pozemku po krupobití se svolením pojistitele sklizen a druhá výsadba předpokládá další výnos některé z plodin pojistitelných podle „tabulky hektarových výtěžků“, musí pojistník u první škodné události nést spoluúčast ve výši 8 % z pojistné částky.

Článek 25 Pojistné

1. Pojistné se stanoví jako součin výměry orné půdy v hektarech a základní sazby pro dané pojistné období stanovené pro hektar orné půdy. Za vinice mohou být vybírány příplatky k pojistnému dle velikosti plochy vinic, odstupňované podle podílu plochy orné půdy pojištěné pojištěním „AGRAR Paušál“.

2. Za zvýšené hektarové výtěžky musí být zaplacen příplatek k pojistnému podle článku 24, odstavec 2. Pro pojistníka, s nímž bylo sjednáno snížení hektarových výtěžků podle článku 24, odstavec 3 se pojistné snižuje o 20 %.

Článek 26 Změna pojistných podmínek a pojistného

Pojistitel je oprávněn v daném roce zvýšit pojistné nebo příplatky stanovené pro danou obec/oblast nad částku pojistného platnou v bezprostředně předcházejícím roce, a to:

a) Při změně všeobecně závazných právních předpisů, podle kterých se řídí náhrada škody, nebo které mají vliv na stanovení výše pojistného plnění;

b) Je-li výše pojistného nedostačující k zajištění trvalé splnitelnosti závazků pojistitele dle zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě.

Pojistitel je povinen nově stanovené pojistné sdělit pojistníkovi nejpozději ve lhůtě dvou měsíců před splatností pojistného za pojistné období, ve kterém se má pojistné změnit. Pokud pojistník se změnou nesouhlasí, musí svůj nesouhlas uplatnit do jednoho měsíce ode dne, kdy se o navrhované změně dozvěděl. Odmítnutí je účinné od začátku nadcházejícího pojistného období.

Příloha č. 5: Agra - Doplnkové pojistné podmínky pro pojištění pro případ krupobití a dalších živelných rizik

**DOPLŇKOVÉ POJISTNÉ PODMÍNKY PRO POJIŠTĚNÍ
PRO PŘÍPAD KRUPOBITÍ A DALŠÍCH ŽIVELNÍCH RIZIK
„AGRAR UNIVERSÁL“
(platné od 1. ledna 2007)**

Článek 1

Rozsah pojistné ochrany

Österreichische Hagelversicherung - Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit (dále jen "pojistitel"), nahradí svým členům (dále jen "pojistník") škody na pojištěných plodinách způsobené krupobitím, mrazem, a porůstáním u stanovených druhů plodin. Pojistitel neposkytuje náhradu za škody, které vzniknou v důsledku nesprávného obhospodařování, nesprávně zvolených odrůd, nedodržení vhodného termínu sklizně či obdobných okolností.

1. Krupobití: Platí "Všeobecné pojistné podmínky pro pojištění pro případ krupobití, pokud není v těchto Doplnkových podmínkách pro pojištění pro případ krupobití a dalších živelních rizik" dále ujednáno jinak.

2. Mráz: Pojištění se vztahuje na škody způsobené na mladých rostlinách způsobené ochlazením venkovního prostředí pod teplotu 0°C, a to u všech plodin uvedených v "tabulce hektarových výtěžků" s výjimkou vinné révy. (Nevztahuje se na škody vzniklé snížením výnosu ani na přímé škody mrazem, které vznikly v období sklizně.)

3. Porůstání: Pojištění se vztahuje na škody na pšenici, žitu a pšenici špaldě, které vznikají porůstáním zrn na stojícím obilí.

Klíčící list a kořen musejí být viditelné pouhým okem. Za škody způsobené porůstáním u polehlého obilí (ležícího na zemi) pojistitel plnění neposkytuje.

Článek 2

Návrh na uzavření pojištění

Písemný návrh na uzavření pojištění je třeba pojistiteli doručit v případě rizika mrazu nejpozději do 30. listopadu na následující pojistné období, v případě rizika porůstání nejpozději do 31. března, a to na probíhající pojistné období.

Článek 3

Doba trvání pojištění

Doba platnosti pojištění je stanovena ve "Všeobecných pojistných podmínkách pro pojištění pro případ krupobití".

Článek 4

Začátek odpovědnosti pojistitele

Platí "Všeobecné pojistné podmínky pro pojištění pro případ krupobití".

Článek 5

Konec odpovědnosti pojistitele

Platí "Všeobecné pojistné podmínky pro pojištění pro případ krupobití".

Článek 6

Pojistná částka

Pojistná částka pro riziko krupobití odpovídá součinu hektarového výtěžku a plochy.

Článek 7

Plnění

Výši plnění stanoví pojistitel na příslušné pojistné období a oznamuje ji v tabulce „AGRAR Universál“. V případě mrazu, jsou předmětem plnění náklady na nové osetí. V

případě porůstání se ztráty na výnosech odškodňují podle příslušné tabulky.

Čas a metodu šetření škody určuje pojistitel.

1. Krupobití: Platí "Všeobecné pojistné podmínky pro pojištění pro případ krupobití".

2. Mráz: Plnění se poskytuje po řádném novém osetí provedeném nejpozději do 15. května aktuálního pojistného období. Maximálně bude poskytnuto plnění za škody vzniklé na 50 % pro případ mrazu pojištěných plodin.

3. Porůstání: Plnění se poskytuje v případě, že je na celém pozemku více než 10% zrn vyklíčeno na stojícím obilí. Maximálně bude poskytnuto plnění za škody vzniklé na 50 % pro případ porůstání pojištěných plodin.

Článek 8

Povinnosti pojistníka při pojistné události

1. Krupobití: Platí Všeobecné pojistné podmínky pro pojištění pro případ krupobití.

2. Mráz: Pojistník je povinen ihned písemně nahlásit pojistnou událost, nejpozději však do 4 dnů.

Obdělání půdy a nové osetí je možné uskutečnit až po písemném svolení pojistitele.

3. Porůstání: Pojistník je povinen ihned písemně nahlásit pojistnou událost, nejpozději však do 4 dnů. Až do zjištění rozsahu škody nesmí pojistník bez písemného svolení pojistitele začít se sklízet, jinak může pojistitel podle článku 15 odstavec 7 "Všeobecných pojistných podmínek pro pojištění pro případ krupobití" snížit plnění.

Článek 9

Pojistné

1. Pojistné se stanoví jako součin výměry orné půdy v hektarech a platné sazby na 1 hektar.

V létech, v nichž není pojistitelem poskytnuto plnění, má pojistník nárok na část pojistného ve formě bezeškodního bonusu. Tento bonus činí v prvním roce bezeškodného průběhu 10%, ve druhém 20% a ve třetím 30% příslušného ročního pojistného.

Tento bonus bude odečten vždy od předpisu pojistného daného roku.

2. Poskytne-li pojistitel v daném roce plnění, bonus propadá a bude od plnění pojistitele odečten. Tento bonus za bezeškodní průběh bude znovu poskytnut v příštím roce a bude se vyvíjet jak je popsáno v bodě 1.

Pro výpočet pojistného platí systém bezeškodných bonusů podle "Všeobecných pojistných podmínek pro pojištění pro případ krupobití".

V případě smluv s nadprůměrně vysokým škodním průběhem za posledních deset let u všech pojištěných rizik podle článku 1 se platí příplatek k pojistnému.

Příplatek činí při škodním průběhu > 500 % deset procent a při škodním průběhu > 1.000 % dvacet procent.

Při změně vlastnictví platí pro nástupce stejná kategorie pojistného jako pro jeho předchůdce.

Dojde-li k vypovězení smlouvy, platí kategorie pojistného ještě po dobu čtyř let. Při opětovném uzavření pojištění počínaje pátým rokem platí článek 10 odstavec 1 a 2 "Všeobecných pojistných podmínek pro pojištění pro případ krupobití".

Článek 10 **Výpověď**

Pojištění „AGRAR Universal“ se uzavírá na dobu neurčitou a obě smluvní strany jej mohou vypovědět ke konci každého kalendářního roku. Výpověď se druhé

smluvní straně podává formou doporučeného dopisu, nejpozději 30. září.

Článek 11

"Všeobecné pojistné podmínky pro pojištění pro případ krupobití" platí analogicky, pokud "Doplňkové pojistné podmínky pro případ krupobití a dalších živelních rizik AGRAR Universál" nestanoví jinak.

Příloha č. 7: PGRLF: Přehled o platbách pojistného na rok 2007

Přehled o platbách pojistného na rok 2007

k pojistné smlouvě č.

Předepsané pojistné k uvedené pojistné smlouvě na rok 2007Kč

Platba pojistného dne	Výše platby pojistného v Kč (od odesílatele)					
	zápočet z pojistné události (odesílatel pojišťovna)		odesílatel pojištěný		odesílatel pojistník	
	v Kč	příloha číslo *	v Kč	příloha číslo *	v Kč	příloha číslo *
zaplacené pojistné celkem v Kč						
C E L K E M (od všech odesílatelů) :						

* Přílohou k tomuto formuláři se rozumí doklad prokazující úhradu pojistného (potvrzení pojišťovny o zápočtu, výpis z účtu, pokladní doklad, složenka apod.)

Prohlašuji, že uvedené údaje jsou úplné a pravdivé.

V dne
razítko a podpis žadatele

Příloha č. 8: PGRLF: Potvrzení pojišťovny o výši předepsaného zaplaceného pojistného

POTVRZENÍ POJIŠŤOVNY O VÝŠI PŘEDEPSANÉHO ZAPLACENÉHO POJISTNÉHO

Část A:

Podpora chovatelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat pro případ nákazy a dalších hromadných škod

Žadatel:

Číslo pojistné smlouvy:

Platnost pojistné smlouvy od do

Potvrzení pojišťovny o úhradě pojistného za období kalendářního roku 2006:

Předpis pojistného na r. 2006 (pojištění zvířat) Kč

Výše uhrazeného pojistného (pojištění zvířat),
vztahujícího se k roku 2006 Kč

.....
místo, datum

.....
pojišťovna, razítko, jméno, podpis

Část B:

Počet listů (kopie pojistné smlouvy, příloh a dodatků k pojistné smlouvě pro pojištění hospodářských zvířat)	
--	--

V	Dne
Podpis(y) statutárního(ch) zástupce(ů)	Otisk razítka žadatele (u právnické osoby vždy)

Část A – vyplní a potvrdí pojišťovna

Část B – vyplní žadatel

POTVRZENÍ POJIŠŤOVNY O VÝŠI PŘEDEPSANÉHO ZAPLACENÉHO POJISTNÉHO

Část A:

Podpora pěstiteli na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin

Žadatel:

Číslo pojistné smlouvy:

Platnost pojistné smlouvy od do

Potvrzení pojišťovny o úhradě pojistného za období kalendářního roku 2006:

Předpis pojistného v roce 2006 za pojištění plodin:

speciální plodiny	Kč
ostatní plodiny	Kč
plodiny celkem	Kč

Výše **uhrazeného pojistného** v pojištění plodin, vztahujícího se k roku 2006:

speciální plodiny (výše podpory 50 %)	Kč
ostatní plodiny (výše podpory 35 %)	Kč
plodiny celkem	Kč

.....
místo, datum

.....
pojišťovna, razítko, jméno, podpis

Část B:

Počet listů (kopie pojistné smlouvy, příloh a dodatků k pojistné smlouvě pro pojištění plodin)	
--	--

V	Dne
Podpis(y) statutárního(ch) zástupce(ů)	Otisk razítka žadatele (u právnické osoby vždy)

Část A – vyplní a potvrdí pojišťovna

Část B – vyplní žadatel

Příloha č. 9: Přehled zemědělského pojištění v Evropě

Tabulka č. 7 Zemědělské pojištění v Evropě

Země	Krupobitní pojištění	Kombinované pojištění	Pojištění výnosu	Pojištěná Plocha (1000ha)	Částka Pojistného (mil.€)	Pojistné %	Poj. Plnění (mil. €)	Dotace Pojištění v mil. € (%)
Rakousko	SZD	SZD	SZD	1,054	52,0	2,6%	32,0	24 (46%)
Belgie	SN	-	-	n.d.	49,0	n.d.	n.d.	0
Bulharsko	SN	SN	-	1,276	6,6	4,8%	4,5	0
Kypr	STPD	STPD	-	112 8,7	8,7	7,2%	4,5	4,4 (50%)
ČR	SZD	SZD	-	1,074	32,0	1,8%	24	0,7 (30%)
Dánsko	SN	-	-	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0
Estonsko	SN	-	-	n.d.	0,1	n.d.	n.d.	0
Finsko	SN	SN	-	n.d.	1,8	n.d.	1,1	0
Francie	SN	SN	SZD	3,507	211,0	1,7%	n.d.	5 (2,4%)
Německo	SN	-	-	7,265	129,2	1,2%	104,5	0
Řecko	STN	STPD+STZD+STN	-	n.d.	n.d.	2,5%	218,0	n.d.
Maďarsko	SN	SN	-	n.d.	43,5	n.d.	30,7	0
Irsko	SN	-	-	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0
Itálie	SZD	SZD	SZD	976	271,2	7,4%	166,2	180 (67%)
Lotyšsko	SZD	-	-	n.d.	0,1	n.d.	n.d.	0,05 (50%)
Litva	SZD	-	-	9	1,1	4,3%	1,1	0,55 (50%)
Lucembursko	SZD	SZD	SZD	26	1,3	2,3%	1,0	0,65 (50%)
Nizozemí	SN	-	-	n.d.	75,0	n.d.	30,7	0
Polsko	SN	-	-	n.d.	9,9	n.d.	6,3	0
Portugalsko	SZD	SZD	-	298	46,9	8,4%	30,2	32 (68%)
Rumunsko	SZD	SZD	-	812	14,0	n.d.	4,4	7 (50%)
Slovensko	SZD	SZD	-	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	(50%)
Slovinsko	SZD	SN	-	n.d.	9,5	7,6%	13,8	4,3 (45%)
Španělsko	SZD	SZD	SZD	5,850	564,7	6,3%	388,3	232 (41%)
Švédsko	SN	SN	-	1,500	n.d.	n.d.	n.d.	0
Velká Británie	SN	-	-	370	11,1	0,8%	n.d.	0
Celkem					1,538		1,061	497 (32%)